Załącznik do Uchwały Nr LVII/987/2010
Rady Miejskiej Będzina z dnia 29 października 2010r.

Miasto Będzin

AKTUALIZACJA PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA

Będzin, czerwiec 2010

Spis treści:

1. Wstęp

W ramach aktualizacji rewitalizacji z czerwca 2010 w n/n Program wpisano dwa nowe zadania tj.:

1.Przebudowa przestrzeni publicznej przed Starostwem Powiatowym w Będzinie przy ul. Sączewskiego 6

2. Modernizacja ulicy Modrzejowskiej

Inwestycje wpisują się w Projekt V: „Nowe przestrzenie miejskie" oraz w Projekt nr VI „Wysoka jakość zamieszkania" i mieszczą się w przyjętym Kwartale Stare Miasto.

Pozostałe zadania w ramach Projektów pozostawiono bez zmian.

W ramach aktualizacji rewitalizacji z maja 2010 uszczegółowiono termin realizacji zadań, gdzie przesunięto o 4 lata zakończenie zadania.

Zmiana funkcji Dworca Kolejowego Będzin Miasto na administracyjno-handlową wraz z pełną modernizacją budynku (zadanie intertematyczne realizuje cele zawarte w projektach Nr IV, V, VII, VIII) w ramach PROJEKTU NR I „BEZPIECZNE MIASTO"

Pozostałe zadania w ramach Projektów pozostawiono bez zmian.

- **Pojęcie rewitalizacji**

Mianem ***rewitalizacji*** określa się sekwencję planowych działań mających na celu ożywienie gospodarcze oraz zmianę struktury przestrzennej i funkcjonalnej zdegradowanych obszarów.

Istotą rewitalizacji jest wprowadzenie nowych funkcji. Poprzednie formy działalności gospodarczej zastępowane są aktywnościami sektora trzeciego i czwartego, czyli usługami w szerokim rozumieniu tego słowa. Pojawiają się zatem usługi administracji, finansów,

kultury, edukacji, sportu, rozrywki, które dają nowe miejsca pracy, a tym samym zapewniają funkcjonalność i przyszłość tych terenów. Introdukcji nowych funkcji towarzyszą jednocześnie przekształcenia substancji materialnej, wznoszenie nowych obiektów oraz zmiana układu kompozycji urbanistycznej. Zadaniem rewitalizacji jest ożywienie przestrzeni, wniesienie do niej wartości pozytywnej zmiany. Istotą procesu wprowadzenia tego typu działań w konkretnym obszarze są zatem przemiany jakościowe, dążące do poprawy substancji budowlanej i społecznej oraz zmiana roli jaką odgrywa ów obszar w organizacji przestrzeni miejskiej.

Definicja rewitalizacji uwzględniać musi symbiotyczny charakter modernizacji zasobów mieszkaniowych oraz „zdrowej" gospodarki i dobrobytu obywateli. Program rewitalizacji ma na celu poprawę wszystkich aspektów życia mieszkańców miasta poprzez rewaloryzację stanu środowiska zamieszkania oraz wsparcie rozwoju gospodarczego i społecznego. Z pojęciem rewitalizacji wiążą się dwa zagadnienia: obszar programu i obszar projektu, które oznaczają:

Obszar programu rewitalizacji – rozumie się przez to obszar, dla którego opracowuje się i realizuje program rewitalizacji, obejmujący całość lub część obszaru znajdującego się w stanie kryzysowym.

Obszar projektu rewitalizacji – rozumie się przez to zwarty zespół nieruchomości – część obszaru programu rewitalizacji, na którym realizowany ma być jeden projekt rewitalizacji.

- **<u>Kontekst aktualizacji „Programu Rewitalizacji Miasta Będzina"</u>**

Przedmiotem niniejszego dokumentu jest aktualizacja dotychczasowych dokumentów poświęconych rewitalizacji miasta (tj. „Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" z 2005 roku oraz dokumentu „Uzupełnienie i rozszerzenie Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" z 2007 roku), ich weryfikacja oraz uzupełnienie zapisów, zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami partnerów procesu rewitalizacji miasta Będzin.

Niniejszy dokument opracowany został zgodnie z załącznikiem nr 4 (wytyczne do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji) do Szczegółowego Opisu Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013. Tym

samym umożliwia on ubieganie się o zewnętrzne źródła finansowania w szczególności z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Unii Europejskiej poprzez Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013, priorytet VI, tj. „*Zrównoważony rozwój miast*", działanie 6.2. „*Rewitalizacja obszarów zdegradowanych*", poddziałanie 6.2.1. *Rewitalizacja – „duże miasta"*. Niniejszy dokument nie wyklucza również możliwości ubiegania się o inne wsparcie finansowe (europejskie i pozaeuropejskie).

Przedmiotowe opracowanie mieści w sobie aktualną diagnozę przestrzenną i społeczno – gospodarczą miasta Będzina. Identyfikuje i opisuje aktualne problemy. Nawiązuje do aktualnych ponadregionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych, pokazując zbieżność niniejszego opracowania z ich nadrzędnymi celami i działaniami.

Niniejsza „Aktualizacja Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" wprowadza do pierwotnych założeń nowe obszary rewitalizacji. Ewaluuje plan działania, realizację celów i założeń. Dostosowuje plan finansowy do zmieniających się uwarunkowań oraz określa sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej. Uzupełnieniem niniejszego Programu jest Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko.

2. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście Będzin

2.1. Położenie i rys historyczny

- **Położenie geograficzne**

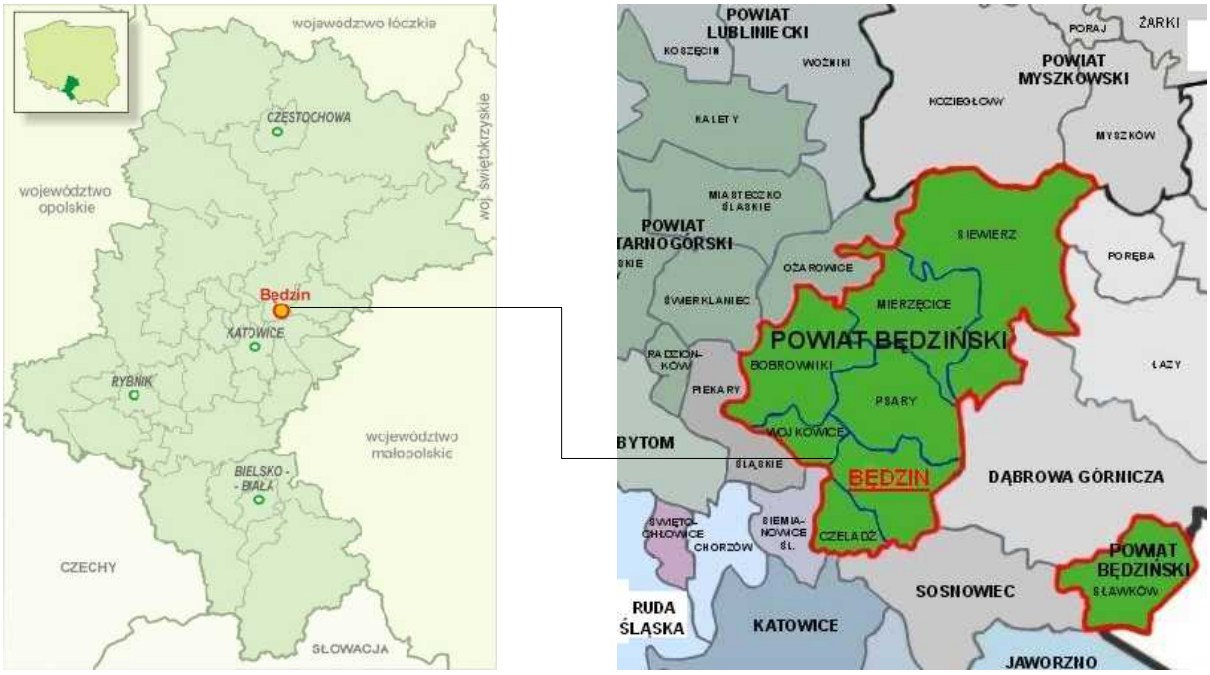
Będzin to niespełna 60- cio tysięczne miasto położone w środkowo - wschodniej części województwa śląskiego, na obszarze północno-wschodnim Katowickiego Zespołu Metropolitarnego, w południowej części Powiatu Ziemskiego Będzińskiego. Będzin położony jest w odległości 12 km od stolicy województwa śląskiego – Katowic, 5 km od centrum Sosnowca i 4 km od Dąbrowy Górniczej.

Matematyczno - geograficzne położenie gminy wyznaczają następujące współrzędne:

- 19º03'30" E - 19º11'16" E (rozciągłość równoleżnikowa);
- 50°22'13" N - 50°18'05" N (rozciągłość południkowa).

Geometryczny środek miasta opisują współrzędne: 19°07'23" E i 50°20'09" N.

Rys 1: Będzin na mapie województwa śląskiego i w powiecie będzińskim (w lewym górnym rogu lokalizacja województwa śląskiego na mapie Polski).

Źródło: *http://bip.silesia-region.pl/, http://www.starostwo.bedzin.pl/*

Długość granic Będzina wynosi 37,62 km. Miasto obejmuje obszar o łącznej powierzchni 3707,60 ha (37,08 km²), co stanowi 10% powierzchni powiatu będzińskiego.

- **Rys historyczny**

Będzin to jedno z najstarszych miast Zagłębia Dąbrowskiego. Zabytkowe, zbudowane nad rzeką Czarną Przemszą. Będzin historycznie związany był z Małopolską, stanowiąc jej zbrojne rubieże. Życie mieszkańców od prawieków koncentrowało się wokół Góry Zamkowej. W IX - XII w. funkcjonował średniowieczny gród obrony z podgrodziem rzemieślniczo-handlowym. Dogodne położenie miasta na przecięciu handlowych szlaków średniowiecznej Europy oraz przywileje uzyskiwane od kolejnych władców zapewniły Będzinowi wspaniałe warunki rozwoju handlu i rzemiosła. Odkrycie pod koniec XVII w. bogatych złóż węgla kamiennego pozwoliło na rozwinięcie górnictwa i hutnictwa, stawiając Będzin do czasów obecnych na znacznej pozycji w aglomeracji górnośląskiej. Sto lat później Będzin dzięki Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej uzyskał połączenie z Katowicami i Warszawą.

Miasto było przez całe wieki ośrodkiem władzy w regionie, naznaczonym licznymi zabytkami, usytuowany na Szlaku Orlich Gniazd.

Historycznemu procesowi rozwoju przestrzennego miasta odpowiada charakterystyczna zabudowa mieszkaniowa Śródmieścia – najstarsza, o najniższych walorach użytkowych, a jednocześnie o wysokich walorach kulturowych, która stanowi główny udział w strukturze zagospodarowania dzielnicy - ok. 46 % wraz z usługami o charakterze publicznym. Centrum miasta charakteryzuje się ponadto niskim stopniem koncentracji usług o charakterze komercyjnym.

- **Będzin współczesny**

Będzin posiada ogromne możliwości turystyczne. Podobnie jak inne ośrodki Zagłębia Dąbrowskiego, Będzin jest miastem o rozbudowanym przemyśle. Potencjał gospodarczy tworzą przemysł energetyczny, elektryczny i metalowy oraz liczne centra handlowe. Pomimo trudności związanych z restrukturyzacją gospodarki, miasto posiada duże możliwości rozwoju. Jego szans rozwojowych szczególnie upatruje się w położeniu komunikacyjnym na przecięciu ważnych węzłów drogowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, w pobliżu Międzynarodowego Portu Lotniczego.

Miasto jest tradycyjnym ośrodkiem handlowo - usługowym obsługującym Ziemię Będzińską. Z uwagi na unikalną wartość historyczną średniowiecznego układu urbanistycznego oraz zabytków architektury a także - walory fizjonomiczne krajobrazu, stanowi (niewykorzystaną) atrakcję turystyczno - krajoznawczą na skalę regionu.

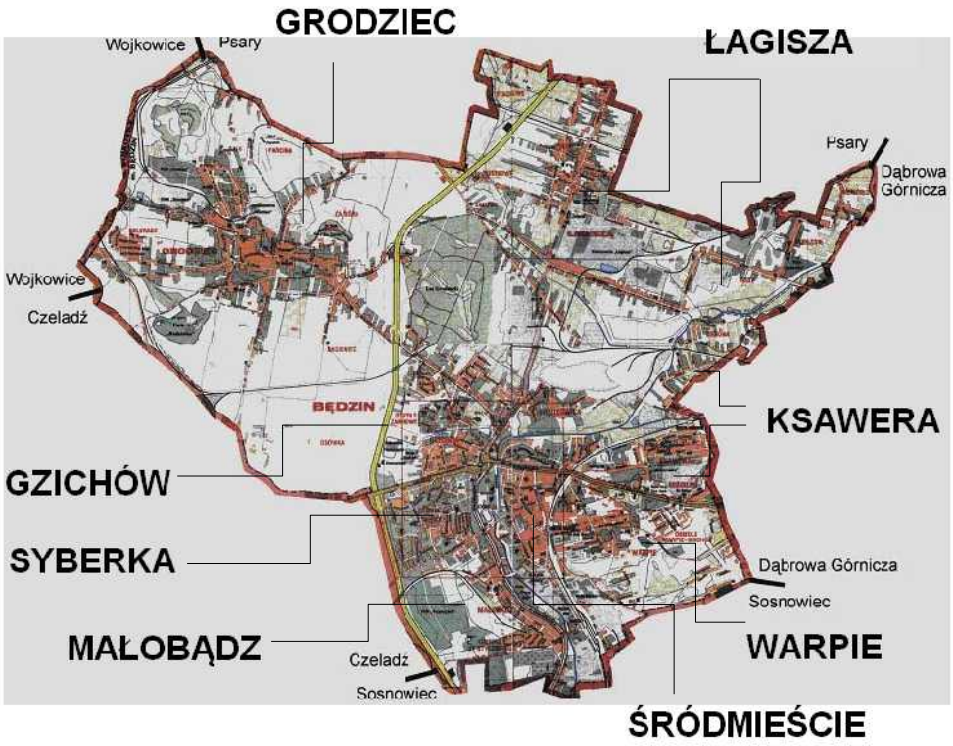
Powiązania Będzina z otoczeniem mają charakter funkcjonalny (związki administracyjne i nieformalne związane z miejscami pracy, usługami publicznymi i komercyjnymi) oraz sieciowy.

Elektrownia „Łagisza" zasila Krajowy System Elektroenergetyczny, podobnie Elektrociepłownia „Będzin", która zasila też regionalny system elektroenergetyczny oraz system ciepłowniczy obsługujący śródmieście Będzina i dzielnice mieszkaniowe Dąbrowy Górniczej, Sosnowca i Czeladzi. Odpady komunalne wywożone z Będzina trafiają na wysypisko w Siemianowicach Śl.

- **Dzielnice zwyczajowe i osiedla**

Podział administracyjny Będzina na dzielnice jest umowny i wynika z układu strukturalnego ukształtowanego w przeszłości. Na terenie miasta możemy więc wyróżnić duże dzielnice, tj. Grodziec, Gzichów, Ksawera, Łagisza, Małobądz, Syberka, Śródmieście, Warpie oraz wchodzące w ich skład mniejsze dzielnice/osiedla: Bagieniec, Boleradz, Bory, Brzeziny, Brzozowica, Glinice, Jazowe, Koszelew, Mrowce, Niepiekło, Nowy Będzin, Osówka, Podłosie, Pustkowie, Zielona oraz osiedla: 27 Stycznia, Górki Małobądzkie, Namiarkowa, Warpie-Wschód, Zamkowe.

Rys. 2: Plan miasta Będzina z zaznaczeniem największych dzielnic.

Źródło: *Opracowanie na podst. Statutu Miasta Będzina, załącznik nr 1 do Statutu*

Relacje funkcjonalno-przestrzenne miasta z otoczeniem są konsekwencją jego historycznych, obecnych i przyszłych funkcji. Powiązania mogą mieć różny charakter, do najistotniejszych należą:

- powiązania komunikacyjne - system transportu Będzina opiera się głównie na drodze krajowej nr 86 i drodze wojewódzkiej nr 910 oraz linii kolejowej magistralnej EC 65. Tak

więc przez Będzin lub na styku z obszarem miasta przebiegają najważniejsze połączenia regionu w kierunku północno-wschodnim, które łączą go ze wszystkimi jednostkami terytorialnymi w otoczeniu.

- powiązania ekologiczne - poprzez wielkoprzestrzenne elementy Systemu Obszarów Chronionych, w tym dolinę rzeki Przemszy.

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

W strukturze przestrzennej miasta wyodrębnia się jednostki związane z:

- osadnictwem z odległej przeszłości (Śródmieście, Grodziec, Łagisza z późniejszymi przysiółkami),
- z osadnictwem doby industrialnej (Warpie, Ksawera, po części Małobądz),
- z osadnictwem powojennym (osiedle Syberka, Zamkowe w Gzichowie).

Taki też układ strukturalny uwzględniający tradycyjne podziały i przynależności przyjmowany jest w dotychczasowych opracowaniach planistycznych.

Układ urbanistyczny miasta Będzina składa się z czternastowiecznego rdzenia, uzupełnionego w miarę rozwoju miasta ulicami na południe i wschód, od średniowiecznej części miasta, z których najstarsze są ulice Modrzejowska, Małachowskiego i Podzamcze. Dalsze etapy rozwoju miasta to jedynie przedłużenie przecięcia się ulic Małachowskiego i Modrzejowskiej w formie ulicy Kościuszki i powstanie ulic poprzecznych – Piłsudskiego i Krasickiego. Duże znaczenie dla ochrony układu urbanistycznego miasta ma także zachowanie historycznych podziałów własnościowych działek budowlanych. Podziały te w Będzinie zachowały się częściowo, głównie na działkach z historyczną zabudową. W mieście zauważa się niewłaściwą tendencję do powstawania kubatur wykraczających poza historyczną linie działek jak również tendencje przeciwstawną – powstawania kubatur mniejszych od historycznych działek i o mniejszej skali – co jest zjawiskiem niewłaściwym dla ochrony zabytkowego układu urbanistycznego.

Zły stan techniczny budynków i ich niewłaściwe zagospodarowanie spowodowały, że obecny rejon średniowiecznego miasta jest obszarem martwym, a główne centrum handlowo-usługowe przesunęło się do dzielnicy z przełomu XIX i XX wieku. Centralnymi placami stały się Plac 3 Maja i Plac Dworcowy, zaś łącząca je ulica Małachowskiego stała się wewnętrznym pasażem miejskim. W rejonie tym zachowały się najcenniejsze obiekty

zabudowy mieszkaniowej z XIX i XX wieku oraz gmachy użyteczności publicznej, zwłaszcza przy Placu 3 Maja, między innymi budynek banku czy sądu przy ul. Sączewskiego.

Najwyższym stopniem zainwestowania charakteryzują się Syberka (97,0 % terenów), Śródmieście (87,0 %), Małobądz (73,5 %). Najwięcej terenów niezainwestowanych, głównie rolnych, ma Grodziec - 72,1 % i Gzichów - 63,0 % (z terenami leśnymi). W skali miasta, aż 33,4 % terenów wytwórczych (przemysłowych) znajduje się w Łagiszy, 20,7% w Grodźcu. Również w Łagiszy jest zlokalizowana większość obiektów obsługi technicznej i usług komunalnych 51,9 %, w Małobądzu - 32,8% (przy tylko 7,6% udziale dzielnicy w obszarze miasta).

Ogólnie miasto charakteryzuje się dominacją terenów zurbanizowanych i rolnych, które w dużym stopniu pozostają nie uprawiane. Elementem ważącym na funkcjonowaniu miasta są magistralne ciągi komunikacyjne. Należą tutaj:

- magistrala kolejowa EC 65 zdecydowanie odcinająca Warpie od Śródmieścia,
- piaskowa linia kolejowa odcinająca od miasta Łagiszę i Grodziec,
- droga krajowa nr 1 także odcinająca Grodziec od Śródmieścia.

Innego typu "barierami" są doliny rzek: Czarnej Przemszy i Pogorii. Równocześnie doliny rzek i cieków wyznaczają przyrodnicze osie miasta wokół których planowany jest rozwój funkcji rekreacyjnych.

2.2.1. Granice stref ochrony konserwatorskiej

Będzin jest miastem o wyjątkowym w skali aglomeracji katowickiej nagromadzeniu tradycji historycznej i wartości kulturowych. Ma to swoje odzwierciedlenie w liczbie miejsc poddanych szczególnej ochronie. Granice stref ochrony konserwatorskiej wynikają z zapisów „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Będzina*" Zgodnie z zapisami opracowania: „*Wnioski konserwatorskie i wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej*", tj dokumentu stanowiącego załącznik do Studium uwarunkowań wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej ma na celu ochronę, utrzymanie i zachowanie najwartościowszych elementów zabytkowych, kulturowych i krajobrazowych. Nie ogranicza to wprowadzania nowych funkcji i nowej zabudowy. Nakłada jednak obowiązek działania w sposób harmonijny i zgodny z charakterem zabytkowej zabudowy w regionie.

W myśl zapisów planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze miasta Będzina wyznaczono strefy ochrony konserwatorskie o następującej symbolice:

1) Strefa B – podlega pośredniej ochrony konserwatorskiej o rygorze utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania zabytkowej zabudowy oraz innych historycznych elementów krajobrazu kulturowego.
2) Strefa E – dotyczy ochrony ekspozycji. Obejmuje obszary stanowiące zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów tub obiektów o dużych wartościach kulturowych. Na terenach tych zakłada się całkowity zakaz budowy lub dopuszcza się lokalizację nowych obiektów o określonych formach oraz nieprzekraczalnych gabarytach,
3) Strefa K - ochrony krajobrazu naturalnego związanego integralnie z zespołami zabytkowymi,
4) Strefa W – to strefa obserwacji archeologicznej. Obejmuje tereny potencjalnego występowania znalezisk archeologicznych. Obowiązuje wymóg prowadzenia wszystkich prac ziemnych pod nadzorem archeologicznym.

2.2.2. Obiekty zabytkowe Będzina

W poszczególnych częściach Będzina można wyróżnić następujące obszary ochrony zabytkowej i konserwatorskiej:

- **BĘDZIN - ŚRÓDMIEŚCIE**

Do rejestru zabytków wpisany jest występujący na tym obszarze układ urbanistyczny. Układ chroniony prawnie (numer rejestru zabytków 810/69, stanowiący wznowienie decyzji nr R/385/53) obejmuje czternastowieczny układ urbanistyczny wraz ze Wzgórzem Zamkowym. Zabytkowy układ usytuowany jest na wschodnim brzegu Czarnej Przemszy, założony na planie zbliżonym do owalu, którego ośrodkiem jest czworoboczny rynek, z którego narożników wybiegają pod kątem prostym po dwie ulice. Granice zabytkowego układu miasta wytyczają ulice: od północy Góra Zamkowa i przyległy park, od wschodu Boczna (obecnie Kamienne Schodki) i Modrzejowska, od południa Zawale, od zachodu Zawale i Podzamcze. Dla przedmiotowego obszaru obowiązuje zasada pełnej ochrony konserwatorskiej z bezwzględnym priorytetem wymogów konserwatorskich, zgodnie

z ustawą z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury (Dz. U. Nr 10, poz. 48, z późniejszymi zmianami).

Strefa B - obejmuje:

- obszar układu urbanistycznego z XIX i początku XX wieku wyznaczony torem kolejowym od wschodu, ulicą Kościuszki od południa - rejon budynku poczty, linią rzeki Czarnej Przemszy od północy i od zachodu pasem równoległym do ulicy 11 Listopada na wschód od niej;

- obszar cmentarza katolickiego na północ od ulicy Kołłątaja w kierunku Czarnej Przemszy, z wyłączeniem kościoła świętego Tomasza, chronionym prawnie

Strefa E - wyznacza się od wschodu, zachodu i północy w kierunku Wzgórza Zamkowego z zamkiem i kościołem świętej Trójcy.

Strefa W - ochrony archeologicznej wyznacza się na obszarze Wzgórza Zamkowego i w obrębie czternastowiecznego układu urbanistycznego. Ponadto wszelkie prace ziemne w obrębie dziewiętnastowiecznej i dwudziestowiecznej części miasta winny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym.

Ponadto na terenie Będzina - Centrum znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków. Są to:

- mury miejskie biegnące wzdłuż ulic: Zaułek, Zawale, Modrzejowska łącznie z basztą obronną i częściowo ulicą Podzamcze - z 1363 roku, murowane z kamienia - numer rejestru zabytków 2/60 (decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 23 lutego 1960 roku). Mury miejskie wzniesione zostały za Kazimierza Wielkiego około 1364 roku;

- zamek górny, ruiny zamku górnego, fosy i najbliższe otoczenie- z XIV wieku - numer rejestru zabytków 1160 (23 lutego 1960 roku). Zamek, którego fotografia znajduje się na poniższym rysunku, wzniesiony został w XIII wieku, rozbudowany w 1364 roku przez Kazimierza Wielkiego, wielokrotnie niszczony i odbudowywany. W XVIII wieku popadł w ruinę. Odnowiony i przebudowany w 1834 roku według projektu Franciszka Marii Lanciego, w latach 1952-1956 odbudowany według projektu inżyniera Zygmunta Gawlika. Zamek otoczony jest fosą, a w niej mur ceglany z 1834 roku.

Granice ochrony konserwatorskiej obejmują zamek górny, ruiny zamku dolnego, przyległą fosę i najbliższe otoczenie.

Rys. 3: Zamek obronny z XIV wieku.

Źródło: *http://pl.wikipedia.org/*

- kościół parafialny pod wezwaniem Świętej Trójcy - z XIV wieku, powiększony w wieku XIX (numer rejestru 4160, decyzja z 23 lutego 1960 roku). Kościół pierwotnie drewniany, murowany wzniesiony w 1365 roku prawdopodobnie z fundacji Kazimierza Wielkiego, odnowiony w 1601 roku, rozbudowany w początku XIX wieku i w latach 1873-1889. Granice ochrony konserwatorskiej rozciągają się na całość obiektu łącznie z wyposażeniem wnętrza, w ramach ogrodzenia.

Rys. 4: Kościół parafialny pod wezwaniem Świętej Trójcy.

Źródło: *http://pl.wikipedia.org/*

- kościół parafialny pod wezwaniem świętego Tomasza z Canterbury - z XVIII wieku, murowany, tynkowany – (wpisany pod nr 5160 23 lutego 1960 roku). Kościół w 1598 roku wzmiankowany jako drewniany, murowany wzniesiony w XVIII wieku, odnowiony i przebudowany w 1834 roku. W decyzji brak wyznaczonych granic ochrony konserwatorskiej. Orzeczenie obejmuje również wyposażenie wnętrza kościoła.

- budynek mieszkalny zwany Domem Wójta przy ulicy Czeladzkiej 2 - z 1889 roku, w stylu eklektycznym (numer rejestru zabytków 1466/92 z 12 czerwca 1992 roku). Budynek wzniesiony został w 1809 roku. Budynek u zbiegu ulicy Czeladzkiej i Placu Kazimierza Wielkiego, według lokalnej tradycji powstał w miejscu pierwotnej siedziby wójta będzińskiego Hinko Ethiopusa. Granice ochrony konserwatorskiej obejmują cały budynek.

Inne obiekty zabytkowe to:

- cmentarz żydowski (kirkut) z XVIII/XIX w. na Podzamczu
- synagoga Mizrachi w kamienicy Wienera (ul. Potockiego 3)
- żydowski dom modlitwy Cukermana w tzw. Bramie Cukermana (Al. Kołłątaja 24)
- gmach dawnego Starostwa Powiatowego z 1911 r. (ob. bank) (ul. Sączewskiego)
- gmach Starostwa Będzińskiego (d. Dom Partii) (pl. Jeana-Marii Lustigera)
- budynek Banku Śląskiego (ul. Sączewskiego/pl. 3 Maja)
- kolumna upamiętniająca przemarsz wojsk Jana III Sobieskiego w 1683 r. (skwer przy Al. Kołłątaja)
- kamienice w Śródmieściu (ul. Małachowskiego)
- hale targowe (d. Wiejski Dom Towarowy) przy ul. Modrzejowskiej/Piłsudskiego
- Dworzec PKP Będzin (Nowy Będzin) z poł. XIX w.

- **GRODZIEC**

Na obszarze dzielnicy Grodziec wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa B - obejmuje:

- rejon kopalni i cementowni Grodziec wraz z osiedlami robotniczymi przy ulicy Konopnickiej. Barlickiego i Wojska Polskiego,
- rejon kościoła parafialnego pod wezwaniem świętej Katarzyny wraz z najbliższym otoczeniem sąsiednich ulic: Wolności, Nowotki, Barlickiego i Wojska Polskiego,
- rejon cmentarza katolickiego przy ul. Różyckiego.

Strefa E - strefa ekspozycji obejmuje teren wokół wzgórza Dorotki wraz z kościołem pod wezwaniem świętej Doroty.

Strefa K - obejmuje teren wzgórza świętej Doroty.

W dzielnicy Grodziec położona jest również Strefa W, tj. obserwacji archeologicznej. Nadzorowi archeologicznemu podlegają wszelkie prace ziemne prowadzone na obszarze dzielnicy. Wynika to z faktu, że obszar dzielnicy Grodziec, jak i cały rejon ziemi będzińskiej, bogaty jest w ślady osadnictwa prehistorycznego.

Na obszarze dzielnicy Grodziec występują obiekty wpisane do rejestru zabytków, którymi są:

- kościół filialny pod wezwaniem świętej Doroty - z XVII wieku. Kościół wzniesiony około 1653 roku z fundacji Doroty Kątskiej, ksieni klasztoru norbertanek w Krakowie. W 1794 roku zniszczony, odnowiony w 1811 i 1846 roku oraz w latach 1946-1947. Granice ochrony konserwatorskiej rozciągają się na cały obiekt wraz z najbliższym otoczeniem.

- pałac wraz z otoczeniem parkowym przy ulicy Mickiewicza - z lat 1835-1836. Pałac otoczony jest parkiem, przekształconym w 1880 roku na Park Krajobrazowy według projektu Waleriana Kronenberga.

Rys. 5: Pałac rodu Ciechanowskich położony w Grodźcu.

Źródło: *http://pl.wikipedia.org/wiki/*

- prezbiterium kościoła parafialnego pod wezwaniem świętej Katarzyny - z XVIII wieku – Prezbiterium wzniesione w 1726 roku w okresie odbudowy kościoła z fundacji proboszcza Wojciecha Ciołkowicza. Prezbiterium zachowało swój pierwotny charakter mimo przebudowy i rozbudowy kościoła w latach 1931-1932. Granice ochrony konserwatorskiej w decyzji nie zostały określone.

- stanowisko archeologiczne „grodzisko” wczesnośredniowieczne oraz osada kultury łużyckiej na górze Dorotka - numer rejestru zabytków 820/68.

Wśród innych obiektów możemy wyróżnić:

- willa Solvay
- zespół zabudowy byłej cementowni "Grodziec" z XIX w.
- zespół zabudowy Kopalni Węgla Kamiennego "Grodziec",
- kompleks zabudowy osiedla robotniczego Boleradz.

- **GZICHÓW**

Na obszarze dzielnicy Gzichów wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa E – obejmuje obszar na zachód od Czarnej Przemszy.

Ponadto na terenie dzielnicy Gzichów znajduje się zespół pałacowo-parkowy wpisany do rejestru pod numerem 3/60 (data wpisu: 23 lutego 1960 roku). Pałac wzniesiony został około 1702 roku przez Kazimierza Mieroszewskiego, rozbudowany w XVIII wieku i XIX wieku. Obok pałacu oficyny z pierwszej połowy XIX wieku - usytuowane po bokach zajazdu. Całość otacza park założony w pierwszej połowie XVIII wieku przez Kazimierza Mieroszewskiego. Granice ochrony konserwatorskiej obejmują pałac, oficyny i park w ramach ogrodzenia.

Rys. 6: Zespół pałacowo-parkowy Mieroszewskich w Gzichowie z pocz. XVIII w. (ul. Świerczewskiego).

Źródło: *http://pl.wikipedia.org/*

- **KSAWERA/KOSZELEW**

Na terenie dzielnic Koszelew i Ksawera wyznacza się:

Strefa B – Na terenie wymienionych dzielnic obejmuje:

- zespół osiedla z okresu socrealizmu przy ulicy Stalickiego w Ksawerze. Zespół od zachodu ramowany ulicą Staszica, od wschodu ulicą Siemońską;

- zespół osiedla robotniczego z początku XX wieku przy ulicy Koszelew wraz z pozostałością (zabudowy kopalni Paryż, którą adaptowano na cele kościoła parafialnego p.w. świętej Barbary w Koszelewie.

Ponadto na obszarze dzielnic Ksawera i Koszelew wyznacza się obiekty o charakterze zabytkowym. Wszelkie prace z nimi związane wymagają uzgodnień z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Natomiast wszelkie prace ziemne, z uwagi na bogate ślady osadnictwa prehistorycznego, powinny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym.

- **ŁAGISZA wraz z przysiółkami : BORY, JAZOWE, NIEPIEKŁO, PODŁOSIE, PUSTKOWIE**

Na obszarze Łagiszy wraz z przysiółkami wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa B - Obejmuje ona:

- rejon kościoła parafialnego przy ulicy Pokoju,
- rejon cmentarza rzymskokatolickiego przy ulicy Energetycznej.

Strefa W - ochrony archeologicznej. Wszelkie prace ziemne w tym rejonie powinny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym.

- **MAŁOBĄDZ**

Na obszarze dzielnicy wyznaczone są obiekty o charakterze zabytkowym. Wszelkie prace z nimi związane wymagają koniecznych uzgodnień z wojewódzkim konserwatorem

zabytków. Ponadto wszelkie prace ziemne w tej dzielnicy powinny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym.

- **WARPIE**

Na obszarze dzielnicy Warpie wyznacza się:

Strefa B - obejmuje:

- zespół osiedla robotniczego między ulicą 1 Maja a ulicą Brata Alberta,
- zespól dawnych koszar przy ulicy Sienkiewicza oraz zespoły szkolne przy ulicy Kopernika,
- rejon cmentarza rzymskokatolickiego przy ulicy Krakowskiej.

Strefa W - ochrony archeologicznej.

Ponadto ze względu na fakt. że ziemia będzińska bogata jest w ślady osadnictwa prehistorycznego, wszelkie prace ziemne w tej dzielnicy powinny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym.

2.2.3. Środowisko naturalne miasta Będzina

- **Środowisko przyrodnicze**

Szata roślina gminy Będzin została znacznie przekształcona różnorodną działalnością człowieka, związaną głównie z rozwojem przemysłu i urbanizacją terenu. Pomimo wzmożonej industrializacji w okresie minionych 150 lat nie została ona całkowicie zniszczona. Zaistniały jednak znaczące zmiany - część gatunków zanikła, a w ich miejsce wkroczyły inne - szybciej dostosowujące się do zmienionych warunków - gatunki. Pomimo faktu znacznego przekształcenia środowiska przyrodniczego Będzina w granicach gminy wydzielono 29 obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych. Na terenach tych rosną gatunki roślin rzadkich, zagrożonych wyginięciem, objętych całkowitą lub częściową ochroną, a także gnieżdżą się tu ptaki, z których wiele należy do gatunków zagrożonych wyginięciem w Polsce, a nawet w Europie.

- **Tereny zielone**

Gminę Będzin charakteryzuje stosunkowo duży odsetek terenów zieleni w ogólnej powierzchni miasta. Parki, zieleńce, zieleń uliczna, tereny zieleni osiedlowej i lasy gminne zajmują łączną powierzchnię 321,7 ha, co stanowi 8,61 % ogólnej powierzchni miasta. Tereny zielone (parki, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej) będące w gestii samorządu miasta Będzina stanowią 151,7 ha, tj. 4,06 % ogółu powierzchni miasta. Szczegółowy bilans terenów zielonych Będzina zawiera poniższa tabela.

Tabela 1: Bilans terenów zieleni miasta Będzina (stan na koniec 2007 roku).

Wyszczególnienie	Obiekty (w szt.)	Wielkość (w ha)
Powierzchnia Będzina ogółem	-	**3 737**
Tereny zieleni według lokalizacji		
Parki spacerowo wypoczynkowe ogółem	8	70,1
Zieleńce ogółem	148	72,6
Zieleń uliczna ogółem	-	74,0
Tereny zieleni osiedlowej	-	57,2
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	-	199,9
Lasy gminne		
Ogółem	-	47,8
Tereny zieleni w gestii samorządów miast		
Parki spacerowo – wypoczynkowe	8	70,1
Zieleńce	148	72,6
Tereny zieleni osiedlowej		9,0

Źródło: *Dane GUS*

W uzupełnieniu powyższej tabeli na terenie miasta Będzin zlokalizowanych jest 6 cmentarzy (ogółem 34,1 ha). Tereny, gdzie rosną żywopłoty zajmują 15 045 m². Warto zaznaczyć, iż powierzchnia terenów zieleni jest stale powiększana poprzez przejmowanie do stałego utrzymywania terenów gminnych oraz komunalizowanych dawnych terenów pokopalnianych z docelowym nadaniem funkcji rekreacyjnych.

2.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska

- **Ogólny bilans terenu chronionego**

Obszar ochrony przyrody i różnorodności biologicznej na terenie miasta Będzina zajmuje powierzchnię 303,0 ha, co stanowi 8,11 % ogółu powierzchni miasta. Szczegółowy bilans terenu zawiera poniższa tabela.

Tabela 2: Bilans terenu chronionego miasta Będzina (dane za 2008 rok).

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wielkość
Obszary prawnie chronione		
Ogółem	ha	303,0
obszary chronionego krajobrazu	ha	303,0
obszary chronionego krajobrazu wprowadzone uchwałą rady gminy	ha	303,0
Pomniki przyrody		
ogółem	szt.	40
wprowadzone uchwałą rady gminy	szt.	40

Źródło: *Dane GUS*.

- **Pomniki przyrody ożywionej**

Na terenie miasta zlokalizowane są 94 drzewa uznane Uchwałami Rady Miejskiej w Będzinie za pomniki przyrody ożywionej, w tym 46 drzew pojedynczych oraz aleja kasztanowa składająca się z 48 drzew. Ochroną objęto 18 gatunków drzew i krzewów.

Tabela 3: Wykaz pomników przyrody na terenie miasta.

Gatunek	Lokalizacja	Obwód (w cm)	Podstawa prawna
Lipa szerokolistna	Ul. Brzozowicka 54a	305	Uchwała Nr IV/30/92 RM z dn. 30.04.1992
Perełkowiec japoński	Ul. Sienkiewicza	157,150,119,113,94,92,87	Uchwała Nr VIII/81/92 RM z dn. 10.11.1992
Antypka		116,110	Uchwała Nr XII/141/93 RM z dn. 23.06.1993
Robinia akacjowa	Park Ciechanowskiego	380	
Buk zwyczajny		315,315,365*	
Grab pospolity		250,207,205	
Jesion wyniosły		405,390,365,315,275,256	
Jesion wyniosły (forma pnącza)		150	
Klon jawor		260	
Klon zwyczajny (odmiana czerwona)		350,307,244	

Wiąz górski		272	
Wiąz szypułkowy		315*	
Żywotnik zachodni		110	
Buk zwyczajny	Park Ciechanowskiego	270,250,250	Uchwała Nr XIX/243/94 RM z dn. 14.03.1994
Dąb szypułkowy		290,235,205,195,170	
Dereń jadalny		58	
Jesion wyniosły		230	
Kasztanowiec zwyczajny		265	
Klon zwyczajny		195	
Klon jawor		230	
Korkowiec amurski		220	
Lipa drobnolistna		270	
Miłorząb dwuklapowy		130	
Wiąz szypułkowy		215	
Kasztanowiec zwyczajny		120-360 (aleja kasztanowa złożona z 48 drzew)	

Źródło: *http://um.bedzin.pl/*

- **Obszar krajobrazu chronionego**

Obszary krajobrazu chronionego na terenie Miasta Będzin zostały określone na mocy uchwały Rady Miasta nr XIII/139/93 z 23.06.1993 roku. Do obszarów chronionego krajobrazu, które mają charakter wyspowy, należą:

1) Góra Zamkowa

Góra Zamkowa zajmuje powierzchnię 6,7 ha i obejmuje wzgórze z zamkiem i parkiem. Park założony został przez Jana Lęborskiego na początku XIX wieku W dwudziestoleciu międzywojennym Park na Górze Zamkowej uporządkowano (m.in. utworzono bramę wejściową obok dzisiejszego Domu Parafialnego. Pod Górą Zamkową istnieją podziemia, które charakteryzują się licznymi walorami geologicznymi oraz przyrodniczymi.

2) Góra Św. Doroty

Góra św. Doroty (pow. 147,3 ha) jest najwyższym punktem w mieście (381 m n.p.m.) i wspaniałym punktem widokowym, o bardzo dużych walorach krajobrazowych. Na szczytowej polanie stoi kościółek z 1653 r.

3) Las Grodziecki

Las grodziecki zajmuje powierzchnię 149,3 ha. Obszar obejmuje kompleks leśny, w którym dominują siedliska lasowe. Wzdłuż cieków i zagłębień wykształcają się siedliska łęgowe, a wyjątkowo - w miejscach stagnacji i utrudnionego odpływu wód - spotyka się siedliska o charakterze olsów. Las grodziecki jest jedyną ostoją fauny leśnej w mieście.

- **Użytki ekologiczne**

Oprócz wyżej wymienionych terenów znajdujących się pod ochroną w Będzinie można wyróżnić inne użytki ekologiczne (nie znajdujące się pod ochroną), do których należą:

- użytek ekologiczny „Rozkówka" na terenie parku „Rozkówka". Powierzchnia planowanego użytku wynosi ~ 22ha.
- użytek ekologiczny w północno-zachodniej części miasta (na północ od byłej KWK „Grodziec") przeznaczony do celów dydaktyczno – rekreacyjnych. Powierzchnia ~ 52ha.
- użytek ekologiczny „Łagisza - Odkrywkowa" dla ochrony łąki storczykowej ze związku Molinion. Powierzchnia ~ 19ha.
- użytek ekologiczny "Przy ul. Bory". Powierzchnia planowanego użytku wynosi ~ 5,5ha.
- użytek ekologiczny "Łąki przy ul. Dąbrowskiej". Planowana powierzchnia ~ 14,5ha.
- użytek ekologiczny "Łęg w rejonie osiedla przy ul. Namiarkowej". Planowana powierzchnia ~15ha.
- użytek ekologiczny "Przy rzece Brynicy". Planowana powierzchnia ~ 5ha.
- obszar chronionego krajobrazu „Warpie". Planowana powierzchnia ~ 15,5ha.

- **Lasy ochronne**

Ustanowione zostały ze względu na ochronę przed szkodliwym oddziaływaniem zanieczyszczeń i dla zaspokojenia potrzeb wypoczynkowych. Lasy ochronne obejmują kompleks wyżej opisanego Lasu Grodzieckiego stanowiącego własność Skarbu Państwa.

Powierzchnia lasu zajmuje 137 ha i znajduje się w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Siewierz. Las Grodziecki to największy kompleks leśny w tej części Zagłębia Dąbrowskiego.

2.2.5. Gospodarka wodno – ściekowa i infrastruktura ochrony środowiska

Gospodarkę wodno – ściekową w największym stopniu tworzy system wód powierzchniowych i podziemnych oraz sieć wodociągowo – kanalizacyjna.

- **Gospodarka wodna**

Gmina Będzin zaopatrywana jest w wodę z trzech źródeł. Udział procentowy produkcji wody z własnych źródeł wynosi ok. 32,7% - 41,7%. Największym beneficjentem poboru wody z miejskiej sieci wodociągowej są gospodarstwa domowe.

Natomiast w skali całego miasta Będzina największe zapotrzebowanie na wodę odnotowuje się w przemyśle. Z danych GUS-u sporządzonych na koniec 2007 roku wynika, że zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przemyśle wyniosło w 2007 r. 9 192 dam³, tj. 9 192 000 m³, co daje 78,50 % ogółu zużytej wody. Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa tabela.

Tabela 4: Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności dla miasta Będzina na koniec 2007 roku (1 dam³ = 1 000 m³).

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wielkość
Zużycie wody		
ogółem	dam³/rok	11 708,6
przemysł	dam³/rok	9 192
eksploatacja sieci wodociągowej	dam³/rok	2 516,6
gospodarstwa domowe	dam³/rok	2 096,4
Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków		
Oczyszczalnie		
Ogółem	obiekty	3
z podwyższonym usuwaniem miogenów	obiekty	1
Przepustowość		
ogółem	dam³/dobę	42 950
z podwyższonym usuwaniem miogenów	dam³/dobę	35 000
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków miejskich i wiejskich		
ogółem	osoba	46 000
z podwyższonym usuwaniem miogenów	osoba	46 000
Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM		
Ogółem	osoba	105 000
Ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi		

ogółem	dam³/dobę	3 169,8
oczyszczane razem	dam³/dobę	2 959
oczyszczane mechanicznie	dam³/dobę	398
oczyszczane chemicznie	dam³/dobę	657
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem miogenów	dam³/dobę	1 904
nieoczyszczane razem	dam³/dobę	210,8
nieoczyszczane odprowadzane z zakładów przemysłowych	dam³/dobę	21
nieoczyszczane odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam³/dobę	189,8
oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	%	80,8

Źródło: *Dane GUS*

- **Gospodarka ściekowa**

<u>Oczyszczalnie ścieków</u>

Na terenie Będzina zlokalizowane są dwie oczyszczalnie ścieków: oczyszczalnia w Będzinie oraz oczyszczalnia Elektrowni „Łagisza".

1) Oczyszczalnia ścieków w Będzinie, obsługuje centralną i południową część Miasta. Oczyszczalnia została oddana do eksploatacji w latach 1994-96. Przepustowość oczyszczalni (typ: mechaniczno – biologiczny) wynosi:

- część biologiczna - 35 000 m³/d;
- część mechaniczna - 56 000 m³/d;

Oczyszczone ścieki wprowadzane są do rzeki Czarnej Przemszy.

2) Oczyszczalnia ścieków Elektrowni „Łagisza" obsługuje północne tereny dzielnicy Łagisza. Administratorem i właścicielem oczyszczalni jest PKE S.A. Elektrownia Łagisza w Będzinie. Jest to oczyszczalnia ścieków bytowo- gospodarczych o przepustowości 4000 m³/d. Ścieki kierowane na oczyszczalnię pochodzą z terenu Elektrowni, części dzielnicy Łagisza oraz dowożone są wozami asenizacyjnymi z pobliskich okolic. Oczyszczone ścieki zużywane są w całości do uzupełniania strat w obiegu chłodzącym Elektrowni.

Odbiornikami ścieków sanitarnych z terenu miasta Będzina są ponadto:

- oczyszczalnia ścieków „Centrum" w Dąbrowie Górniczej, obsługująca tereny położone po wschodniej stronie Przemszy a sąsiadujące z oczyszczalnią,
- oczyszczalnia ścieków w Wojkowicach (przyjmuje ścieki z terenu dzielnicy Grodziec).

Oprócz wyżej wymienionych obiektów na terenie miasta Będzina własne oczyszczalnie ścieków posiadają największe tamtejsze zakłady przemysłowe (m.in. Huta „Będzin" czy Elektrociepłownia Będzin).

System kanalizacji

Istniejący system kanalizacji na terenie miasta Będzina to system kanalizacji mieszanej. Część Starego Miasta oraz Grodziec posiadają system kanalizacji ogólnospławnej, natomiast nowopowstałe osiedla posiadają kanalizację rozdzielczą. Administratorem większości sieci jest MPWiK Sp. z o.o. w Będzinie, który eksploatuje również 12 lokalnych przepompowni ścieków sanitarnych.

Do kanalizacji miejskiej odprowadzane są ścieki sanitarne wytworzone przez mieszkańców oraz z średnich i mniejszych zakładów przemysłowych. Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa tabela.

Tabela 5: Gospodarka wodno – ściekowa dla przemysłowych oczyszczalni ścieków miasta Będzina. Dla wielkości objętościowych podanych w dam³ (1 dam³ = 1 000 m³); stan na koniec 2008 roku.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wielkość
Oczyszczalnie		
mechaniczne	obiekty	1
chemiczne	obiekty	1
Przepustowość projektowa oczyszczalni		
mechaniczne	m³/dobę	4 350
chemiczne	m³/dobę	3 600
Gospodarka wodno-ściekowa w przemyśle		
Wyszczególnienie	**Jednostka miary**	**Wielkość**
zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam³	7 960
pobór wód powierzchniowych	dam³	7 753
zakup wody razem	dam³	233
zakup wody z wodociągów komunalnych na cele produkcyjne	dam³	201
Przemysłowe oczyszczanie ścieków		
ścieki odprowadzone ogółem	dam³	776
ścieki odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	dam³	54
ścieki odprowadzane bezpośrednio do wód lub do ziemi	dam³	722
ścieki odprowadzane bezpośrednio do wód lub do ziemi - wody chłodnicze (niewymagające oczyszczania)	dam³	213
ścieki wymagające oczyszczania ze ścieków odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi	dam³	509
ścieki oczyszczane razem	dam³	458
ścieki nie oczyszczane	dam³	51
ścieki ponownie wykorzystane	dam³	547
Odpady wytworzone i nagromadzone w ciągu roku		
Ogółem	tys.t/r	390,2
poddane odzyskowi	tys.t/r	379,3
unieszkodliwione razem	tys.t/r	6,3
odpady składowane w % wytworzonych	%	0,0

Źródło: *Dane GUS*

- **Składowiska odpadów**

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych w gminie Będzin jest ich składowanie. Odpady trafiają na składowiska wewnętrzne (kompostownie zlokalizowane w dzielnicy Grodziec) oraz zewnętrzne: położone w Siemianowicach Śląskich i Wojkowicach.

2.2.6. Własność gruntów i budynków

- **Struktura użytkowania**

W strukturze użytkowania terenu dominują tereny zurbanizowane (42,7% powierzchni miasta) i tereny rolnicze (36,5% powierzchni terenu). Tereny przemysłowe zajmują 5,8% powierzchni użytkowej miasta, zaś tereny leśne ok. 5,1%. Najbardziej zurbanizowanymi terenami są: Śródmieście (87,0 %), Małobądz (73,5 %) i osiedla mieszkaniowe: „Syberka", „Zamkowe", „Warpie-Wschód", Ksawera. Budownictwo jednorodzinne (około 30% zasobów mieszkaniowych) zlokalizowane jest przede wszystkim w dzielnicach Małobądz, Grodziec, Łagisza i Gzichów.

Zdecydowana większość terenów przemysłowych zlokalizowana jest w Łagiszy (aż 33,4 % terenów przemysłowych w skali miasta), Grodźcu i Warpiu. Również w Łagiszy jest zlokalizowana większość obiektów obsługi technicznej i usług komunalnych 51,9 %, w Małobądzu - 32,8% (przy tylko 7,6% udziale dzielnicy w obszarze miasta). W dzielnicach Łagisza, Gzichów i Grodziec przeważają tereny rolne i leśne.

- **Struktura własnościowa**

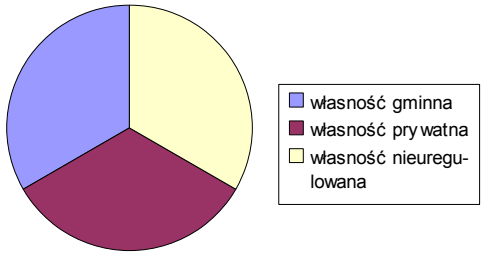
Sytuacja prawno-własnościowa nieruchomości w mieście Będzinie jest wynikiem specyficznych uwarunkowań historycznych regionu. Jest to z jednej strony scheda dawnego zaboru rosyjskiego, a z drugiej wpływ na taki stan miały problemy związane z mieniem opuszczonym, najczęściej pożydowskim.

- **Obszar rewitalizowany**

Śródmieście

Strukturę własności gruntów obrazuje poniższy wykres:

Wykres 1: Struktura własności gruntów na terenie Śródmieścia.

Źródło: *Opracowanie własne*

Ze względu na zły i ciągle pogarszający się stan techniczny budynków w Śródmieściu coraz więcej przybywa wolnych terenów do zabudowy. Jednakże brak możliwości dysponowania tymi terenami przez gminę (nieuregulowane stosunki własnościowe to ok. 1/3 w strukturze zagospodarowania przestrzennego centrum miasta) w połączeniu z brakiem zainteresowania właścicieli gruntów realizacją pożądanych funkcji powoduje, iż w samym centrum miasta istnieją obszary niezagospodarowane i zaniedbane.

Kwartał „Zamkowe"

Na podstawie wypisów z rejestru sporządzono analizę własności nieruchomości położonych w Kwartale XIX, z której wynika, iż aż 42.6 % i 42 % ogólnej powierzchni Kwartału Zamkowe stanowią kolejno własność gminy Będzin (pow. 14,6 ha) oraz własność gminy z użytkowaniem wieczystym Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólnota" (pow. 14,4 ha). Pozostała część powierzchni Kwartału stanowi:

- własność prywatną (3 ha),
- użytkowanie wieczyste Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego (1,5 ha),
- własność parafii (0,9 ha).

Tabela 6: Struktura własności gruntów Kwartału „Zamkowe" w ujęciu procentowym.

Właściciel	Powierzchnia (w ha)	Udział % w powierzchni kwartału (w %)
Gmina Będzin	14.6	42.6
Gmina Będzin u.w. Spółdzielnia mieszkaniowa „Wspólnota"	14.4	42
Własność prywatna	2.9	8.5
Skarb Państwa u.w. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne	1.5	4.4
Rzymsko-Katolicka Parafia Św. Jadwigi Śląskiej	0.9	2.5

Źródło: *Uzupełnienie i rozszerzenie Programu Rewitalizacji Miasta Będzina, Uchwała Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 26 listopada 2007 r. w sprawie przyjęcia zmiany "Programu Rewitalizacji Miasta Będzina"*

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne dla niniejszego Kwartału będą realizowane na terenie będącym w użytkowaniu Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólnota".

Kwartał Ksawera

Struktura własnościowa terenów położonych w Kwartale Ksawera jest zróżnicowana. Właścicielami gruntów w Kwartale jest gmina Będzin, Wspólnoty mieszkaniowe, PKP, podmioty prywatne. Własność prywatna przeważa w północnej i zachodniej części Kwartału. Znaczny obszar (ok. 12 ha) zajmuje osiedle Podskarpie, gdzie zlokalizowane jest osiedle domków jednorodzinnych, które powstało na terenach należących do ZPMW "Dąbrowa" sp. z o.o.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne dla niniejszego Kwartału (tj. utylizacja powłok azbestowych i wykonanie nowego docieplenia) realizowane będą na terenie, którym administruje Spółka Mieszkaniowa „Paryż" Spółka z o.o.

Kwartał Targowy

Kwartał Targowy skupia się wokół placu Targowiska Miejskiego przy ul. K. Świerczewskiego, składającego się z działek oznaczonych numerami geodezyjnymi: 90, 31/11, 31/14, 31/16, 31/20, 32/1, 32/2, 34/2, 33, 37, 40, 24/4, 24/5, 24/6, 24/7, 24/9, 26/1, 26/2, 27, 30/2 i 30/3 na karcie mapy 5 obręb Będzin o powierzchni 4 ha 1187 $m^{2,}$ zapisanej w księdze wieczystej KW Nr 6738. Teren Targu Miejskiego stanowi własność Miasta

Będzina. Na mocy Uchwały Nr XXV/292/2004 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 28 czerwca 2004 roku teren targowiska został użyczony Przedsiębiorstwu Techniczno – Handlowo – Usługowemu „INTERPROMEX" Spółka z o.o. w celu przeprowadzenia na nim prac inwestycyjnych związanych z rozbudową i jego modernizacją. Okres użyczenia nieruchomości wynosi 20 lat.

Przedsięwzięcia w tym Kwartale, objęte niniejszym programem rewitalizacji, realizowane będą na obszarze Targowiska Miejskiego, którym administruje Przedsiębiorstwo Techniczno – Handlowo – Usługowe „INTERPROMEX" Spółka z o.o (Spółka została założona w 1988 r., a od 1993 r. prowadzi działalność gospodarczą jako spółka o kapitale w 100% należącym do Gminy Miasta Będzin).

Kwartał Grodziec

W strukturze własnościowej na obszarze Kwartału Grodziec dominują tereny należące do gminy Będzin (największe to tereny po byłej cementowni, część terenów po zlikwidowanej Kopalni Węgla kamiennego „Grodziec"), nieruchomości wspólnot mieszkaniowych oraz tereny prywatne zlokalizowane głównie w południowej części Kwartału.

Zadania rewitalizowane polegające na remoncie zasobów mieszkaniowych realizowane będą na budynkach, którymi zarządza Zakład Administracji Budynków „Grodziec" Spółka z o.o.

2.2.7. Infrastruktura techniczna

Na infrastrukturę techniczną miasta Będzina składają się urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty w zakresie energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków i odpadów, transportu, teletechniki i innych, które mają zasadniczy wpływ na świadczenie niezbędnych i podstawowych usług dla mieszkańców miasta. Na podstawie analizy istniejącego stanu wyposażenia gminy miejskiej Będzin w infrastrukturę techniczną można stwierdzić, że miasto ma dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną.

- **Infrastruktura sieciowa**

Gmina posiada własne ujęcia wody pitnej. Urządzenia zaopatrzenia w wodę pitną służą nie tylko mieszkańcom Będzina lecz także mieszkańcom Czeladzi, Siemianowic i Bytomia. Ścieki natomiast kierowane są do nowoczesnej oczyszczalni ścieków posiadającej znaczną rezerwę przerobową (ponad 60% wydajności).

Będzin jest niemal w całości zwodociągowany (z miejskich wodociągów na koniec 2007 r. korzystało 99,4 % ogółu ludności miasta) oraz w przeważającej części skanalizowany (z kanalizacji sanitarnej na koniec 2007 r. korzystało 81,9 % ogółu ludności).

Z roku na rok poprawia się stan infrastruktury sieciowej. Jeszcze na początku XXI wieku ponad 60 % sieci wodociągowej i 50 % sieci kanalizacyjnej liczyła 21 i więcej lat (wiek eksploatacji niektórych odcinków sieci wodociągowej wynosił powyżej 50 lat). Dzięki wdrożeniu projektu „Gospodarka Wodno-Ściekowa w Będzinie", finansowanego w znacznej części z unijnych pieniędzy (75 % dofinansowania z Funduszu Spójności) w latach 2007 – 2010 wymienione zostaną 39,208 km sieci wodociągowej oraz wybudowane będą m.in.: 42,048 km kanalizacji sanitarnej i 22,257 km kanalizacji deszczowej. Dzięki realizacji projektu 95 % miasta Będzina zyska uporządkowaną gospodarkę wodno – ściekową.

Energię elektryczną i cieplną dla mieszkańców miasta zabezpieczają zlokalizowane na terenie miasta: Oddział Południowego Koncernu Energetycznego SA Elektrownia „Łagisza" oraz Elektrociepłownia „Będzin" SA. Elektrownia zasila krajowy system energetyczny oraz systemy ciepłownicze obsługujące Będzin i Dąbrowę Górniczą, a Elektrociepłownia regionalny system energetyczny oraz systemy ciepłownicze obsługujące Sosnowiec i Czeladź.

Będzin zaopatrywany jest w gaz ziemny z krajowego systemu Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa SA przy pomocy gazociągów wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia oraz stacji redukcyjno-pomiarowych I^0 i II^0. Z sieci gazowej korzysta 64,2 % ogółu mieszkańców. Szczegółowe zestawienie wielkości oraz osób korzystających z urządzeń sieciowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 7: Urządzenia sieciowe oraz liczba osób korzystających z tych urządzeń w mieście Będzinie według stanu na koniec 2007 roku.

Wyszczególnienie	j.m	Wielkość
Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	150,0
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	6 003
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam³	2 096,4
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	58 265
Kanalizacja		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	91,8
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	2 888
ścieki odprowadzone	dam³	2 093,8
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	48 017
Sieć gazowa		
długość czynnej sieci ogółem w m	m	170 284
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	26 430
długość czynnej sieci rozdzielczej	m	143 854
czynne połączenia do budynków	szt	3 924
odbiorcy gazu	gosp. dom.	16 183
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	3 024
zużycie gazu w tys. m³	tys. m³	6 624,70
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m³	tys. m³	3 669,5
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	37 635
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach		
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt	26 055
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MW*h	45 076
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności		
Ogółem		
wodociąg	%	99,4
kanalizacja	%	81,9
gaz	%	64,2
Sieć rozdzielcza na 100 km²		
Ogółem		
sieć wodociągowa	km	401,4
sieć kanalizacyjna	km	245,7
sieć gazowa	km	455,7
Zużycie wody, energii elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych		
Ogółem		
woda z wodociągów na 1 mieszkańca	m³	35,8
na 1 korzystającego / odbiorcę	m³	36,0
energia elektryczna w miastach na 1 mieszkańca	kW*h	770,0
na 1 korzystającego / odbiorcę	kW*h	1 730,0
gaz z sieci na 1 mieszkańca	m³	113,2
na 1 korzystającego / odbiorcę	m³	409,4

Źródło: *Dane GUS*

Z danych za lata 2004 – 2008 wynika, że z roku na rok zwiększa się liczba budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 8: Urządzenia sieciowe w mieście Będzinie w latach 2004 – 2008.

Wyszczególnienie	Lata				
	2004	2005	2006	2007	2008
Sieć wodociągowa					
Długość czynnej sieci rozdzielczej (w km)	146,6	152,8	153,4	150,0	151,7
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	5602	5637	5805	6003	5983
Sieć kanalizacyjna					
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	89,8	90,2	90,2	91,8	102,8
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	2248	2267	2581	2888	2775
Sieć gazowa					
Długość czynnej sieci ogółem (rozdzielczej i przesyłowej)			165 963	170 284	b.d.
Czynne połączenia do budynków (w m)	3760	3789	3810	3924	b.d.

Źródło: *Dane GUS*

- **Komunikacja**

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć połączeń komunikacyjnych. Przez Będzin przebiega:

- magistrala kolejowa EC 65,
- droga krajowa nr 86 z Katowic do Warszawy, która 11 kilometrów dalej łączy się na węźle Podwarpie z drogą ekspresową (międzynarodową) S1 (E75).
- droga krajowa 94 z Wrocławia do Krakowa (droga stanowi bezpłatną trasę alternatywną dla autostrady A4),
- droga wojewódzka nr 910 (droga zaczyna się na granicy administracyjnej Będzina i Czeladzi, przebiega przez ścisłe centra Będzina i Dąbrowy Górniczej, a kończy swój bieg na granicy administracyjnej Dąbrowy Górniczej i Sosnowca.

W odległości kilkunastu kilometrów znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy w Pyrzowicach.

System komunikacji miejskiej oparty jest na transporcie tramwajowym (5 linii) i autobusowym (49 linii), które umożliwiają bezpośredni dojazd podróżnych nie tylko do każdego miejsca w obrębie miasta Będzin, ale też do miast i gmin ościennych. Wielkość tras komunikacyjnych miasta Będzina obrazuje poniższa tabela:

Tabela 9: Trasy komunikacyjne miasta Będzin (stan na koniec 2007 roku).

Trasy komunikacyjne	Jednostka miary	Wielkość
Autobusowe	km	109
Tramwajowe	km	17

Źródło: *Dane GUS*

2.2.8. Identyfikacja problemów

- **Problemy zagospodarowania przestrzennego**

Do najistotniejszych problemów z pozycji przestrzennych aspektów rozwoju miasta należą:

1) Degradacja przestrzenna, funkcjonalna i społeczna Śródmieścia, która skutkuje:

- fizycznym ubytkiem substancji materialnej o walorach kulturowych, tradycji i tożsamości miejsca (ruinacja obiektów),
- obniżaniem rangi Śródmieścia (a tym samym miasta) jako ośrodka turystyki regionalnej oraz subregionalnego i powiatowego ośrodka obsługi,
- niewystarczającym poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców i użytkowników,
- degradacją techniczną i społeczną starych zasobów zabudowy (również zabudowy o walorach kulturowych) – m.in. dawne osiedla robotnicze,
- niedostateczną liczbą przygotowanych terenów pod inwestycje (zwłaszcza gospodarcze), co przejawia się niedostateczną liczbą obszarów dostępnych komunikacyjnie i wyposażonych w media,
- niedostatkiem terenów służących wypoczynkowi i rekreacji (zarówno towarzyszących zabudowie mieszkaniowej jak i ogólnomiejskich).

W Śródmieściu (także i w innych dzielnicach) istotą problemu są nieuregulowane stosunki własnościowe i niedorozwój obsługi inżynieryjnej (wodociągi, kanalizacja, ciepłownictwo), oraz ruch tranzytowy na DK 4.

2) We wschodniej części miasta (Warpie, Ksawera) obserwuje się chaos przestrzenny i funkcjonalny, niski poziom obsługi mieszkańców.
2) Na Syberce głównym problemem jest dekapitalizacja techniczna "blokowisk" i regresywna struktura zaludnienia.
3) W Gzichowie problemem jest utrzymanie terenów otwartych doliny rzeki Czarnej Przemszy a także walorów przyrodniczych i kulturowych Lasu Grodzieckiego oraz zespołu pałacowo - parkowego.
4) W Łagiszy istotą problemów jest współistnienie terenów przemysłowych z zabudową mieszkaniową i terenami o walorach przyrodniczych.
5) Grodziec charakteryzuje wielość problemów o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju dzielnicy i całego miasta wśród których znajduje się:
- mała liczba koncepcji zagospodarowania terenów poprzemysłowych,
- upadek funkcji rolniczej i wybiórcza presja inwestorów na wolne tereny wzdłuż DK 1,
- brak koncepcji wykorzystania terenów porolnych w rejonie Góry św. Doroty,
- brak systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- degradacja zabudowy o walorach kulturowych (kolonie robotnicze) i "blokowisk".

- **Degradacja powierzchni ziemi**

Na terenie Będzina, gdzie przez wiele lat prowadzona była ekstensywnie działalność przemysłowa, która nie pozostała bez wpływu na stan środowiska. Problem zanieczyszczenia środowiska dokładnie został zanalizowany w dokumencie „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Będzina na lata 2004 – 2015”. Zgodnie z wymienionym dokumentem jednym z silnie przeobrażonych komponentów jest powierzchnia ziemi, która poddana była zarówno zamierzonym przekształceniom towarzyszącym składowaniu odpadów i eksploatacji odkrywkowej, jak również przekształceniom niezamierzonym, towarzyszącym eksploatacji podziemnej złóż węgla kamiennego. Te ostatnie to osiadania terenu, którym może towarzyszyć powstawanie zalewisk, a także tereny płytkiej eksploatacji węgla, zagrożone nieciągłymi deformacjami powierzchni.

Do najbardziej zdegradowanych terenów Będzina należą:

1) Odkrywka „Brzozowica" w Będzinie - Łagiszy. Dawne wyrobisko odkrywkowe węgla kamiennego, powstałe w 1958 i eksploatowane do roku 1971. Po zakończeniu eksploatacji pozostała niecka o kubaturze 13 mln m³ i powierzchni 24ha.

2) Teren przy ulicy Podsiadłego i Robotniczej w Będzinie - Warpiu. Znajduje się tam wyrobisko odkrywkowe wapieni i dolomitów triasowych, później wykorzystywane jako miejsce deponowania ziemi z wykopów. Powierzchnia zdegradowanego terenu wynosi około 4ha.

3) Teren „Kijowa", będący dawnym wyrobiskiem odkrywkowym, później wykorzystywany do składowania odpadów. Rekultywowany z przerwami od początku lat dziewięćdziesiątych teren ma powierzchnię około 6ha.

4) Zwałowisko skały płonnej KWK „Grodziec" w rejonie ulic Barlickiego i Sobieskiego w Będzinie - Grodźcu (część leży na terenie Wojkowic) o łącznej powierzchni 25ha (9,5ha w Wojkowicach). Zwałowisko czynne było do połowy lat 80 - tych XX wieku. Projekt rekultywacji przewiduje zadrzewienie i przekształcenie terenu w kierunku rekreacyjnym.

Uzupełnieniem dla opisanych wyżej terenów zdegradowanych będzie ponadto wyrobisko nieczynnej cegielni w Będzinie - Łagiszy. Teren ten, ma mieszaną strukturę własnościową, a jego przeznaczenie wymaga szczegółowego określenia.

- **Tereny zagrożone**

Oprócz terenów zdegradowanych środowiskowo w granicach Miasta Będzin istnieją tereny zagrożone deformacjami nieciągłymi. Tereny te, nie są terenami zdegradowanymi. Istniejące (bądź domniemane) zagrożenie stanowi jednak poważny problem przy ich racjonalnym zagospodarowywaniu. Tereny płytkiej eksploatacji przez wiele lat wyłączane były z zabudowy i obecnie mają często atrakcyjne lokalizacje. Płytką eksploatację na terenie Będzina prowadziły kopalnie:

- „Xawery" (później Koszelew) powstała w I połowie XIX wieku. Tereny zagrożone tworzą pas na południe od dawnej odkrywki „Koszelew".
- „Nordman" (później „Upadowa Będzin"). Kopalnię zlikwidowano w 1970r. Zroby „Upadowej Będzin" zlokalizowane są w rejonie dawnej Fabryki Domów.

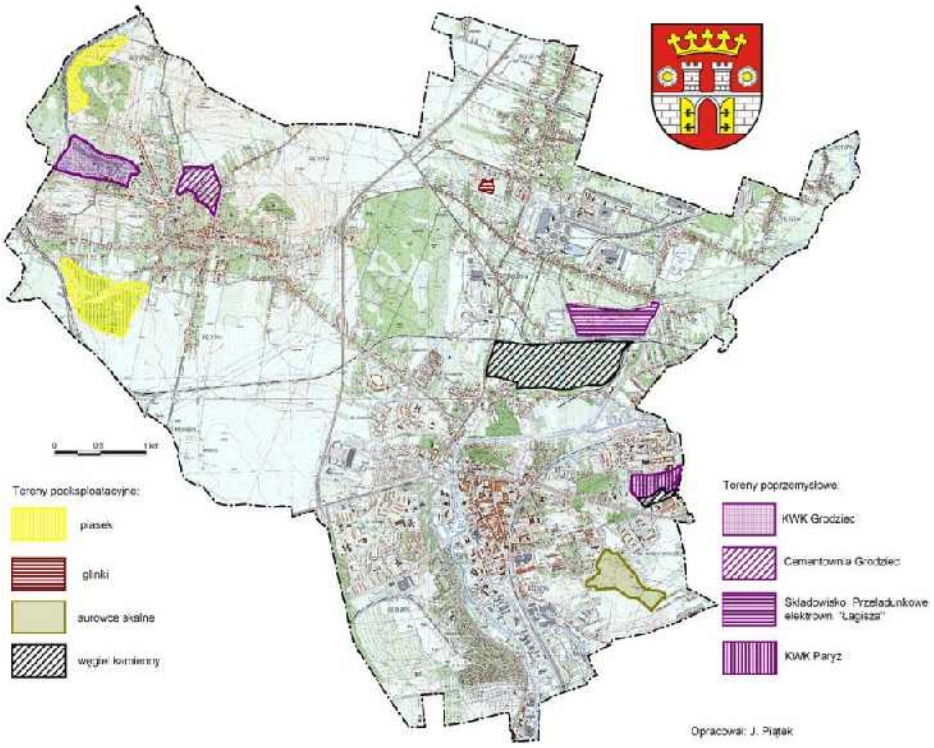
- „Aleksander", eksploatująca w XIX wieku pokład 510 na terenie Będzina - Grodźca. Rejon ten zlokalizowany jest na zachód od zrobów kopalni „Maria" i sięga na teren Gminy Wojkowice (ul. Głowackiego).
- małe zakłady górnicze prowadzące eksploatację głównie na bardzo małej głębokości. W Będzinie rejon eksploatacji tych pokładów obejmuje przede wszystkim dzielnicę Warpie.

Oprócz deformacji nieciągłych powodowanych przez płytką eksploatację deformacje nieciągłe występują także nad płytko zalegającymi kompleksami skał węglanowych. Deformacje te najczęściej mają formę szerokich i rozwartych szczelin. W Będzinie przypadki takie notowano wzdłuż wychodni uskoku będzińskiego (na Wzgórzu Zamkowym, w mniejszym zakresie w dzielnicy Warpie). Ponadto w skałach węglanowych występują krasowe kawerny, które w taki sam sposób jak pustki poeksploatacyjne mogą powodować powstawanie zapadlisk. W Będzinie przypadki takie notowano na Wzgórzu Małobądzkim i osiedlu Syberka. Tego typu zjawiskami zagrożony jest także rejon Góry Św. Doroty.

- **Tereny poprzemysłowe**

Tereny poprzemysłowe na terenie Będzina (patrz: rysunek poniżej) mają znaczną powierzchnię. Dotyczy to zwłaszcza dzielnicy Grodziec. Tereny pozostałe po zlikwidowaniu kopalni „Grodziec" i Cementowni „Grodziec" są w znacznym stopniu zdewastowane. Ich wykorzystanie utrudnia także wymóg ochrony konserwatorskiej obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Program rewitalizacji obszarów miejskich, w tym także obszarów poprzemysłowych będzie szansą dla zagospodarowania tych terenów i określenia dla nich nowych funkcji.

Rys. 7: Tereny poeksploatacyjne i poprzemysłowe miasta Będzina zrekultywowane i przeznaczone do rekultywacji.

Źródło: *http://www.um.bedzin.pl/default.aspx?docId=4246*

2.3.Gospodarka

2.3.1. Główni pracodawcy (zmiany na przestrzeni ostatnich lat)

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat główny profil pracodawców działających i tworzących miejsca pracy w Będzinie nie uległ zmianie. Będzin, mimo procesów restrukturyzacyjnych w górnictwie i przemyśle ciężkim, nadal jest ważnym ośrodkiem przemysłowym we wschodniej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Przemysł reprezentowany jest głównie przez: hutnictwo metali nieżelaznych (Huta Będzin), przemysł energetyczny (elektrownia "Łagisza" i elektrociepłownia "Będzin"), spożywczy i materiałów budowlanych. Znacznie dłuższa jest lista zakładów, które na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat zostały zlikwidowane. Wśród największych zamkniętych zakładów znajdują się: Kopalnia Węgla Kamiennego „Grodziec", kopalnia odkrywkowa „Brzozowica", ButBędzin (przemysł obuwniczy). Nieco wcześniej (koniec lat 70- tych XX wieku) zaprzestała produkcji najstarsza

w Polsce (uruchomiona w 1857 r.) Cementownia Grodziec. Do znaczącej gałęzi będzińskiego przemysłu należał też przemysł browarski (w latach 70- tych zlikwidowano dwie XIX-wieczne browarnie: Gambrinus i Browar Zamkowy).

Aktualnie działalność produkcyjno-usługowa podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Będzin związana jest generalnie z szeroko pojętym przetwórstwem przemysłowym z przeważającą rolą sektora energetycznego. Główne skupiska obiektów przemysłowych znajdują się w centralnej i północnej części miasta, w południowej części, po obu stronach linii kolejowej oraz w części zachodniej. Największym sektorem przemysłowym na trenie gminy Będzin jest energetyka.

Do najważniejszych zakładów pracy w Będzinie należą:

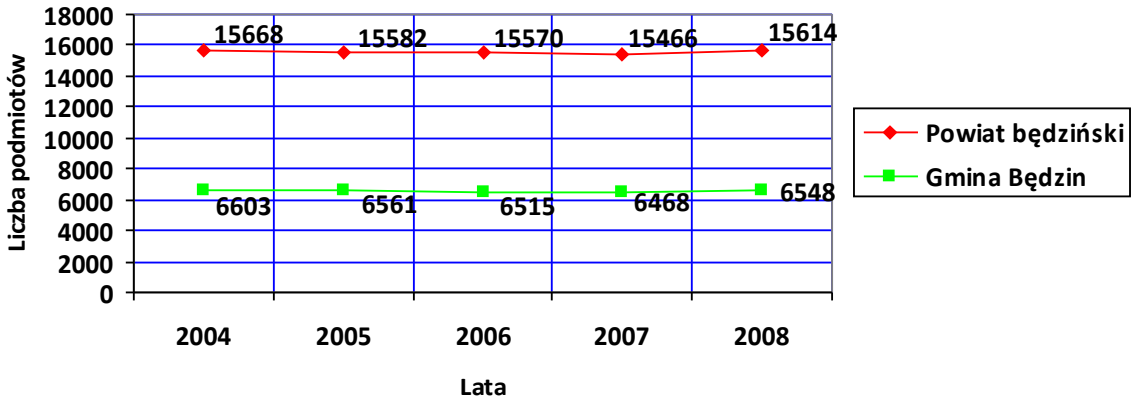
- **PKE S.A. Elektrownia Łagisza** – wybudowana w latach 1960-1970 (produkcja energii elektrycznej, produkcja i przesył ciepła, parowa o mocy 840 MW, opalana węglem kamiennym)
- **Elektrociepłownia Będzin S.A**. (moc 55 MW) - wybudowana 1913 r., zajmująca się wytwarzaniem i sprzedażą ciepła i energii elektrycznej do miast Zagłębia Dąbrowskiego
- **ENION S.A. Będziński Zakład Elektroenergetyczny S.A**. – zakład zajmujący się kupnem i przesyłem energii elektrycznej
- **Fabryka Przewodów Energetycznych S.A.** – założona w 1928 r., jeden z największych w Polsce producentów nieizolowanych przewodów energetycznych (aluminiowych i miedzianych)
- **Huta Będzin S.A.** – powstała w 1890 r., dostarcza na rynek produkty z metali nieżelaznych – miedzi, mosiądzu i aluminium
- **Kreisel** – jeden z największych producentów materiałów budowlanych w Polsce
- **PTHU Interpromex Sp. z o.o**. – firma zajmująca się gospodarką odpadami, utrzymaniem dróg oraz obsługą targowisk i parkingów miejskich

2.3.2. Podmioty gospodarcze

- **Zmiany na przestrzeni lat 2004 - 2008**

Z danych statystycznych sporządzonych za ostatnie pięć lat wynika, że w Gminie Będzin liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON utrzymuje się na zbliżonym poziomie i oscyluje wokół 6 500 podmiotów. Na koniec 2008 roku w Będzinie zarejestrowane były 6 548 podmioty. W porównaniu z rokiem 2004 nastąpił spadek o 55 podmioty, ale porównując rok 2008 z rokiem 2007 liczba podmiotów wzrosła o 80 jednostek.

Wykres 2: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2004 – 2008 (ogółem).

Źródło: *Opracowanie na podst. danych GUS*

Wśród ogólnej liczby podmiotów (6 548 jednostek na koniec 2008 roku) największą liczbę stanowiły podmioty prywatne – 6 304 jednostek, tj. 96,27 % ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów.

W latach 2004 – 2008 sytuacja w strukturze gospodarczej miasta nie zmieniła się istotnie. W okresie tym nastąpił przyrost liczby firm – spółek prawa handlowego i spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Zauważalny był jednak (lata 2004 – 2007) spadek liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, który od 2004 do 2007 roku wyniósł aż 267 podmiotów. Szczegółowe dane w rozbiciu na sektor prywatny i sektor publiczny zawierają poniższe tabele.

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2004 – 2008 (stan w dniu 31 XII, bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie). Sektor prywatny.

Wyszczególnienie	Powiat będziński					Miasto Będzin				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Ogółem - w tym:	15 074	14 939	14 885	14 787	15 036	6 321	6 267	6 199	6 151	6 304
Spółki handlowe Razem	594	630	667	696	724	289	309	328	340	351
- w tym z udziałem kapitału zagranicznego	84	91	92	94	99	27	34	36	36	38
Spółdzielnie	45	44	45	45	42	12	11	12	13	10
Fundacje	15	15	15	15	17	10	10	10	10	11
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	164	173	192	206	221	63	67	76	82	88
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	12 546	12 344	12 199	12 068	12 208	5 178	5 092	4 988	4 911	4 993

Źródło: *Dane GUS*

Tabela 11. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2004 – 2008 (stan w dniu 31 XII, bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie). Sektor publiczny.

Wyszczególnienie	Powiat będziński					Miasto Będzin				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Ogółem	594	643	685	679	578	282	294	316	317	244
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	226	235	236	231	232	80	82	83	81	82
Przedsiębiorstwa państwowe	7	6	4	3	1	2	2	1	1	0
Spółki handlowe	24	22	22	20	20	15	15	15	13	13
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: *Dane GUS*

W latach 2005 – 2007 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Gminę Będzin dokonano łącznie 1 588 nowych wpisów, a wykreślono z niej 2 267 podmiotów, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12: Ewidencja Działalności Gospodarczej prowadzona przez Urząd Miejski w Będzinie w latach 2005 – 2007.

Rok	Liczba wpisów	Liczba wykreśleń	Działalność netto
2005	550	755	-205
2006	506	898	-392
2007	532	614	-82

Źródło: *Urząd Miasta w Będzinie*

Z powyższej tabeli wynika, że tylko w latach 2005 – 2007, liczba podmiotów gospodarczych pozostających w ewidencji gminy Będzin zmniejszyła się o 679 podmiotów.

2.3.3. Zatrudnienie

W latach 90- tych XX wieku w Będzinie, tak jak w całym kraju, nastąpił proces restrukturyzacji gospodarki. Wiele zakładów przemysłowych, przede wszystkim dużych przedsiębiorstw państwowych, uległo likwidacji lub przeszło proces restrukturyzacji, z reguły związany z ograniczeniem zatrudnienia. W ślad za likwidacją dużych przedsiębiorstw postępował upadek lub osłabienie kondycji mniejszych firm kooperujących z dużymi zakładami przemysłowymi. Zatrudnienie w całym powiecie będzińskim jak i gminie miejskiej Będzin od roku 2004 utrzymuje się na zrównoważonym poziomie (patrz: tabela poniżej).

Tabela 13: Pracujący w gminie Będzin (według faktycznego miejsca pracy, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie) w latach 2004 – 2007 na tle danych z powiatu będzińskiego.

Rok	Ogółem		W tym			Sektor	
	Ogółem	- w tym kobiety	Przemysł i budownictwo	Usługi		publiczny	prywatny
				rynkowe	nierynkowe		
POWIAT BĘDZIŃSKI							
2004	24 452	11 604	9 679	8 153	6 274	11 113	13 339
2005	25 133	11 851	10 024	8 502	6 254	11 301	13 832
2006	25 532	11 756	10 041	9 267	6 068	11 199	14 333
2007	25 386	11 941	9 803	9 025	6 387	10 670	14 716

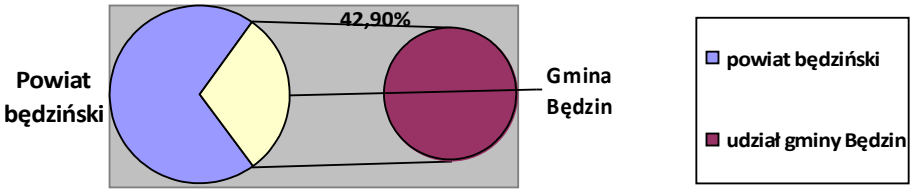
GMINA BĘDZIN							
2004	13036	6000	4659	4828	3507	7378	5658
2005	12854	5744	4871	5020	2933	6925	5929
2006	13067	5604	4577	5654	2799	6943	6124
2007	13051	5803	5208	4782	3032	6279	6772

Źródło: *Dane GUS*

2.3.4. Bezrobocie

Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach (stan na 31.12.2008 r.) liczba bezrobotnych w gminie Będzin wynosiła 2 118 osób. W powiecie będzińskim liczba bezrobotnych na koniec 2008 roku wyniosła 4935 osób.

Wykres 3: Udział osób bezrobotnych z gminy Będzin wśród ogółu mieszkańców powiatu będzińskiego (dane na koniec 2008 roku).

Źródło: *Na podst. danych GUS*

Biorąc pod uwagę szczegółowe dane udział bezrobotnych kobiet wśród ogólnej liczby osób bez pracy w gminie Będzin na koniec 2008 roku stanowił 60 %. Osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowiły ok. 33% ogółu bezrobotnych, a młodzież do 24 roku życia 12 %. Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych, ze względu na wykształcenie, stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (32% osób bezrobotnych). Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 14: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy, wieku, wykształcenia, stażu pracy w gminie Będzin na koniec 2008 roku i koniec czerwca 2009.

Wyszczególnienie		Grudzień 2008			Czerwiec 2009		
		Ogółem	Kobiety	Osoby długotrwale bezrobotne	Ogółem	Kobiety	Osoby długotrwale bezrobotne
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Do 1	355	192	148	430	219	82
	1 – 3	447	236	150	489	222	81
	3 – 6	281	164	94	651	337	226
	6 – 12	320	203	105	442	252	195
	12 – 24	248	159	229	234	153	225
	pow. 24	467	315	430	372	241	324
Wiek	18 – 24	269	160	70	382	219	67
	25 – 34	652	433	308	826	486	299
	35 – 44	388	234	224	469	250	200
	45 – 54	569	356	384	637	365	378
	55 – 59	200	86	141	258	104	158
	60 – 64	40	-	29	46	-	31
Wykształcenie	wyższe	234	139	76	276	165	85
	polic. i śr. zaw.	557	357	313	661	385	293
	śr. ogólnokszt.	186	140	81	239	178	77
	zasadnicze zawodowe	447	234	265	592	246	249
	gimnazj. i poniżej	694	399	421	850	450	429
Staż pracy ogółem	do 1 roku	268	171	154	357	205	141
	1 – 5	366	221	178	500	263	173
	5 – 10	295	178	153	354	189	162
	10 – 20	372	221	234	446	243	224
	20 – 30	289	154	168	343	160	169
	30 lat i więcej	63	14	27	94	23	36
	bez stażu	465	310	242	524	341	228
	Ogółem	**2118**	**1269**	**1156**	**2618**	**1424**	**1133**

Źródło: *http://pup.bedzin.ibip.pl/*

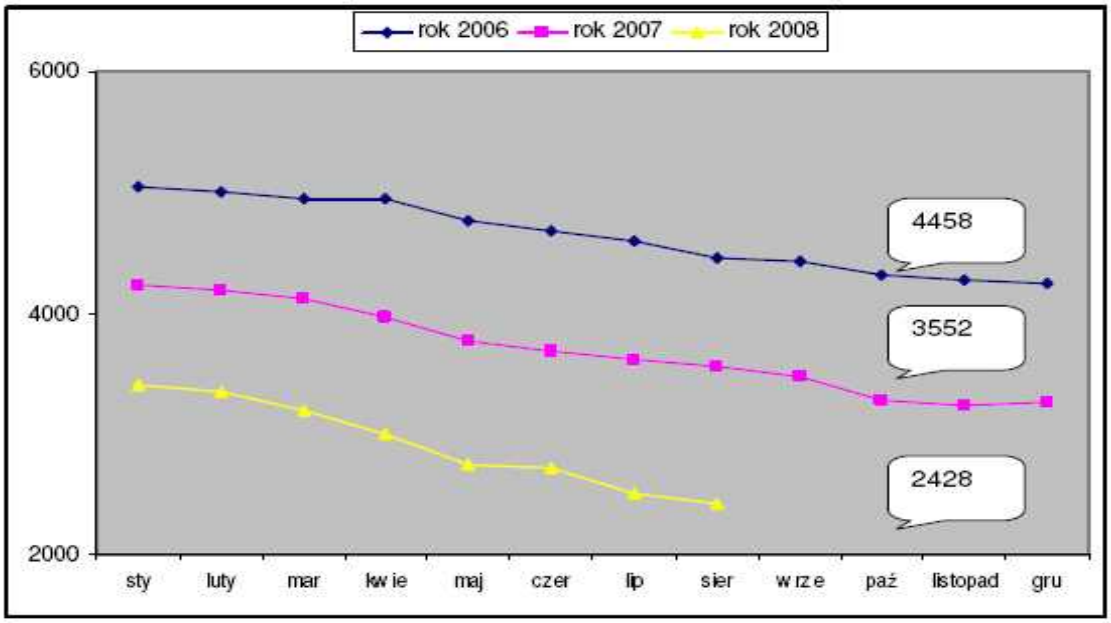
Porównując sytuację na rynku pracy od 2006 do końca 2008 roku należy zauważyć iż wielkość bezrobocia regularnie i konsekwentnie spada, zarówno w kolejnych miesiącach, jak i w porównaniu miesiąc do miesiąca. W roku 2008 liczna ta jest prawie dwukrotnie niższa niż w roku 2006, co obrazują poniższe zestawienia.

Tabela 15: Liczba bezrobotnych w latach 2006 – 2009. Dane na koniec grudnia (w przypadku danych za rok 2009 na koniec czerwca).

Wyszczególnienie	2006		2007		2008		Czerwiec 2009	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Ogółem	4244	2503	3257	1957	2118	1269	2618	1424
Z prawem do zasiłku	624	343	473	262	393	214	581	282
Do 25 roku życia	651	392	437	252	269	160	382	219
Powyżej 50 roku życia	965	494	854	453	573	289	678	312
Długotrwale bezrobotni	2834	1747	2124	1357	1156	753	1133	702
Bez kwalifikacji zawodowych	1485	897	1136	689	628	395	726	441
Samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	178	170	153	145	230	215	260	221
Niepełnosprawni	144	91	123	77	132	78	171	95

Źródło: *http://pup.bedzin.ibip.pl/*

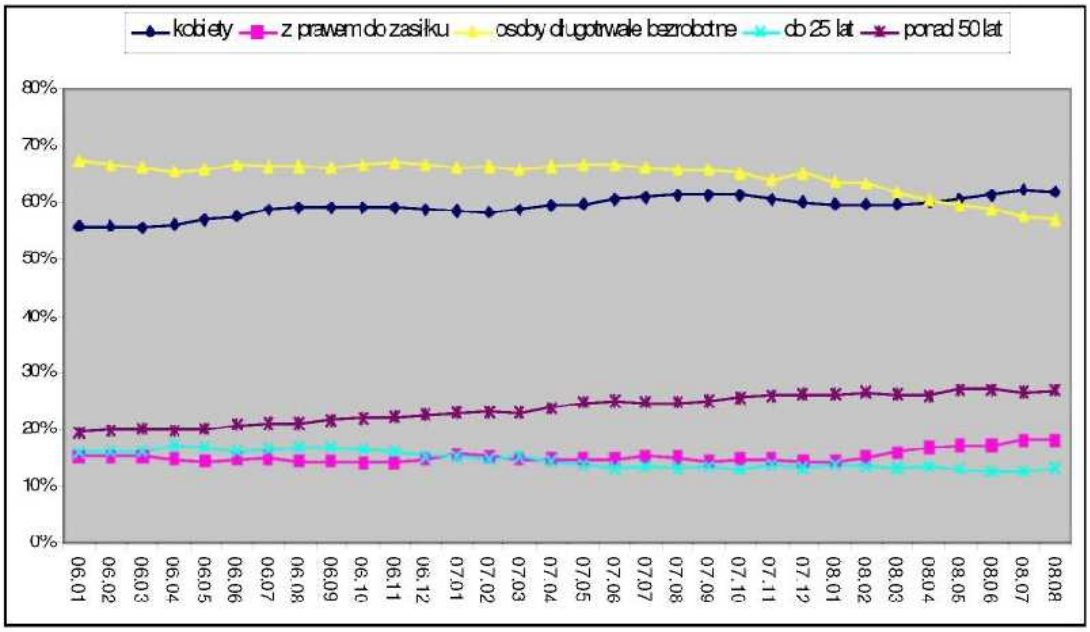
Wykres 4: Bezrobocie w gminie Będzin w latach 2006-2008, porównanie miesiąc do miesiąca (w liczbach bezwzględnych zarejestrowanych bezrobotnych).

Źródło: *GUS*

W grupie zarejestrowanych bezrobotnych regularnie spada odsetek osób trwale bezrobotnych (z 67 % w styczniu 2006 r. do 57% w sierpniu 2008 r.). Rośnie natomiast regularnie odsetek osób w wieku ponad 50 lat (z 19% do 27%) oraz kobiet (z 56% do 62%).

Wykres 5: Tendencje wewnątrz populacji bezrobotnych w gminie Będzin w latach 2006-2008. Udział procentowy wyszczególnionych kategorii w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych.

Źródło: *Dane GUS*

Nadal znaczna cześć bezrobotnych – ponad 80% – pozostaje bez prawa do zasiłku a rodziny dotknięte bezrobociem stanowią 43% ogółu rodzin objętych pomocą społeczną.

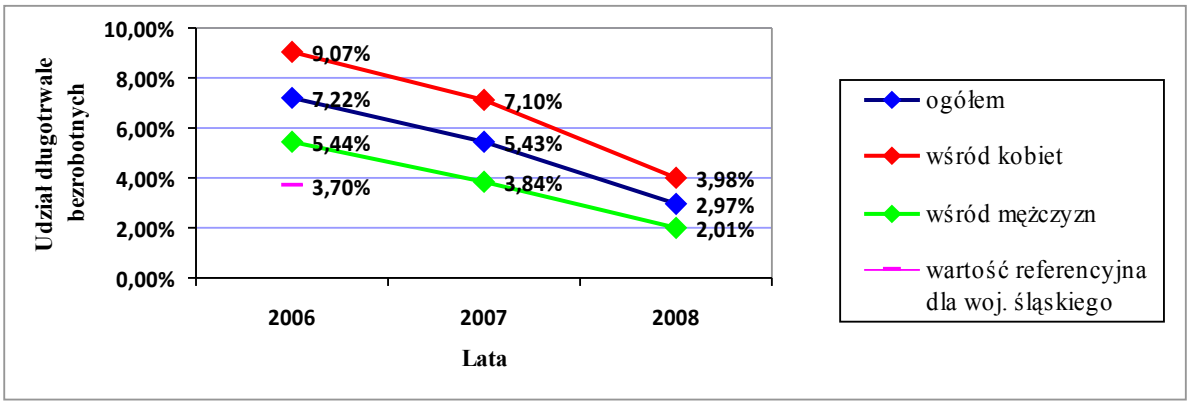
Tabela 16: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla miasta Będzina na tle danych regionalnych.

Jednostka	Ogółem					Kobiety				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Gmina Będzin	13,4	12,8	10,8	8,3	5,4	15,2	14,7	13,0	10,2	6,7
Powiat będziński	12,6	11,9	10,1	7,7	5,0	14,3	13,6	12,2	9,4	6,0
Podregion sosnowiecki	13,0	11,6	9,7	7,6	5,2	14,7	13,3	11,6	9,4	6,2
Województwo śląskie	10,1	9,2	7,5	5,4	4,0	11,5	10,7	9,2	6,8	4,9

Źródło: *dane GUS*

Z powyższych danych wynika, że w gminie Będzin sukcesywnie zmniejsza się udział osób bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym (spadek z poziomu 13,4 w 2004 roku do poziomu 5,4 w 2008 r.). Podobne tendencje obserwujemy wśród osób długotrwale bezrobotnych, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 6: Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat 2006 – 2008 w mieście Będzinie.

Źródło: *Na podst. danych GUS*

Analizując powyższe dane można zauważyć, iż na przełomie lat 2006 – 2007 sukcesywnie zmniejszał się udział długotrwale bezrobotnych, zarówno kobiet jak i mężczyzn, wśród osób w wieku produkcyjnym. Jeszcze w 2006 roku udział ten wynosił 7,22% (znacznie powyżej wartości referencyjnej), a w 2008 roku zmniejszył się on do 2,97%, tj. poniżej wartości referencyjnej.

2.3.5. Struktura podstawowych branż gospodarki

- **Zmiany na przestrzeni lat 2004 - 2008**

Sytuacja w strukturze gospodarczej miasta, na przestrzeni ostatnich lat, nie zmieniła się znacząco i jest zbliżona do danych z roku 2004. Najlepszym tego przykładem jest porównanie danych zawartych w poniższej tabeli. Z przedstawionych danych wynika, że w 2004 roku, biorąc pod uwagę liczbę podmiotów, w branżowej strukturze gospodarki dominowały firmy z sektora handel i naprawy (40,13 % łącznej liczby podmiotów w Będzinie). Obecnie wynik ten kształtuje się na poziomie 37,19 % w stosunku do ogółu. Drugą z kolei sekcją gospodarki, pod względem liczby podmiotów, stanowią przedsiębiorstwa zajmujące się obsługą nieruchomości. W roku 2008 funkcjonowało aż 1 118 firm z tej branży (w 2004 roku było ich 1 080).

Tabela 17: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD w Będzinie (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie) na przestrzeni ostatnich 5 lat.

Wyszczególnienie	2004		2005		2006		2007		2008	
	Ogółem	Sektor prywatny	Ogółem	Sektor prywatny	Ogółem	Sektor prywatny	Ogółem	Sektor prywatny	Ogółem	Sektor prywatny
Ogółem: - w tym:	6 603	6 321	6 561	6 267	6 515	6 199	6 468	6 151	6 548	6 304
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	39	39	40	40	38	38	34	34	35	35
Rybactwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Górnictwo	4	3	3	2	3	3	3	3	2	2
Przetwórstwo przemysłowe	530	523	527	520	526	519	509	503	505	499
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	5	3	5	3	5	3	5	3	5	3
Budownictwo	585	585	592	592	574	574	601	601	632	632
Handel hurtowy i detaliczny; naprawy	2650	2648	2 603	2601	2539	2537	2462	2460	2435	2433
Hotele i restauracje	215	215	218	218	202	202	196	196	194	194
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	442	441	429	428	433	432	455	454	483	483
Pośrednictwo finansowe	266	266	261	261	251	251	263	263	267	267
Obsługa nieruchomości	1080	898	1088	896	1 115	901	1097	879	1118	973
Administracja publiczna	17	4	18	4	18	4	16	4	14	4
Edukacja	139	84	140	83	153	96	162	105	162	104
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	266	256	270	261	269	259	266	256	277	267
Działalność usługowa, komunalna, pozostała	365	356	367	358	389	380	399	390	417	408
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

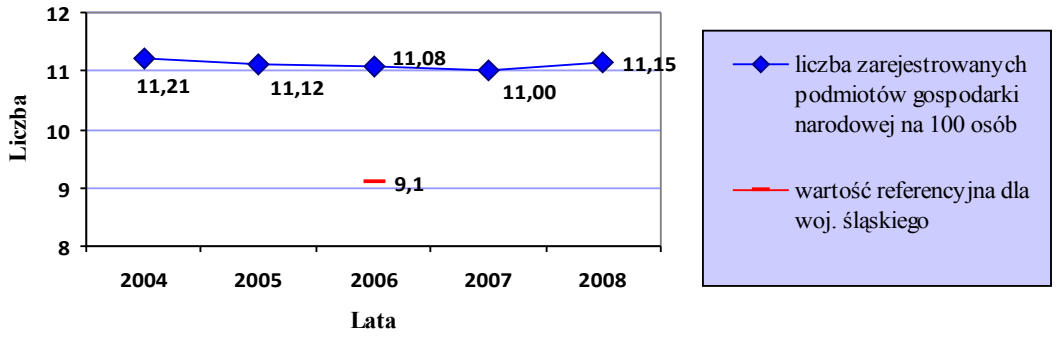
Źródło: *Dane GUS*

Analizując powyższe dane warto podkreślić niewielki odsetek firm zajmujących się rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem (0,53 % w stosunku do ogółu podmiotów). Na przestrzeni lat 2004 – 2005 spadła liczba przedsiębiorstw produkcyjnych (o 25 podmiotów), sukcesywnie wzrasta natomiast liczba firm w sektorze budownictwa (wzrost o 8 %) i działalności usługowej (wzrost o 14,2 %).

Warto zaznaczyć, iż wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej w mieście Będzin utrzymuje się na poziomie wyższym niż średnia dla województwa śląskiego. W 2008

roku liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w Będzinie na 100 osób wyniosła 11,15 (przy wartości referencyjnej dla województwa śląskiego 9,10 podmiotów). Zmiany wskaźnika na przestrzeni ostatnich 5 lat obrazuje poniższy wykres.

Wykres 7: Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej w mieście Będzinie (liczba podmiotów na 100 osób w %).

Źródło: *Na podst danych GUS*

2.3.6. Identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów należą:

- ✓ Malejąca liczba nowych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (zauważalny spadek od 2005 roku).
- ✓ Rosnąca liczba bezrobotnych w wieku produkcyjnym mobilnym.
- ✓ Utrzymująca się przewaga ilościowa kobiet i osób po 50 roku życia w łącznej liczbie bezrobotnych.
- ✓ Wysoki choć malejący (spadek z 67% w styczniu 2006 roku do 57% w sierpniu 2008 roku) udział osób długotrwale bezrobotnych.
- ✓ Utrzymujący się bardzo wysoki odsetek osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku.
- ✓ Utrzymujący się wysoki udział osób z wykształceniem zasadniczym i podstawowym w łącznej liczbie bezrobotnych.
- ✓ Dominujący udział osób bez stażu pracy w łącznej liczbie osób bezrobotnych, pogłębiające się zjawisko zagrożenia długotrwałym bezrobociem wśród osób bez stażu pracy oraz z podstawowym i zasadniczym wykształceniem.

2.4.Strefa Społeczna

2.4.1. Struktura demograficzna i społeczna

- **Zmiany w strukturze demograficznej (lata 2004 – 2008)**

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności. Z danych statystycznych wynika, że jeszcze na koniec 2004 roku w ewidencji mieszkańców Będzina znajdowało się 58 929 osób. Na koniec września 2008 roku liczba ta wyniosła już 57 672 osób (spadek o 1 257 osób). Spadek dotyczy liczby ludności zarówno biorąc pod uwagę miejsce zameldowania, jak i faktycznego zamieszkania, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 18: Ludność gminy Będzin w latach 2004 – 2008.

Wyszczególnienie	Lata				
	2004	2005	2006	2007	2008
Ludność według miejsca zameldowania					
Ogółem	58929	58990	58821	58777	58739
Mężczyźni	27966	28000	27902	27844	27811
Kobiety	30963	30990	30919	30933	30928
Ludność według miejsca zamieszkania					
Ogółem	58662	58820	58626	58639	58747
Mężczyźni	27819	27889	27782	27774	27816
Kobiety	30843	30931	30844	30865	30931

Źródło: *Dane GUS*

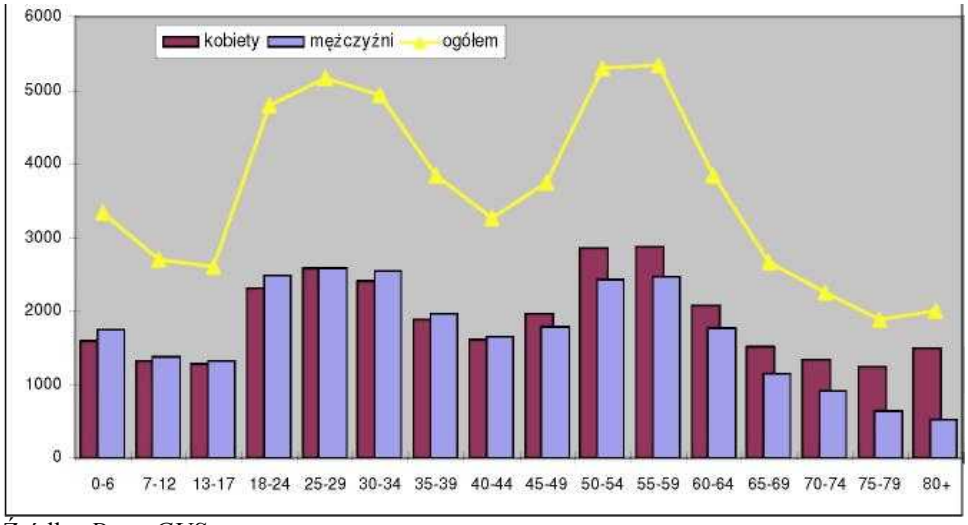
Tabela 19. Liczba i struktura ludności ze względu na stałe miejsce zameldowania wg płci i wieku w latach 2004 – 2008.

Wyszczególnienie	XII 2004	XII 2005	VI 2006	IX 2008
	W liczbach bezwzględnych			
Ludność ogółem	58 929	58 990	58 204	57 672
Mężczyźni	27 966	28 000	27 624	27 317
Kobiety	30 963	30 990	30 580	30 355
Poniżej 18 lat	9 246	9 185	8 682	8 628
18-59 lat	38 119	38 190	37 462	36 398
60-64 lat	2 833	2 898	3 146	3 845
65 lat i więcej	8 464	8 547	8 914	8 801
	W %			
Ludność ogółem	100%	100%	100%	100%
Mężczyźni	47%	47%	47%	47%
Kobiety	53%	53%	53%	53%
Poniżej 18 lat	16%	16%	15%	15%
18-59 lat	65%	65%	64%	63%
60-64 lat	5%	5%	5%	7%
65 lat i więcej	14%	14%	15%	15%

Źródło: *Dane GUS*

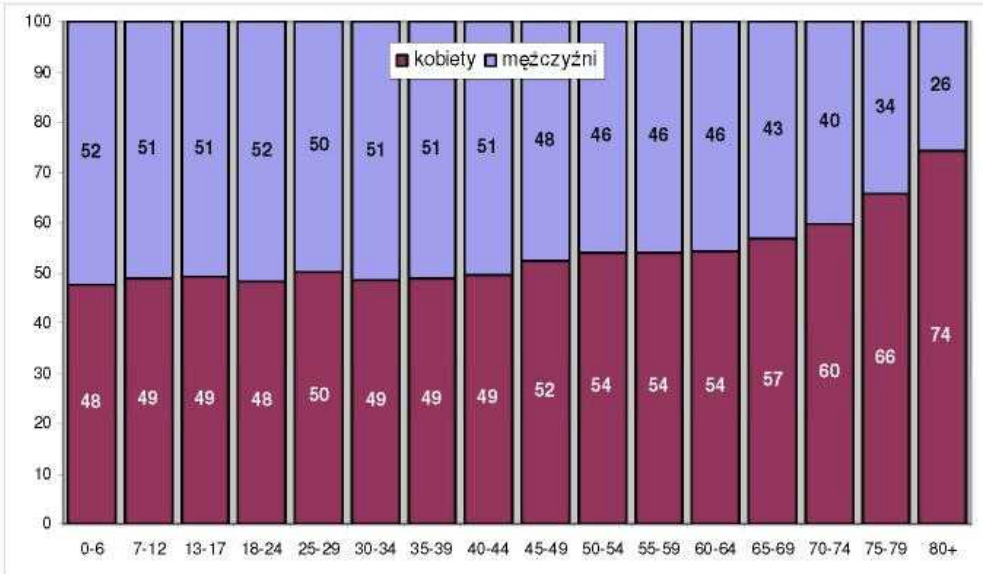
Liczba ludności Będzina wykazuje w kolejnych latach niewielką, ale stałą tendencję spadkową (od roku 2004 do września 2008 r. liczba mieszkańców spadła o 2,1%). Struktura ludności według płci nie zmieniła się w tym czasie w bardzo znaczący sposób i utrzymuje na podobnym poziomie. Strukturę wiekową obrazuje poniższy wykres.

Wykres 8: Liczebności grup wiekowych ludności Będzina ogółem i w podziale na płeć (w liczbach bezwzględnych) stan w 2008 r.

Źródło: *Dane GUS*

Wykres 9: Struktura procentowa grup wiekowych ludności Będzina w 2008 r. ze względu na płeć.

Źródło: *Dane GUS*

Tabela 20: Struktura ludności Będzina według grup ekonomicznych w latach 2004 – 2008 (stan na 31 XII, wg. miejsca zamieszkania).

Lata	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)		Wiek produkcyjny (mężczyźni 18-64 lat, kobiety 18-59 lat)		Wiek poprodukcyjny (mężczyźni +65 lat, kobiety +60 lat)	
		Liczba	Udział	Liczba	Udział	Liczba	Udział
2004	58662	9246	15,8	39398	67,2	10018	17,1
2005	58820	9185	15,6	39497	67,1	10138	17,2
2006	58626	9080	15,5	39246	66,9	10300	17,6
2007	58639	9061	15,5	39085	66,7	10493	17,9
2008	58747	9068	15,4	39955	66,3	10724	18,3

Źródło: *Dane GUS*

Z danych statystycznych wynika, że stopniowo pogarszają się proporcje pomiędzy grupami ludności w wieku przed i poprodukcyjnym a produkcyjnym. W niewielkim stopniu, ale maleje odsetek ludności w wieku produkcyjnym (o 0,9 pkt. proc. w ciągu ostatnich pięciu lat, tj. lat2004 - 2008). Rośnie natomiast odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym (o 1,2 pkt. proc. w porównywalnym okresie). Maleje również odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku 17 i mniej lat (o 0,4 pkt. proc.), co oznacza niepełną zastępowalność ludności odchodzącej na emerytury. Tendencje te są wyraźnie widoczne, jako rosnące wskaźniki obciążenia demograficznego:

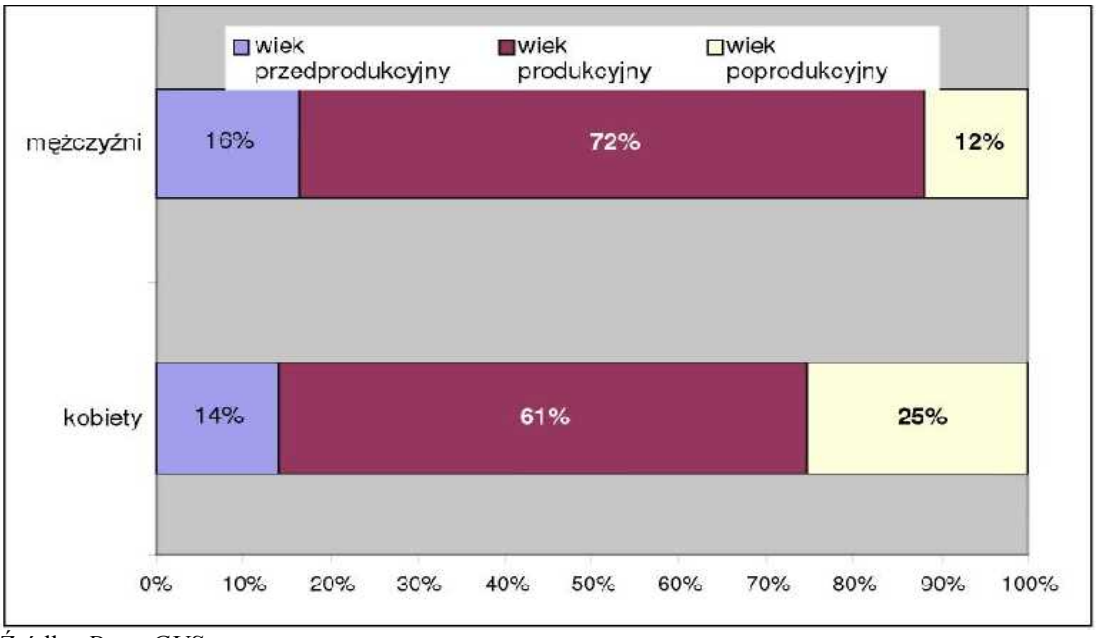
Tabela 21: Obciążenia demograficzne wśród mieszkańców gminy Będzin.

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	48,9	48,9	49,4	50,0	50,8
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	108,3	110,4	113,4	115,8	118,3
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,4	25,7	26,2	26,8	27,5

Źródło: *Dane GUS*

Szczególnie niekorzystnie w ostatnich latach zmienia się stosunek liczebności odchodzących z rynku pracy (wiek poprodukcyjny) do potencjalnie wchodzących na ten rynek w przyszłości (wiek przedprodukcyjny). Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie *liczebności grup wiekowych ludności Będzina ogółem i w podziale na płeć*, w ciągu najbliższych czterech lat nie należy się spodziewać odwrócenia tej tendencji. Przez kolejne piętnaście lat z roku na rok wskaźniki zarówno liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, jak również w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym będą się systematycznie pogarszać. W liczącej 10 886 osób populacji w wieku poprodukcyjnym są 7 674 kobiety, co stanowi 70,5% tej grupy mieszkańców Będzina. Mężczyźni to niespełna 30%.

Wykres 10: Struktura populacji kobiet i mężczyzn w Będzinie według grup ekonomicznych (w %).

Źródło: *Dane GUS*

- **Prognoza do 2030 roku**

Analiza danych statystycznych wskazuje, iż liczba ludności miasta Będzina będzie się w przyszłości systematycznie obniżać. Do kluczowych przyczyn takiego stanu należy zaliczyć utrzymujący się ujemny przyrost naturalny, który dla miasta Będzin wynosi – 2,3 na 1000 ludności. Wskaźnik ten nie może być jednoznacznie zinterpretowany. Z jednej strony (na podstawie danych na koniec 2008 roku) kształtuje się on na poziomie lepszym niż

w powiecie będzińskim (-3,3), jednakże gorszym niż wynosi średnia dla województwa śląskiego (-0,2) oraz dla kraju (0,9).

Tabela 22: Ruch naturalny ludności Będzina na tle powiatu będzińskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008.

Wyszczególnienie	Gmina Będzin					Powiat będziński				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
	Dane w osobach					*Dane w osobach*				
Ludność na 1 km²	1582	1586	1569	1569	1572	411	411	415	415	415
Kobiety na 100 mężczyzn	111	111	111	111	111	110	110	110	110	110
Małżeństwa na 1000 ludności (dane w parach)	5,8	5,8	5,9	6,7	7,2	5,1	5,5	5,5	6,3	6,6
Urodzenia żywe na 1000 ludności	7,3	8,7	8,7	9,2	10,1	7,5	8,2	8,1	8,5	9,5
Zgony na 1000 ludności	12,8	12,0	13,6	13,2	12,4	12,6	12,0	12,9	12,5	12,8
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-5,5	-3,3	-4,8	-4,0	-2,3	-5,1	-3,9	-4,7	-4,0	-3,3

Źródło: *Dane GUS*

Prognoza ludności dla miasta Będzina na lata 2010 – 2030 wskazuje na systematyczny spadek liczby mieszkańców. Z opracowanych danych wynika, że w 2030 roku ludność miasta będzie liczyć 52,2 tys. mieszkańców (na koniec 2008 roku liczba ta wynosiła 58,7 tys. mieszkańców). Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 23: Prognoza ludności dla miasta Będzina do 2030 r.

Jednostka terytorialna	Średnio w latach 2004-2008	Lata prognozy				
		2010	2015	2020	2025	2030
Powiat będziński (dane w tys.)	151,4	147,3	144,7	142,1	138,8	134,7
Gmina Będzin (dane w tys.)	58,8	57,2	56,2	55,1	53,9	52,2
% mieszkańców Będzina w stosunku do ogółu mieszkańców powiatu	38,8	38,8	38,8	38,8	38,8	38,8

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS*

Prognozę ludności dla miasta Będzina do roku 2030 opracowano na podstawie danych GUS sporządzonych dla powiatu będzińskiego. Z dostępnych danych wynika, że średnia

liczba mieszkańców gminy Będzin za lata 2004 – 2008 wyniosła 58,8 tys. mieszkańców. Liczba ta stanowi średnio 38,8 % mieszkańców powiatu będzińskiego.

2.4.2. Edukacja w latach 2004 - 2008

- **Główne cele i zadania**

System edukacji na przestrzeni lat 2004 – 2008 i obecnie nie uległ zasadniczym zmianom. Polityka gminy Będzin w zakresie edukacji szkolnej i przedszkolnej oparta jest na „Miejskim Programie Edukacyjnym dla Miasta Będzina" przyjętym uchwałą Rady Miejskiej w dniu 30 czerwca 2003 roku. W myśl zapisów przytoczonego dokumentu zasadniczym celem Gminy jest dążenie do zapewnienia dzieciom i młodzieży szkolnej oraz dzieciom w wieku przedszkolnym jak najlepszych warunków harmonijnego rozwoju intelektualnego, fizycznego i moralnego. Wśród celów szczegółowych Miejskiego Programu Edukacyjnego można wyróżnić:

1) Poprawa bazy materialnej placówek oświatowych.
2) Organizacja sieci przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów zaspakajająca potrzeby społeczne. Kształtowanie warunków kształcenia i wychowania.
3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym oraz wyrównywanie szans dzieci z różnymi deficytami rozwojowymi.
4) Doskonalenie modelu zarządzania placówkami.
5) Finansowanie doskonalenia i dokształcania nauczycieli.
6) Wzbogacanie procesu dydaktyczno-wychowawczego placówek oświatowych.
7) Promowanie wyróżniających się nauczycieli i uczniów.
8) Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży. Wspieranie wychowawczej roli rodziny. Opieka zdrowotna.

- **Szkolnictwo w latach 2004 - 2008**

Istniejące w Będzinie szkoły i placówki są centrami oświatowymi, społecznymi, kulturalnymi i sportowymi.

Szkoły podstawowe

W Będzinie funkcjonuje 10 szkół podstawowych. Z danych statystycznych wynika, że z roku na rok zmniejsza się liczba uczniów w będzińskich placówkach.

Tabela 24: Szkolnictwo podstawowe w gminie Będzin w latach 2004 – 2008 (ogółem).

Wyszczególnienie	Jednostka	Lata				
		2004	2005	2006	2007	2008
Szkoły podstawowe						
Obiekty ogółem	obiekty	11	11	11	11	10
Uczniowie	osoba	3 127	3 002	2 856	2 742	2 667
Absolwenci	osoba	549	530	527	702	463
Szkoły podstawowe specjalne						
Obiekty ogółem	obiekty	1	1	1	1	1
Uczniowie	osoba	67	67	53	58	64
Absolwenci	osoba	18	2	24	1	11

Źródło: *Dane GUS*

Gimnazjum

Sieć gimnazjów tworzy 6 placówek szkolnych. Podobnie jak w przypadku szkół podstawowych z roku na rok obserwowany jest spadek liczby uczniów. W porównaniu z rokiem 2004 liczba gimnazjalistów spadła o 327 uczniów, tj. 18,4 %, co szczegółowo obrazuje poniższa tabela.

Tabela 25: Sieć szkół gimnazjalnych Będzina w latach 2004 – 2008.

Wyszczególnienie	Jednostka	Lata				
		2004	2005	2006	2007	2008
Gimnazja						
Obiekty ogółem	obiekty	7	7	7	7	6
Uczniowie	osoba	1 776	1 711	1 616	1 561	1 449
Absolwenci	osoba	586	565	578	520	503
Gimnazja specjalne						
Obiekty ogółem	obiekty	1	1	1	1	1
Uczniowie	osoba	81	59	58	37	44
Absolwenci	osoba	15	27	26	15	7

Źródło: *Dane GUS*

Szkoły ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne

Nauczanie ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne w Będzinie prowadzi kilka placówek. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 26: Uczniowie szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych w Będzinie w latach 2004 – 2008.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Lata				
		2004	2005	2006	2007	2008
Licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne						
Obiekty ogółem	obiekt	3	3	3	3	bd.
Uczniowie	osoba	1 502	1 426	1 378	1 344	bd.
Szkoły policealne dla młodzieży (bez specjalnych)						
Obiekty ogółem	obiekt	3	2	3	2	2
Uczniowie	osoba	335	62	210	50	55
Absolwenci	osoba	184	6	121	41	11
Ponadgimnazjalne szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne						
Obiekty ogółem	obiekt	1	1	1	1	1
Uczniowie	osoba	5	10	21	20	20
Absolwenci	osoba	0	0	0	4	5
Ponadgimnazjalne zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży bez specjalnych						
Obiekty ogółem	obiekt	2	2	2	2	2
Uczniowie	osoba	273	243	214	253	315
Absolwenci	osoba	20	79	82	43	32
Ponadgimnazjalne zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży specjalne						
Obiekty ogółem	obiekt	1	1	1	1	1
Uczniowie	osoba	47	58	54	56	44
Absolwenci	osoba	0	10	17	11	14
Ponadpodstawowe szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne						
Obiekty ogółem	obiekt	0	0	-	-	-
Oddziały	oddział	1	1	-	-	-
Uczniowie	osoba	7	6	-	-	-
Absolwenci	osoba	17	1	-	-	-

Źródło: *Dane GUS*

Biorąc pod uwagę dane demograficzne (liczebność kolejnych roczników), nie należy się spodziewać znaczących zmian w liczbie uczniów zarówno w różnych typach szkół, jak również w liczebności oddziałów w latach 2009-2013. Zatem baza lokalowa, organizacyjna oraz kadrowa okaże się wystarczająca w tym samym stopniu, jak obecnie.

Ewentualne obniżenie progu wieku szkolnego do sześciu lat spowoduje wzrost liczby uczniów szkół podstawowych w stosunku do stanu obecnego o około 5%, w każdym kolejnym roku od 2009 do 2013.

Szkoły wyższe

Na terenie gminy Będzin zlokalizowana jest jedna placówka szkolnictwa wyższego, tj. Politechnika Częstochowska - Wydział Zarządzania. Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny (dzielnica Warpie).

Przedszkola

Trzynaście działających w gminie miejskich przedszkoli, 1 żłobek miejski, jedno przedszkole niepubliczne i dwa oddziały wychowania przedszkolnego w szkołach podstawowych objęły w roku 2008 opieką 1486 dzieci. Stanowi to około 80% populacji dzieci w wieku przedszkolnym. Poza opieką przedszkolną pozostaje zatem około 20% dzieci w wieku od 3 do 6 lat. W ciągu najbliższych trzech lat, w związku z większą liczbą urodzeń, liczba dzieci w wieku przedszkolnym wzrośnie o ok. 15%.

Tabela 27: Liczba dzieci objętych opieką przedszkolną w latach 2004 – 2008. Dane roczne.

Wyszczególnienie	j.m.	Lata				
		2004	2005	2006	2007	2008
Przedszkola						
Obiekty ogółem	obiekt	16	15	15	15	15
Dzieci	osoba	1282	1287	1350	1380	1441
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych						
Obiekty ogółem	obiekt	1	1	1	1	2
Dzieci	osoba	18	17	24	22	45

Źródło: *Dane GUS*

2.4.3. Mieszkalnictwo

- **Zabudowa mieszkaniowa według wieku budynków**

Zdecydowana większość zasobów mieszkaniowych gminy Będzin wybudowana została przed 1989 rokiem. Z dostępnych danych statystycznych wynika, że w 2003 roku aż 91,8% mieszkań powstała do 1989 roku, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 28: Mieszkania zamieszkane wg okresu budowy budynków

Okres budowy	Liczba mieszkań
Przed 1918	2555
1918-1944	2992
1945-1970	5401
1971-1978	6073
1979-1988	4941
1989-2003	1972
Nie ustalono	230

Razem	24164

Źródło: *Dane GUS*

- **Zmiany w mieszkalnictwie w latach 2004 - 2007**

Biorąc pod uwagę stan zasobów mieszkaniowych z 2003 roku na przełomie lat 2004 – 2007 oddano do użytkowania 714 mieszkań (w tym 196 w budynkach indywidualnych), co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 29: Budynki i mieszkania oddane do użytkowania w latach 2004 – 2007 (dane w szt.)

Wyszczególnienie	Lata			
	2004	2005	2006	2007
Budynki oddane do użytkowania	100	105	182	110
- w tym w budownictwie indywidualnym	71	87	153	81
Mieszkania oddane do użytkowania	319	66	263	66
- w tym w budynkach indywidualnych	58	60	37	41

Źródło: *Na podstawie danych GUS*

Zdecydowana większość z nowych mieszkań oddanych do użytkowania powstała na Osiedlu Górki Małobądzkie (na południe od Osiedla Syberka) oraz Osiedlu Podskarpie (środkowo-wschodnia część dzielnicy Ksawera). Tylko na Osiedlu Górki Małobądzkie, które jest budowane w systemie TBS przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Dombud" w latach 2004 – 2007 oddano do zamieszkania 516 mieszkań (120 mieszkań oddano w 2003 r., kolejnych 240 mieszkań planowanych jest do oddania w 2009 r., źródło: *http://tbsdombud.pl/*). W porównywalnym okresie na osiedlu Podskarpie oddano około 90 mieszkań. Osiedle Górki Małobądzkie i Osiedle Podskarpie, to jedne z nielicznych miejsc gminy Będzin, gdzie obserwowany jest tak intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego jedno i wielorodzinnego.

Biorąc pod uwagę stan zasobów mieszkaniowych w 2003 roku oraz zmiany dokonane w latach 2004 – 2007 wynika, że na koniec 2007 roku w gminie Będzin zamieszkanych było 24 837 mieszkań. W porównaniu z rokiem 2003 oddano do użytku 714 mieszkań (patrz. Tabela 29 powyżej). Z ewidencji ubyło natomiast 41 mieszkań (wyburzonych lub niezamieszkanych). Szczegółowe dane obrazuje poniższa tabela.

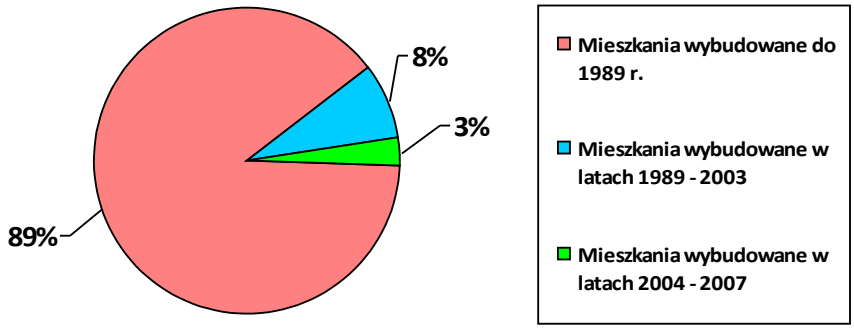
Tabela 30: Zasoby mieszkaniowe w gminie Będzin w latach 2004 – 2007.

Wyszczególnienie	Lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
Mieszkania	24164	24 463	24 518	24 776	24 837
Izby	78880	79 788	80 085	80 864	81 179
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w m²)	1370778	1 390 817	1 398 016	1 420 023	1 429 375

Źródło: *Dane GUS*

Pomimo zmian dokonanych w latach 2004 – 2007 udział budynków wybudowanych przed 1989 rokiem zmniejszył się, ale i tak pozostaje wyższy (tj. 89,2%) niż wartość referencyjna określona w 2006 roku dla województwa śląskiego (tj. 88 %), co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 11: Mieszkania zamieszkane. Udział wg okresu budowy budynków dla miasta Będzina (dane % w zaokrągleniu).

Źródło: *Na podst. danych GUS*

Największy udział w ogólnych zasobach mieszkaniowych w gminie Będzin stanowiły zasoby osób fizycznych (w 2007 roku stanowiły one 51,3 %). Nieco mniejszy udział stanowiły zasoby spółdzielni mieszkaniowych (28,0 %) oraz zasoby gminne - komunalne (13,4 %). Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 31: Zasoby mieszkaniowe w gminie Będzin według form własności w latach 2005 – 2007.

Wyszczególnienie	Mieszkania			Izby		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Zasoby gminne (komunalne)	3487	3518	3336	8728	8771	8325
Zasoby spółdzielni mieszkaniowych	7168	7168	6950	24374	24374	23633
Zasoby zakładów pracy	2207	2207	1139	6055	6055	3125
Zasoby osób fizycznych	11200	11232	12736	39592	39814	44144
Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS)	0	0	636	0	0	1908
Zasoby pozostałych podmiotów	456	651	40	1336	1850	44

Źródło: *Dane GUS*

- **Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno - sanitarne**

Z roku na rok wzrasta liczba mieszkań, gdzie doprowadzona jest instalacja wodociągowa, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 32: Infrastruktura w zasobach mieszkalnictwa (lata 2005 – 2007).

Wyszczególnienie	Liczba mieszkań w poszczególnych latach		
	2005	2006	2007
Wodociąg	24257	24515	24666
Ustęp spłukiwany	23142	23400	23551
Łazienka	21864	22122	22183
Centralne ogrzewanie	18525	18783	18844
Gaz sieciowy	15529	15775	15947

Źródło: *Dane GUS*

Biorąc pod uwagę procentowy udział mieszkań wyposażonych w sieć wodociągową to w roku 2007 wyniósł on 99,3 % w stosunku do ogółu mieszkań zlokalizowanych na terenie gminy Będzin.

Tabela 33: Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Wodociąg	98,9	98,9	98,9	98,9	99,3
Łazienka	89,0	89,2	89,2	89,3	89,3
Centralne ogrzewanie	75,2	75,5	75,6	75,8	75,9

Źródło: *Dane GUS*

2.4.4. Sport

Na terenie gminy Będzin funkcjonuje kilka ośrodków sportowych. Należą do nich:

- Ośrodek Sportu i Rekreacji (ul. Sportowa 4a)

Obiekty podległe OSiR:

- kompleks boisk ze sztuczną nawierzchnią trawiasta i oświetleniem (1 boisko pełnowymiarowe do piłki nożnej, 2 boiska do piłki nożnej 5-osobowej, 1 boisko do koszykówki);
- stadion sportowy (główne boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej z bieżnią lekkoatletyczną, rzutnią do pchnięcia kulą i skocznią do skoku w dal);
- basen kąpielowy o wym. 25 m x 12,5 m;
- boisko sportowe o wym. 105 m x 60 m;
- „Dom Turysty"

- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy (ul. Sportowa 6)

MOS Będzin jest klubem sportowym, którego celem jest szkolenie młodzieży Będzina i okolicznych miejscowości, w różnych dyscyplinach sportowych. MOS Będzin prowadzi następujące sekcje sportowe: sekcja piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki koszykowej, lekkiej atletyki oraz judo.

2.4.5. Kultura

- **Stan istniejący**

Na terenie miasta Będzin funkcjonują następujące centra kulturalne:

- Muzea

- Muzeum Zagłębia w Będzinie (Zamek Królewski i pałac Mieroszewskich na Gzichowie)
- Muzeum Historii Będzina "Stary Dworzec" (projekt) (Nowy Będzin)

- Galerie

- Galeria CZAS
- Letnia galeria "Strych"
- Ośrodek Kultury
- King's Pub i Galeria

- Teatry

- Teatr Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana
- Teatr Lalki i Aktora "Arena"
- Teatr Peventorium (Grodziec)

- Biblioteki

- Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego (7 filii)
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach Filia w Będzinie

- Domy i ośrodki kultury

- Ośrodek Kultury (ul. Małachowskiego)
- Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury (Syberka, ul. Powstańców Śląskich)
- Centrum Edukacji przez Sztukę - Klub Teatralny im. Jana Dormana.

- **Zmiany na przestrzeni ostatnich lat**

Wielkość placówek kulturalnych oraz zainteresowanie tymi placówkami wśród mieszkańców Będzina na przestrzeni ostatnich lat obrazuje poniższa tabela.

Tabela 34: Kultura i sztuka w Będzinie (lata 2004 – 2008).

Wyszczególnienie	j.m.	Lata				
		2004	2005	2006	2007	2008
Biblioteki						
Liczba placówek bibliotecznych i filii	ob.	8	8	8	8	8
Pracownicy bibliotek	osoba	24	23	22	19	21
Księgozbiór	wol.	226 399	226 612	227 821	230 440	231 302
Czytelnicy w ciągu roku	osoba	11 523	11 072	10 811	10 661	10 279
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	235 294	211 226	199 935	212 860	206 298
Obiekty przystosowane dla osób niepełnosprawnych	ob.	1	1	1	1	1
Kina						
Ogółem (sale)	ob.	0	1	1	1	1
Miejsca na widowni	miejsce	0	162	162	162	163
Widzowie	osoba	0	1 650	1 800	3 100	2 180
Muzea						
Muzea łącznie z oddziałami	ob.	1	1	1	1	1
Zwiedzający muzea i oddziały	osoba	44 047	43 375	46 333	56 294	56 876

Źródło: *Dane GUS*

Z danych statystycznych wynika ponadto, że na 1 placówkę biblioteczną w 2008 roku przypadało 7 343 osób (w 2004 roku było ich 7 333). Na 1000 ludności księgozbiór bibliotek wynosił 3 937,3 pozycji (wzrost o 77,9 woluminów).

2.4.6. Ochrona zdrowia

Na terenie miasta Będzin głównym punktem świadczącym usługi medyczne mieszkańcom w zakresie podstawowym oraz specjalistycznym jest Powiatowy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej. W skład PZZOZ wchodzi Szpital Powiatowy oraz Zakład Rehabilitacji Leczniczej. Sytuację w będzińskiej służbie zdrowia na przestrzeni ostatnich 5 lat obrazuje poniższa tabela.

Tabela 35: Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie miasta Będzin w latach 2004 – 2008.

Wyszczególnienie	j.m.	Lata				
		2004	2005	2006	2007	2008
Zakłady opieki zdrowotnej						
Ogółem	ob.	40	38	32	37	35
Publiczne	ob.	4	2	2	3	2
Niepubliczne	ob.	36	36	30	34	33
Służby medycyny pracy	ob.	3	2	0	1	10
Praktyki lekarskie w miastach	osoba	7	5	5	4	1
Placówki podległe samorządowi terytorialnemu						
Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie	ob.	4	2	2	3	2
Podstawowa opieka zdrowotna						
Porady ogółem	jed.	212 922	236 198	169 991	185 841	221 748

Źródło: *Dane GUS*

2.4.7. Pomoc społeczna

- **Rozmiar pomocy społecznej w latach 2004 - 2008**

Uchwałą nr XXXV/519/2008 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 29 grudnia 2009 roku, przyjęty został dokument pn. „*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzin na lata 2009 – 2013”*. Dokument ten zawiera analizę stanu problemów społecznych

Gminy (diagnoza) oraz określa cele i działania w zakresie wybranych obszarów sfery społecznej Gminy.

Bazą do opracowania Strategii były materiały i analizy statystyczne zgromadzone i opracowane przez instytucje działające na terenie miasta, m.in. przez Urząd Miasta Będzina (UM), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie, Sąd Rejonowy w Będzinie, Komendę Powiatową Policji w Będzinie, Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie, Urząd Statystyczny w Katowicach.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzin na lata 2009 – 2013 zawiera szczegółową analizę obszarów sfery społecznej takich jak: demografia i starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, edukacja, alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, przestępczość, niepełnosprawność, zdrowie oraz problem mieszkalnictwa. Według danych podanych w w/w dokumencie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie w 2007 roku objął pomocą 2016 środowisk (rodzin/ gospodarstw domowych). Z różnych form pomocy społecznej skorzystało łącznie 5256 osób, tj. około 9% ogółu mieszkańców gminy.

Zarówno liczba rodzin, jak i osób potrzebujących pomocy systematycznie maleje z roku na rok. W stosunku do roku 2003 zmniejszyła się o 16%. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela:

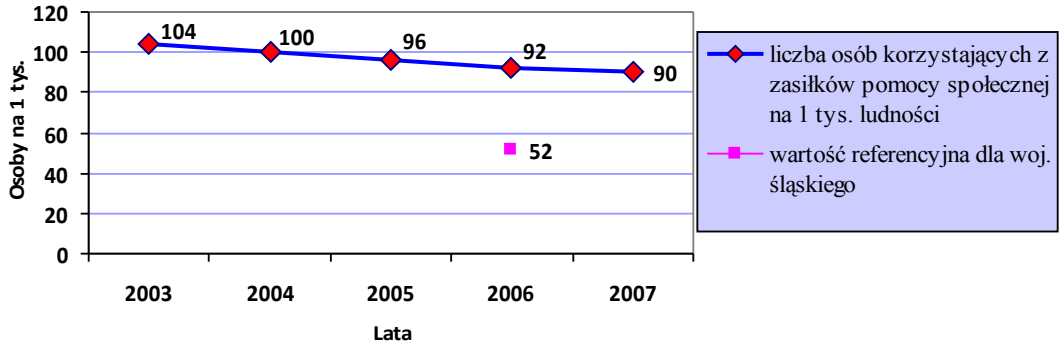
Tabela 36: Rozmiar pomocy społecznej w Będzinie w latach 2004 – 2007.

ROK	LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH
2003	2393	6112
2004	2358	5895
2005	2207	5643
2006	2176	5369
2007	2016	5256

Źródło: *Dane MOPS w Będzinie*

Pomimo faktu malejącej liczby środowisk objętych pomocą społeczną i osób otrzymujących zasiłki, ich liczba utrzymuje się na wysokim poziomie. Najlepiej obrazuje to wskaźnik liczby korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności, który dla gminy Będzin w 2007 roku wyniósł 90 osób, co znacznie przekracza wartości przyjęte dla całego województwa (wartość referencyjna dla województwa śląskiego wynosi 52 osoby). Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

Wykres 12: Liczba osób korzystających w gminie Będzin z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności (dane za lata 2003-2007).

Źródło: *Na podst danych MOPS*

Z kilkunastu sklasyfikowanych i ujętych w statystykach powodów pomocy na jedno środowisko przypadało średnio 2,8 powodów (tytułów) objęcia pomocą społeczną. Zmniejszenie bezwzględnej liczby korzystających z pomocy społecznej przy jednoczesnym zwiększeniu ilości powodów przypadających na jedno objęte tą pomocą środowisko jest wskaźnikiem procesu polegającego na większej koncentracji zjawisk w obszarze przeciętnego gospodarstwa domowego. Obecnie mniej osób i rodzin ubiega się o świadczenia pomocy społecznej, ale ci już korzystający potrzebują jej coraz częściej i w znacznie szerszym zakresie.

Spośród rejonów opiekuńczych objętych monitoringiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie zdecydowanie najgorsza sytuacja panuje w Śródmieściu. Na obszarze tym z pomocy społecznej korzysta 19% mieszkańców, czyli ponad dwukrotnie więcej niż w pozostałych rejonach. Ponadto przeciętna liczba osób w środowiskach objętych pomocą wynosi w Śródmieściu 2,9 osoby, to jest znacząco więcej, niż w pozostałych rejonach, za wyjątkiem Rejonu Opiekuńczego nr 5 (Grodziec), gdzie wynosi ona średnio 3 osoby. Rejon Śródmieścia jest obszarem nie tylko szczególnego nasilenia ale również koncentracji zjawisk będących domeną pomocy społecznej. Należy dodać, że w ciągu ostatnich lat (od roku 2003) również w Śródmieściu zmniejszył się zakres pomocy społecznej: w 2003 i 2004 roku korzystało z niej 24% mieszkańców rejonu, w 2005 – 23%, a obecnie 19%.

Tabela 37. Charakterystyka rejonów opiekuńczych miasta Będzina w roku 2007.

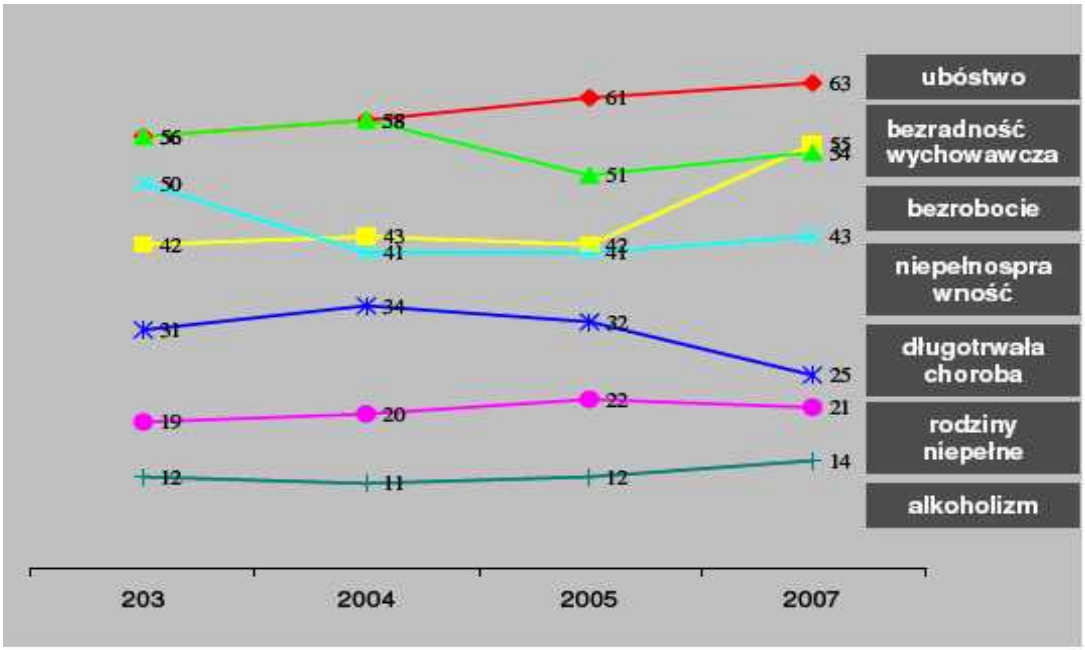
Rejon opiekuńczy	Liczba	Liczba	Liczba	%	Średnia liczba

	mieszkańców	środowisk objętych opieką	osób objętych opieką	mieszkańców objętych opieką	osób w środowiskach objętych opieką
Rejon Opiekuńczy nr 1 ul. 11 Listopada 1 (Śródmieście, Małobądz, część starego Warpia)	10487	689	1969	19%	2,9
Rejon opiekuńczy nr 2 Syberka, ul. Zwycięstwa 30 (w tym Syberka, Górki Małobądzkie)	16224	372	897	6%	2,4
Rejon opiekuńczy nr 3 Warpie, ul. 35- Lecia PRL 17 (w tym część starego Warpia, nowe Warpie, część Koszelewa)	6317	184	424	7%	2,3
Rejon opiekuńczy nr 4 Ksawera, ul. Siemońska 7 (w tym Ksawera, część Koszelewa)	5794	171	462	8%	2,7
Rejon opiekuńczy nr 5 Grodziec, ul. Barlickiego 16	9271	251	747	8%	3,0
Rejon opiekuńczy nr 6 Łagisza, ul. Energetyczna 10	4056	172	322	8%	1,9
Rejon opiekuńczy nr 7 Os. Zamkowe, ul. Bursztynowa 11	5794	177	435	8%	2,5
Razem	**57943**	**2016**	**5256**	**9%**	**2,6**

Źródło: *„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzin na lata 2009 – 2013”*

Struktura powodów (tytułów) objęcia pomocą społeczną, w ogólnej liczbie pomocy, wykazuje pewną konsekwentną zmienność. Zostało to zobrazowane na poniższym wykresie.

Wykres 13. Odsetek środowisk, które otrzymały pomoc z określonego tytułu wśród ogólnej liczby środowisk objętych pomocą.

Źródło: *Dane MOPS w Będzinie*

Jak można zaobserwować w ostatnich latach rośnie rola ubóstwa jako dominującego tytułu przyznania pomocy a spada znaczenie bezrobocia. Gwałtownie wzrosła (pomiędzy rokiem 2005 a 2007) pozycja bezradności opiekuńczo-wychowawczej a spadł udział długotrwałych chorób.

Jednym z czynników, które najlepiej obrazują poziom ubóstwa wśród społeczności są wszelkiego rodzaju zaległości w opłatach czynszowych, opłatach za media, zaległości w spłacie kredytów i inne. Choć na przestrzeni lat 2003 – 2007 zmniejszyła się liczba mieszkań, których mieszkańcy mają zaległości w opłatach czynszowych, to jednak nie zmniejszyła się ogólna kwota zaległości. Kwota ta zwiększyła się o 6 %. Zdecydowanie wzrosła również kwota zaległości przekraczających 3 miesiące w spłacie, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 38: Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych.

Wyszczególnienie	Mieszkania (szt.)			Wysokość zaległości (w tys. zł.)		
	2003	2005	2007	2003	2005	2007
Ogółem	2082	2162	1129	1902,6	1793,6	2035,0
W tym ponad 3 miesiące	1398	1576	184	1113,3	1563,0	1687,0

Źródło: *Dane GUS*

2.4.8. Przestępczość w latach 2004 - 2008

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Będzinie z roku na rok maleje liczba przestępstw kryminalnych: z 1979 w roku 2004 do 1282 w roku 2008, jednak ich liczba w przeliczeniu na 1 tys. ludności jest duża. Warto także podkreślić wzrost liczby czynów karalnych popełnianych przez osoby nieletnie. Na tle ogólnej tendencji spadkowej, przestępczość nieletnich należy uznać za coraz istotniejszy problem. Szczegółowe dane potwierdza poniższa tabela.

Tabela 39: Przestępczość na terenie miasta Będzina w latach 2006-2008.

Rodzaj przestępstwa	Lata		
	2006	2007	2008
Przestępstwa stwierdzone	2932	2680	2392
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	2237	2008	1698
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	385	394	389
Zabójstwa	2	6	9
Zgwałcenia	6	9	3
Udział w bójce lub pobicie	54	28	35
Kradzież cudzej rzeczy	824	705	563
Kradzież z włamaniem	293	286	237
Rozboje	84	62	46
Czyny karalne osób nieletnich	113	108	210

Źródło: *dane Komendy Powiatowej Policji w Będzinie*

Najczęstsze przestępstwa to kradzież cudzej rzeczy oraz kradzież z włamaniem. Ilość przestępstw obu tych kategorii zmniejsza się w kolejnych latach, jednak i tak stanowią one dominującą liczbę popełnianych przestępstw kryminalnych w każdym roku branym pod uwagę.

W stosunku do wszystkich przestępstw kryminalnych popełnianych w roku:

- kradzież cudzej rzeczy stanowiła 36,8 % przestępstw kryminalnych w 2006 roku, natomiast w 2008 roku 33,2%.

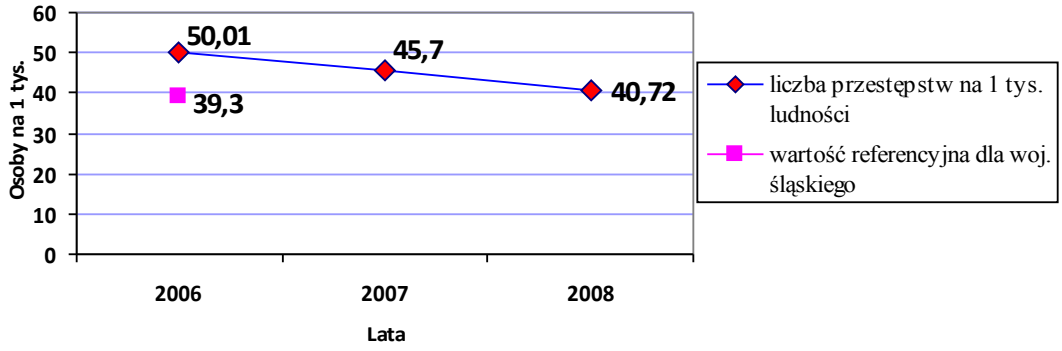
- kradzież z włamaniem stanowiła 13,1% przestępstw kryminalnych w 2004, 14,0% w 2008 roku.
- przestępstwa o charakterze gospodarczym w 2004 roku stanowiły 17,2% ogółu przestępstw kryminalnych, a w 2008 roku 16,3%.

Udział innych kategorii przestępstw kryminalnych w ogólnej liczbie przestępstw tej kategorii jest wyraźnie niższy:

- udział w bójce lub pobiciu w 2008 roku stanowił ok. 2,1% przestępstw kryminalnych,
- zabójstwa i gwałty wciąż stanowią ok. 0,3 – 0,7% w ogólnej liczbie przestępstw kryminalnych w latach 2004-2008.

Biorąc pod uwagę liczbę przestępstw na 1 tys. ludności wskaźnik dla gminy Będzin, co obrazuje poniższa tabela, w 2008 roku wyniósł 41 osób, tj. powyżej przyjętej wartości, która dla województwa śląskiego wynosi 39,3 osoby.

Wykres 14: Liczba przestępstw na 1 tys. ludności (dane za lata 2006-2008, ludność wg. miejsca zamieszkania).

Źródło: *Na podst danych KPP w Będzinie*

Z danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Będzinie oraz danych statystycznych GUS wynika, że przestępczość jest dużym problemem również wśród osób nieletnich, tj osób, które w chwili popełnienia czynu miały ukończone 13 lat, ale nie ukończyły 17 lat. Biorąc pod uwagę czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. nieletnich wynika, że w 2008 roku wskaźnik dla gminy Będzin wyniósł 99 osób, tj. znacznie powyżej wartości referencyjnej dla województwa śląskiego (41,5 na tys. nieletnich). Szczegółowe dane obrazuje poniższa tabela.

Tabela 40: Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. nieletnich w gminie Będzin w latach 2006 – 2008.

Lata	Czyny karalne	Liczba osób	Czyny karalne osób

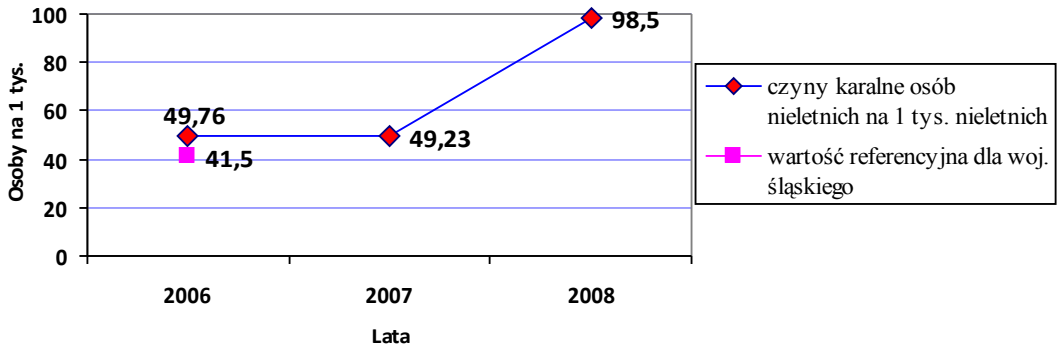
	osób nieletnich	nieletnich (13 – 16 lat)	nieletnich na 1 tys. ludności
2008	210	2132	98,5
2007	108	2194	49,23
2006	113	2271	49,76

Źródło: *Dane KPP w Będzinie, statystyki GUS*

- **Wartości wskaźnikowe**

Analizując liczbę czynów karalnych z udziałem osób nieletnich w przeliczeniu na 1 tys. nieletnich zauważymy zdecydowany wzrost liczby tego typu czynów popełnionych w roku 2008.

Wykres 15: Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. nieletnich.

Źródło: *Na podst. danych KP Policji w Będzinie i danych GUS*

2.4.9. Struktura organizacji pozarządowych

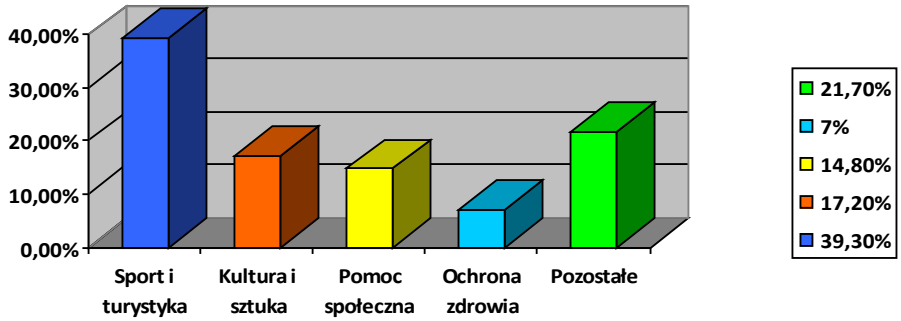
Obecnie jednym z najważniejszych czynników warunkujących szybki rozwój miast jest aktywność społeczna i gospodarcza jego mieszkańców. Jednym z jej mierników jest ilość działających w mieście stowarzyszeń i organizacji pozarządowych. W Będzinie funkcjonuje szeroka gama stowarzyszeń, odpowiadających zainteresowaniom i interesom mieszkańców. Za ich pomocą będzinianie wpływają na otaczającą ich rzeczywistość i w świadomy sposób uczestniczą w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.

- **Stan istniejący**

Na terenie gminy Będzin zarejestrowanych jest 94 organizacji pozarządowych. Spośród organizacji działających na terenie Będzina najwięcej, bo 39,3%, realizuje zadania

z zakresu sportu i turystyki (m.in. 10 uczniowskich klubów sportowych i 14 klubów sportowych). Na drugim miejscu plasują się stowarzyszenia działające w sferze kultury. Stanowią one 17,2% ogółu organizacji. Na kolejnych miejscach są organizacje z obszaru pomocy społecznej (14,8%) i zdrowia: 7%. Najmniej stowarzyszeń świadczy pracę na rzecz oświaty. Na terenie miasta działają także cztery Ochotnicze Straże Pożarne. Obszary działań będzińskich organizacji pozarządowych obrazuje poniższy wykres.

Wykres 16: Obszary działań organizacji pozarządowych na terenie miasta Będzina (stan na 2008 rok).

Źródło: *„Program współpracy miasta Będzina z organizacjami pozarządowymi"*

Do najistotniejszych organizacji pozarządowych działających w Będzinie (w tym na obszarze rewitalizacji) należą:

- **Powiatowe Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ruchowo „SZANSA"** jest dobrowolnym społecznym, samorządowym i trwałym zrzeszeniem, którego celem jest działanie na rzecz osób niepełnosprawnych ruchowo i w imieniu osób niepełnosprawnych.
- **Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich Ziemi Będzińskiej „Znicz".** Przy Klubie Abstynenta funkcjonuje Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla osób i rodzin mających problemy alkoholowe, który motywuje i kieruje do leczenia, udziela wsparcia i pomocy psychospołecznej oraz jest źródłem informacji o możliwości podjęcia profesjonalnej terapii.
- **Fundacja „Pro Salute"** prowadzi działania ukierunkowane na leczenie oraz zwalczanie skutków chorób nowotworowych.
- **Stowarzyszenie Poliatywno – Hospicyjne NADZIEJA.**

- **Klub Śląskich Amazonek Filia w Będzinie -** jego działalność nastawiona jest na niesienie pomocy rehabilitacyjnej i psychologicznej kobietom chorym na chorobę nowotworową, raka sutka.
- **Polski Komitet Pomocy Społecznej w Będzinie** - służy pomocą osobom znajdującym się w bardzo trudnym położeniu socjalno-bytowym, których przede wszystkim dotknęło bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, niezaradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego.
- **Fundacja na rzecz Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych oraz na rzecz Dzieci z Domów Dziecka, Szkół Życia i Rodzin Ubogich "Kasperek".** Celem Fundacji jest nieodpłatna pomoc w rehabilitacji ruchowej, psychicznej i społecznej osób fizycznych - poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych oraz wspieranie dzieci z domów dziecka, rodzin ubogich i szkół życia.
- **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów**
- **Polski Związek Głuchych – Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niedosłyszących**
- **Powiatowe Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Szansa”** - reprezentuje interesy osób niepełnosprawnych.
- **Towarzystwo Przyjaciół Dzieci** jest rzecznikiem dziecka, promuje i chroni jego prawa.
- **Stowarzyszenie Dzieciom Będzina.** Do jego głównych celów należy działalność charytatywna, pomoc społeczna na rzecz dzieci potrzebujących pomocy z miasta i powiatu Będzin, ochrona i promocja zdrowia, pomoc na rzecz dzieci niepełnosprawnych.
- **Rzymsko-Katolicka Parafia Św. Trójcy** – prowadzi świetlicę środowiskową dla dzieci.
- **Stowarzyszenie Na Rzecz Ochrony Dziedzictwa Przyrodniczego i Kulturowego "MOJE MIASTO".** Celem stowarzyszenia powstałego w grudniu 2006 roku jest działanie na rzecz ochrony miejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
- **Polskie Stowarzyszenie Turystyczno – Krajoznawcze.**
- **Będzińskie Stowarzyszenie Kupieckie.**
- **Stowarzyszenie Obrony Praw Mieszkańców Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólnota”.**

- **Będzińskie Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości Osiedla „Podskarpie”.**
- **Kluby i Stowarzyszenia sportowe.** Wśród organizacji działających w dziedzinie sportu i turystyki możemy wyróżnić: Będziński Klub Sportowy "Sarmacja", Robotniczy Klub Sportowy "Grodziec", Międzyzakładowy Będziński Klub Sportowy "POGOŃ" Łagisza, Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Będziński Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego**,** Miejski Klub Sportowy MOS Będzin, Uczniowskie Kluby Sportowe.

Działalność osób zrzeszonych w wymienionych wyżej podmiotach sprzyja tworzeniu więzi społecznych, odpowiedzialności za swoje otoczenie oraz zaspokajaniu potrzeb różnych grup mieszkańców.

- **Główne cele i zadania**

Współpracę Gminy Będzin z organizacjami pozarządowymi regulują akty prawa miejscowego. Najważniejszym dokumentem regulującym zakres współpracy jest „*Program współpracy miasta Będzina z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”*. Program ten, rokrocznie przyjmowany przez Radę Miejską, reguluje zakres współpracy w wymiarze finansowym oraz niefinansowym i określa jej formy.

Zgodnie z „*Programem współpracy miasta Będzina z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2009”* wśród zasadniczych celów dokumentu znajdują się m.in.:

1) Umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za swoją wspólnotę lokalną czy regionalną.

2) Budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez stworzenie warunków do zwiększenia aktywności społeczności lokalnej.

3) Kształtowanie demokratycznego ładu w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi.

4) Zwiększanie udziału mieszkańców miasta w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

5) Prowadzenie nowatorskich i bardziej efektywnych działań na rzecz miasta i jego mieszkańców przez organizacje pozarządowe.

Współpraca Miasta Będzina z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wiąże się z realizacją zasady pomocniczości, służy także umacnianiu uprawnień obywateli i ich wspólnot.

- **Rola organizacji pozarządowych w działaniach rewitalizacyjnych**

Za główne kierunki współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach realizacji Programu Rewitalizacji można przyjąć:

- realizację zadań publicznych w zakresie odpowiadającym zadaniom gminy dot. pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kultury fizycznej i sportu oraz edukacji,
- prowadzenie wspólnych przedsięwzięć (np. wspólne organizowanie konferencji, akcji promocyjnych, świadczenie usług na rzecz społeczności lokalnej),
- wspólne rozwiązywanie potrzeb społeczności lokalnej i wspólne planowanie działań służących ich zaspakajaniu.

Szczegółowy katalog zadań przewidzianych do realizacji w poszczególnych sferach działań publicznych szczegółowo określa opisany w punkcie powyżej „*Program współpracy miasta Będzina z organizacjami pozarządowymi…*”.

Ponieważ rola organizacji pozarządowych jest w procesie rewitalizacji ogromna, szczególnie w zakresie świadczenia pomocy osobom potrzebującym, należy dążyć do wzmacniania oddolnych i autonomicznych struktur reprezentujących interesy wybranych grup społecznych. To do nich przede wszystkim powinni się zwracać świadczeniobiorcy i to one powinny podejmować odpowiedzialność za skuteczne „pilotowanie” problemów wymagających rozeznania.

Szczególnie istotne jest partnerstwo służb publicznych i organizacji pozarządowych będące podstawową metodą gospodarowania w sferze usług i rozwiązywania lokalnych problemów socjalnych. Organizacje pozarządowe są alternatywą dla państwowego systemu opieki społecznej, bowiem z powodu ich lokalnego charakteru i oddolnej specyfiki powstawania mają one większy dynamizm działania i potencjalnie większą skuteczność w rozwiązywaniu problemów środowiska.

2.4.10. Stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych

Dane statystyczne na temat dochodów gospodarstw domowych w podziale na gminy i powiaty nie są udostępnione przez statystykę publiczną. Najnowsze dane dostępne są jedynie dla województwa śląskiego i poszczególnych podregionów za 2006 rok.

Według danych Urzędu Statystycznego w Katowicach w 2006 roku nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w woj. Śląskim wyniosły 94 468 mln zł i były wyższe o 4,1 % w porównaniu do 2005 roku.

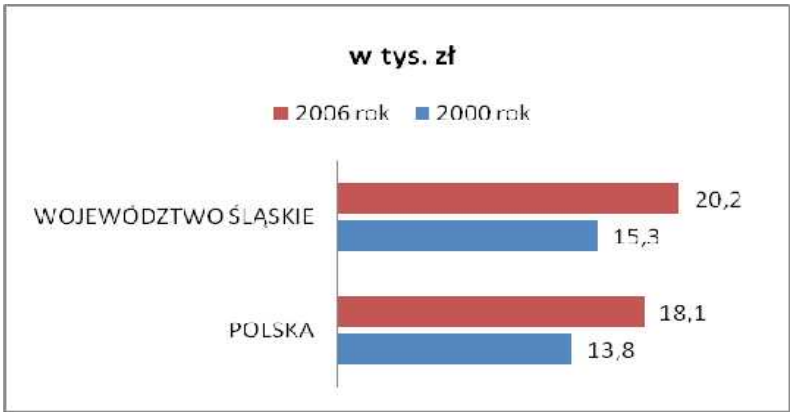
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca województwa w 2006 roku wyniosły 20 244 zł i przewyższały o 11,8% przeciętne dochody mieszkańca kraju (w 2000 roku o 11,0% a w 2005 roku o 12,2%). Przeciętne nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych mieszkańca województwa śląskiego w 2006 roku stanowiły 87,7 % dochodów mieszkańca województwa mazowieckiego (w 2000 roku – 85,8%, a w 2005 roku – 87,3%).

Tabela 41: Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych.

Lata	Ogółem		Na 1 mieszkańca	
	W mln zł	Polska=100	W zł	Polska=100
2000	73057	13,9	15297	111,0
2001	78290	13,8	16454	110,8
2002	80408	13,8	16958	111,5
2003	82600	13,9	17491	112,6
2004	86855	13,7	18449	111,2
2005	90940	13,8	19376	112,2
2006	94682	13,7	20244	111,8

Źródło: *Urząd Statystyczny w Katowicach*

Wykres 17: Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca

Źródło: *Dane GUS*

Brak jest również danych na temat wysokości dochodów na terenie miasta Będzin. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie powiatu będzińskiego, w skład którego wchodzi miasto Będzin w 2007 roku wynosiło 2370,56 zł (dane GUS za 2007 rok).

Tabela 42: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto za 2007 rok

Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor		Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi	
		publiczny	prywatny			rynkowe	nierynkowe
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE	2933,32	3337,75	2600,80	2876,41	3245,11	2544,41	2728,75
POWIAT BĘDZIŃSKI	2370,56	2521,13	2248,13	4166,79	2463,77	2086,28	2480,69

Źródło: *Dane GUS*

2.4.11. Grupy społeczne wymagające wsparcia w ramach programu rewitalizacji

Powyższa analiza wskazała, iż w ramach Programu Rewitalizacji Miasta Będzin, wsparcie powinno się skoncentrować m.in. wobec następujących grup mieszkańców:

- osób planujących wyjechać lub wyprowadzić się z Będzina, w związku z brakiem perspektyw rozwojowych w mieście (np. bytowych, zawodowych, kulturalnych, rozrywkowych), małą konkurencyjnością i atrakcyjnością miasta w porównaniu do innych ośrodków miejskich – wobec tego należałoby stworzyć warunki zachęcające do pozostania, przyjazdu i zamieszkania w mieście;

- osób w wieku przedprodukcyjnym – stworzenie warunków do powstania nowych atrakcyjnych miejsc pracy dla przyszłych kadr, lepszej oferty edukacyjnej i zdrowotnej;
- osób w wieku poprodukcyjnym – przygotowanie miejsc rekreacji, oferty spędzania czasu wolnego;
- dużych i małych przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta Będzin, tworzących miejsca pracy dla okolicznej ludności;
- osób w trudnej sytuacji materialnej korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz różnego rodzaju wsparcia instytucji pomocowych;
- osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale pozostających bez pracy;
- osób niepełnosprawnych (dostosowanie infrastruktury budynków użyteczności publiczne j -szkoły, urzędy - do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych)
- użytkownicy obiektów zawierających materiały azbestowe (m.in. mieszkańcy budownictwa indywidualnego oraz zabudowy wielomieszkaniowej, użytkownicy obiektów poprzemysłowych - w tym osoby fizyczne i przedsiębiorcy).

2.4.12. Identyfikacja problemów w sferze społecznej

Analiza sytuacji społecznej pozwoliła wyodrębnić najważniejsze problemy, do których możemy zaliczyć:

- ✓ Ujemny przyrost naturalny (stała tendencja spadkowa ludności Będzina- spadek o 2,1% w ciągu czterech lat).
- ✓ „Starzenie się" ludności (wzrastająca liczba osób w wieku 60-64 lat i powyżej 65 roku życia).
- ✓ Malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym oraz wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym.
- ✓ Rosnące wskaźniki obciążenia demograficznego.
- ✓ Spadek liczby uczniów wpływający na wzrost kosztów realizacji zadań oświatowych.
- ✓ Niewystarczające wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne.
- ✓ Konieczność modernizacji szkół i przedszkoli oraz rozbudowy bazy sportowej (nowe boiska, sale gimnastyczne, zły stan techniczny części budynków szkolnych, potrzeba

dostosowania bazy lokalowej szkół do potrzeb uczniów niepełnosprawnych ruchowo).

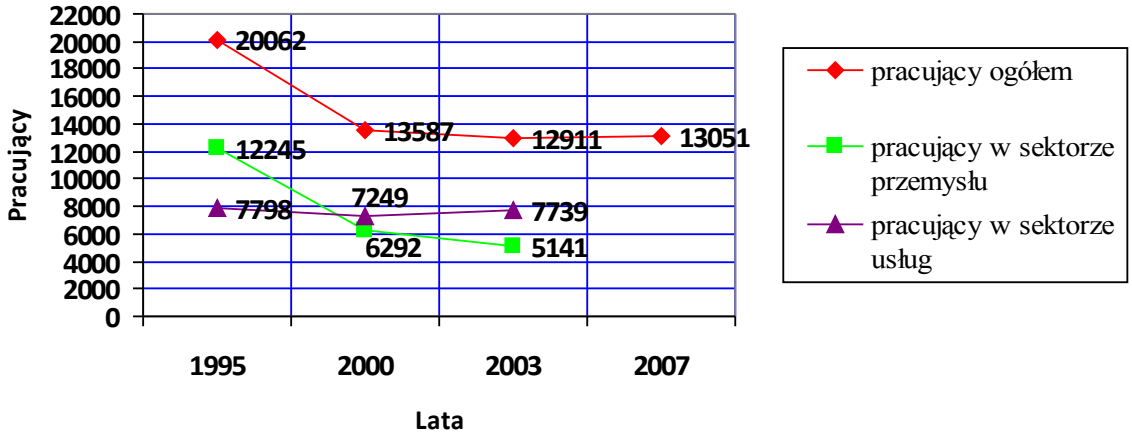
- ✓ Niewystarczająca liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach.
- ✓ Stosunkowo wysoka choć malejąca liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.
- ✓ Zwiększenie ilości powodów, korzystania z pomocy społecznej, przypadających na jedno objęte pomocą społeczną środowisko/gospodarstwo domowe.
- ✓ Brak komputeryzacji w rejonach opiekuńczych oraz niewystarczająca baza istniejącego sprzętu komputerowego w MGOPS w Będzinie.
- ✓ Niedostosowanie infrastruktury budynków instytucji pomocy społecznej do obsługi osób niepełnosprawnych.
- ✓ Niewystarczająca ilość instytucji wspierających działalność pomocową (brak dziennych domów pomocy społecznej i świetlic środowiskowych w poszczególnych dzielnicach miasta, brak schroniska dla bezdomnych kobiet, niewystarczająca liczba miejsc dla bezdomnych mężczyzn).
- ✓ Wzrastająca demoralizacja i przestępczość wśród nieletnich co związane jest głównie z bezrobociem, brakiem wykształcenia oraz niskim standardem życia.
- ✓ Niewystarczający zakres współpracy organizacji pozarządowych w Będzinie z administracją publiczną w zakresie realizacji zadań o dużym znaczeniu społecznym.
- ✓ Brak pełnego przystosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

2.5. Wnioski z diagnozy przestrzennej, gospodarczej i społecznej

Aktualne ukształtowanie przestrzeni miejskiej Będzina ukształtowała jego wielowiekowa historia. Funkcja obronna, rozkwit handlu dzięki dogodnemu położeniu miasta na szlaku handlowym, fala pożarów, grabieże, liczne wojny i wojenki, a od XIX wieku budowa kolei warszawsko – wiedeńskiej i intensywny rozwój przemysłu ciężkiego opartego na górnictwie węgla kamiennego, przemyśle hutniczym odcisnęły na Będzinie wyraźne piętno. Budowa kolei oraz dróg szybkiego ruchu łączących miasto z Wrocławiem, Warszawą, Katowicami i Dąbrową Górniczą podzieliły miasto i zasadniczo wpłynęły na rozwój poszczególnych jej części.

Największy ślad na aktualną sytuację Będzina i jej mieszkańców wywarły wydarzenia powojenne XX wieku. Dobra koniunktura, zapotrzebowanie na węgiel kamienny i inne surowce, pozwoliła na szeroką skalę rozwinąć przemysł ciężki. Powstawały nowe zakłady pracy, budowano nowe blokowiska, w których zamieszkiwała napływająca do Będzina ludność z biedniejszych części kraju. Również wtedy rozpoczął się proces degradacji środowiska i przestrzeni miejskiej. Transformacja ustrojowa zmieniła sytuację społeczno – gospodarczą w kraju. Rozwój gospodarki rynkowej sprawił, że niektóre będzińskie zakłady przemysłowe nie dostosowały się do nowej rzeczywistości. Masowe zwolnienia i likwidacja wielu miejsc pracy doprowadziły do wzrostu bezrobocia i pogorszenia sytuacji materialnej mieszkańców. Jeszcze w 1995 roku w Będzinie liczba zatrudnionych osób ogółem (sektor prywatny i publiczny) wynosiła 20 062 osób. W 2000 roku liczba ta wynosiła już 13 587 osób, a w 2003 - 12 911 pracujących (spadek o 35 % w porównaniu do roku 1995). Największy spadek nastąpił w sektorze przemysłowym (z 12 245 pracujących w 1995 roku do 5 141 osób zatrudnionych w przemyśle w 2003 roku). Taki wynik daje spadek zatrudnienia w przemyśle o 58 %. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

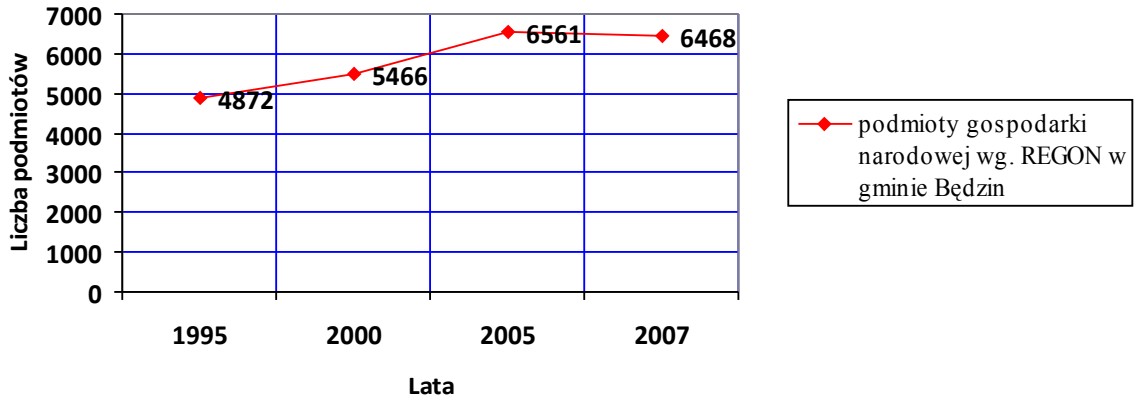
Wykres 18: Pracujący w Będzinie na przestrzeni lat 1995 – 2007.

Źródło: *Dane GUS*

Niekorzystne trendy w sferze gospodarczej nieznacznie poprawił rozwój przedsiębiorczości. W porównaniu do roku 1995 w 2003 roku liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 24,7 %, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 19: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w Będzinie w latach 1995 – 2007.

Źródło: *Dane GUS*

Wraz ze spadkiem zatrudnienia i nieznacznym wzrostem liczby nowych miejsc pracy (wygenerowanych przez powstałe nowe podmioty gospodarcze) wzrósł poziom ubóstwa, nasiliły się patologie społeczne, wzrosła przestępczość. Sytuacja w sferze społecznej na obszarze Będzina została dokładnie scharakteryzowana w pkt. 2.4.

W 2005 roku władze miejskie Będzina zapoczątkowały proces rewitalizacji miasta. Działania rewitalizacyjne skupione zostały wokół obszaru Śródmieścia (szczegółowy opis obszaru rewitalizacji i podejmowanych oraz zaplanowanych w jej ramach działań znajduje się w rozdziałach 4 – 5 niniejszego opracowania).

Proces wdrażania działań rewitalizacyjnych, konsultacje społeczne i środowiskowe, opinie mieszkańców i podmiotów zainteresowanych w ożywienie zdegradowanej przestrzeni miejskiej zainicjowały potrzebę objęcia procesem rewitalizacji nowych przestrzeni, których obszar i uzasadnienie szczegółowe opisane zostały w pkt. 4.3.1 oraz pkt. 4.3.2 i pkt. 4.3.3.

2.6.Analiza SWOT

Podsumowanie sytuacji, zarówno w kwestii gospodarki przestrzennej, sytuacji gospodarczej i społecznej, stanowi analiza SWOT. Dla niniejszego programu analizę przeprowadzono w trzech grupach: uwarunkowania przestrzenne, gospodarcze i społeczne.

Tabela 43: Analiza SWOT dla miasta Będzina.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
Zagospodarowanie przestrzenne			
• Opracowany program zagospodarowania przestrzennego • Wiele cennych zabytków • Bogaty dorobek historyczny • Korzystne położenie na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych • Położenie w dużej aglomeracji (konurbacja śląska) • Bliskość portu lotniczego oraz terminalu kolejowego • Rozpoczęty proces rewitalizacji Śródmieścia	• Niewystarczająca liczba miejsc postojowych i parkingowych • Uboga oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży • Bariery architektoniczne • Nierównomierne zurbanizowanie • Uciążliwość ruchu drogowego dla mieszkańców • Niedostateczna liczba terenów rekreacyjnych (szczególnie wzdłuż rzeki Czarnej Przemszy)	• Potencjalnie wysoka jakość architektoniczna/historyczna krajobrazu miasta • Budowa miejsc postojowych i parkingowych • Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (wprowadzenie elementów małej architektury • Zagospodarowanie przestrzeni międzyblokowych • Uporządkowanie układu przestrzennego • Stworzenie przyjaznego miejsca dla życia i wypoczynku • Rekultywacja terenów zdegradowanych	• Nieuregulowane stosunki własnościowe • Wysoki udział starych budynków w strukturze budynków mieszkalnych • Podział miasta wynikający z przebiegu głównych szlaków komunikacyjnych • Brak koncepcji wykorzystania terenów porolnych i poprzemysłowych
Sfera gospodarcza			
• Znacząca pozycja sektora energetycznego • Wdrożenie Kompleksowego Programu Gospodarki Ściekowej dla miasta Będzina • Rozwój infrastruktury teleinformatycznej (Będzińskie Centrum Informacji)	• Malejąca liczba działających podmiotów gospodarczych, • Niedostateczna liczba przygotowanych terenów pod inwestycje • Niedostateczna infrastruktura targowiska miejskiego	• Możliwość pozyskania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • Wzmocnienie funkcji handlowo – usługowych • Nowe regulacje w zakresie prawa podatkowego, prawa pracy i ubezpieczeń zdrowotnych • Sukcesywny wzrost udziału małych i średnich przedsiębiorstw • Większy poziom inwestycji	• Malejący udział przedsiębiorstw budowlanych • Spadek zatrudnienia w sektorze przemysłowym • Wysokie koszty pracy, zwiększanie kosztów zatrudnienia • Ograniczenia wynikające z zagrożeń deformacjami terenu (powodowane przez płytką eksploatację na terenach pogórniczych)

		zagranicznych • Poprawa infrastruktury • Wyznaczenie nowych, atrakcyjnych terenów inwestycyjnych • Wykorzystanie możliwości współpracy sektora państwowego z sektorem prywatnym • Integracja lokalnego środowiska przedsiębiorców	
Sfera społeczna			
• Dostępność infrastruktury społecznej (szkoła, kościół, przychodnia) • Działalność wielu organizacji pozarządowych • Funkcjonowanie wielu różnorodnych placówek kultury stwarzających dobre warunki dla tworzenia i upowszechniania aktywności różnych środowisk	• Niekorzystne zjawiska demograficzne • Stałe ubożenie społeczeństwa • Niedostosowanie poziomu i struktury wykształcenia mieszkańców do potrzeb lokalnych • Stosunkowo wysoka choć malejąca liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej • Niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia	• Usuwanie elementów i substancji szkodliwych dla zdrowia i życia ludzi • Renowacja budynków mieszkalnych • Integracja lokalnej społeczności w procesie realizacji działań rewitalizacyjnych • Modernizacja szkół i przedszkoli • Rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej • Stworzenie warunków do pozostawania i napływu wykształconych kadr • Integracja lokalnej społeczności w procesie realizacji działań rewitalizacyjnych	• Bezrobocie wynikające z restrukturyzacji gospodarki • Starzenie się społeczeństwa • Wzrastająca demoralizacja i przestępczość wśród nieletnich • Brak perspektyw zawodowych dla młodzieży • Odpływ wykształconej kadry i lokalnego kapitału

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych Urzędu Miasta Będzina*

3. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno - gospodarczego miasta i regionu

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze dokumenty o charakterze strategicznym wraz ze wskazaniem zapisów w tych dokumentach wiążących się z rewitalizacją obszarów miasta Będzina. Przywołanie wybranych zapisów jednocześnie wskazuje na powiązanie i zgodność tych dokumentów z celami „Aktualizacji Programu Rewitalizacji dla Miasta Będzina".

3.1.Strategia Rozwoju Województwa

(Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego z dn. 4 lipca 2005 r. Nr II/37/6/2005)

Niniejszy dokument, tj. „Aktualizacja Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" wpisuje się w priorytety i cele strategiczne określone w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 - 2020.

Priorytety i cele strategiczne, z którymi jest zgodny Program Rewitalizacji Będzina są następujące:

1. Priorytet: *Edukacja, kultura, mobilność i aktywizacja zasobów ludzkich*
2. Priorytet: *Restrukturyzacja i rozwój gospodarki*
3. Priorytet: *Ochrona i kształtowanie środowiska oraz przestrzeni*

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020 zostało podkreślone, iż w celu podniesienia atrakcyjności regionu konieczna jest rewitalizacja terenów poprzemysłowych (w tym pogórniczych) i powojskowych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. Ważne jest również odnowienie i modernizacja infrastruktury urbanistycznej zdegradowanych centrów i dzielnic miast oraz struktury osadniczej obszarów wiejskich.

W obrębie wyznaczonych priorytetów dziedzinowych określono 4 cele strategiczne:

I. Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych w poczuciu bezpieczeństwa społecznego i publicznego.
II. Rozbudowa oraz unowocześnienie systemów infrastruktury technicznej
III. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki
IV. Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

Zgodność „Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" w szczególności występuje z celem czwartym Strategii: *„Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturalnego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni"*. Cel ten realizowany będzie również poprzez rewitalizację centrów miast i układów miejskich, tworzenie wielofunkcyjnych ośrodków wiejskich, rewitalizację terenów poprzemysłowych, przebudowę zdegradowanych lub przeludnionych dzielnic.

W ramach tego celu występuje 7 kierunków działań. Te które dotyczą „Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" są następujące:

- **Kierunek działań 1:** *Wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych*;
- **Kierunek działań 2:** *Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic*.

Zasadniczym elementem podniesienia atrakcyjności miast regionu i głównym warunkiem wzrostu jakości życia staje się zagospodarowanie centrów oraz przebudowa dzielnic zdegradowanych, charakteryzujących się złym stanem technicznym i niskim standardem życia mieszkańców. Działania te powinny podejmować modernizację struktury urbanistycznej, rozbudowę i dostosowanie istniejącej infrastruktury do zachodzących procesów suburbanizacji oraz stworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji.

- **Kierunek działań 3:** *Rewitalizacja terenów zdegradowanych*.

Głównym celem działań związanych z rewitalizacją będzie przystosowanie zdegradowanych terenów do pełnienia nowych funkcji, m.in.: gospodarczych, społecznych, rekreacyjnych, edukacyjnych, a w konsekwencji ich rewaloryzacja i poprawa warunków życia mieszkańców. Działania w tym zakresie przyczynią się do podniesienia atrakcyjności regionu.

- **Kierunek działań 5:** *Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami*;
- **Kierunek działań 6:** *Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych*;
- **Kierunek działań 7:** *Ukształtowanie regionalnego systemu obszarów chronionych*.

3.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013

Cel główny RPO WSL ***„Stymulowanie dynamicznego rozwoju, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu"***, będzie realizowany poprzez osiąganie następujących celów szczegółowych:

- wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki opartej na wiedzy;
- stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie;
- wzrost konkurencyjności turystycznej w regionie;
- wzrost znaczenie kultury jako czynnika rozwoju społeczno – gospodarczego;
- ochrona oraz poprawa jakości środowiska;

- wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa
- ukształtowanie efektywnego i zintegrowanego systemu transportowego;
- stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa o wysokich kwalifikacjach zawodowych, poszukiwanych na rynku pracy;
- poprawia stanu zdrowia mieszkańców regionu;
- skuteczna absorpcja środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego.

Problematyka rewitalizacji została zawarta w celu szczegółowym RPO WSL :**Wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa,** z **Priorytetem VI: *Zrównoważony rozwój miast.***

Cele szczegółowe priorytetu VI to:

- Wzrost konkurencyjności ośrodków metropolitalnych
- Wielofunkcyjne wykorzystanie zdegradowanych obszarów na terenach miejskich.

W ramach priorytetu wspierane będą działania w zakresie wzmacniania regionalnych ośrodków wzrostu i rewitalizacji terenów zdegradowanych.

Wsparcie będzie dotyczyło budowy i przebudowy obiektów użyteczności publicznej międzynarodowych imprez kształtujących metropolitalny wizerunek regionu. Realizowane będą projekty przekształcania reprezentacyjnych przestrzeni publicznych o wysokiej jakości rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych. Dofinansowanie uzyskają działania z zakresu budowy i rozbudowy obiektów infrastruktury okołoakademickiej oraz strategicznych obiektów systemu transportu publicznego decydujących o międzynarodowych połączeniach regionu Wspierane będą również kompleksowe projekty służące tworzeniu i rozwojowi stref aktywności gospodarczej w szczególności na terenach poprzemysłowych.

Rewitalizacja zdegradowanych terenów poprzemysłowych, powojskowych i miejskich kładzie główny nacisk na przywracanie ładu przestrzeni publicznej i podnoszenie wartości substancji miejskiej, nadawanie i przywracanie jej funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych. Zamierzone efekty zostaną osiągnięte poprzez realizację przebudowy i remontów obiektów (w tym poprzemysłowych i powojskowych) wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia; zagospodarowywanie przestrzeni miejskich i uzupełnianie istniejącej zabudowy. Wsparcie zostanie skierowane na

kompleksowe przygotowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą oraz tworzenie i rozbudowę systemów monitoringu wizyjnego.

Komplementarnie wobec powyższych działań zmierzających do kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych, finansowane będą również inwestycje w zakresie tkanki mieszkaniowej skoncentrowane na kwestii zastępowania azbestowych elementów budynków materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka.

W ramach priorytetu preferowane będą przedsięwzięcia uwzględniające w swym zakresie przystosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, między innymi poprzez usuwanie barier architektonicznych. Działania takie przyczynią się do niwelowania różnic w dostępie do poszczególnych obiektów dla osób zdrowych i niepełnosprawnych.

3.3.Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013

Kolejnym dokumentem precyzującym zapisy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013 jest Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013, stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały Nr RR/2024/194/III/2008 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 04.09.2008 r.

Dokument ten przedstawia opis działań, realizowanych w ramach priorytetów RPO oraz system wyboru i oceny projektów. Działania z zakresu rewitalizacji przewidziane są w priorytecie **VI – *Zrównoważony rozwój miast***.

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców jest realizowana poprzez **Poddziałanie 6.2.1 - *Rewitalizacja „duże miasta”***.

Celem działania jest wielofunkcyjne wykorzystanie obszarów zdegradowanych. Cel jest realizowany poprzez wsparcie dla obszarów zdegradowanych, przede wszystkim: powstałych w wyniku przemian rynkowych terenów poprzemysłowych, powojskowych, popegeerowskich oraz niszczejących i tracących atrakcyjność centrów i dzielnic miast podlegających procesowi suburbanizacji na terenie miast liczących powyżej 50 tys. mieszkańców.

Uzasadnieniem podjętych działań jest przywracanie ładu przestrzeni publicznej, w tym podnoszenie wartości substancji miejskiej. Rewitalizacja przyczynić się ma do nadania m. in. nowych funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych obiektom i terenom zdegradowanym, w tym poprzemysłowym, powojskowym i popegeerowskim. Uzupełnieniem tych działań zmierzających do kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych, będą również inwestycje w zakresie tkanki mieszkaniowej polegające na usuwaniu azbestu wraz z jego utylizacją.

Przykładowe rodzaje projektów możliwych do zrealizowania w ramach Poddziałania 6.2.1 Rewitalizacja – „duże miasta":

1) Przebudowa i remont obiektów poprzemysłowych/ powojskowych/popegeerowskich, łącznie z adaptacją na cele: gospodarcze, edukacyjne, turystyczne, rekreacyjne, społeczne i kulturalne, wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym (za wyjątkiem budynków o charakterze mieszkalnym).
2) Zagospodarowywanie przestrzeni miejskich, w tym budowa, przebudowa i remont obiektów na cele gospodarcze, edukacyjne, turystyczne, rekreacyjne, społeczne i kulturalne wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym (za wyjątkiem budynków o charakterze mieszkalnym).
3) Uzupełnienie i remont istniejącej zabudowy, w tym zabudowa plomb, remont użytkowanych oraz niezagospodarowanych budynków na cele: gospodarcze, edukacyjne, turystyczne, rekreacyjne, społeczne i kulturalne, wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym (za wyjątkiem budynków o charakterze mieszkalnym).
4) Kompleksowe przygotowanie terenu przeznaczonego pod działalność gospodarczą, z wyłączeniem infrastruktury służącej mieszkańcom.
5) Tworzenie i rozbudowa systemów monitoringu w celu podniesienia bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych.

6) Zastępowanie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka, tylko wraz z utylizacja azbestu.

B. Projekty realizowane w ramach Programów Rozwoju Subregionów

Typy beneficjentów:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- Podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych;
- Szkoły wyższe;
- Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- Organizacje pozarządowe;
- Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawna (nie wymienione wyżej);
- Spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe;
- Porozumienia podmiotów wymienionych powyżej reprezentowane przez lidera;

Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie zgodne z zapisami ustawy o partnerstwie publiczno – prywatnym.

3.4.Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2000 – 2020

„Aktualizacja Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" jest zgodna z głównymi priorytetami i celami strategicznymi powiatu będzińskiego tj.

I Priorytet: *Pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców we wszystkich sferach: edukacyjnej, bytowej, socjalnej, społecznej i ekonomicznej, a tym samym poprawa komfortu ich życia*.

II Priorytet: *Ożywienie życia gospodarczego regionu poprzez różnego typu przedsięwzięcia: poprawę jakości obsługi podmiotów gospodarczych, przygotowanie terenów pod inwestycje, inwestycje infrastrukturalne, przygotowanie kadr*.

II Priorytet: *Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego*.

Cele strategiczne związane z tymi priorytetami to :

Cel I. *Podnoszenie komfortu życia mieszkańców powiatu*.

Cel II. *Rozwój gospodarczy regionu w oparciu o jego zasoby naturalne oraz dogodną lokalizacje.*

Cel III. *Wykorzystanie środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego powiatu do podnoszenia jego atrakcyjności i konkurencyjności*.

Cel IV. *Rozwój szkolnictwa na wszystkich poziomach kształcenia zmierzający do podniesienia zasobów intelektualnych powiatu i stworzenia podaży wykwalifikowanych pracowników dla lokalnego rynku pracy*.

Strategiczne kierunki rozwoju powiatu:

- Rozwój usług rekreacyjnych i turystycznych
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego
- Rozwój nieuciążliwego przemysłu.

3.5.Strategia Rozwoju Miasta Będzina

(Uchwała Nr XII/109/99 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 28 czerwca 1999 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju miasta Będzina)

„Aktualizacja Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Miasta w zakresie wszystkich Priorytetów, a w szczególności **Priorytetu III:** *Podniesienie skuteczności ochrony środowiska i rewitalizacja obszarów zdegradowanych*, **Priorytetu VI**: *Poprawa warunków życia w przestrzeniach zurbanizowanych regionu* oaz **Priorytetu VII:** *Stworzenie warunków dla rozwoju kultury, rekreacji i turystyki w regionie.*

Zbieżny jest także ze wszystkimi dziedzinowymi priorytetami rozwoju miasta Będzin, a mianowicie:

- Ułatwienia dla inwestorów,
- Rewitalizacja Centrum,
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,
- Uzbrojenie terenu,
- Ograniczenie negatywnych skutków bezrobocia,
- Budownictwo komunalne,
- Inwestycje ekologiczne.

Strategia określa również pożądane zmiany w określonych dziedzinach rozwoju Miasta (patrz tab. 44) które są zbieżne z planowanymi w latach 2007 – 2013 działaniami przestrzennymi, gospodarczymi i społecznymi na obszarze rewitalizowanym.

Tabela 44: Pożądane zmiany w priorytetowych dziedzinach rozwoju Miasta Będzin.

DZIEDZINA	CHARAKTER ZMIANY
UŁATWIENIA DLA INWESTORÓW	• Przyciąganie działalności nieuciążliwych dla środowiska naturalnego na tereny po likwidowanej kopalni Grodziec • Regulacja stanu prawnego gruntów i obiektów mogących stanowić podstawę uruchomienia nowych działalności gospodarczych • Kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje produkcyjne • Tworzenie ofert inwestycyjnych • Promocja lokalnych możliwości inwestycyjnych • Utworzenie miejskiej strefy gospodarczo-przemysłowej
CENTRUM	• Regulacja stosunków własnościowych • Wprowadzanie uregulowań prawnych sprzyjających remontom budynków przez właścicieli lub użytkowników • Renowacja budynków i uporządkowanie terenów • Odciążenie centrum z ruchu tranzytowego • Ułatwienie procesu przejmowania przez inwestorów własności komunalnej w centrum • Rozwój handlu i usług w centrum
POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA	• Intensywna modernizacja oświetlenia ulicznego • Zmiana struktury mieszkańców w centrum • Wsparcie finansowe dla policji
UZBROJENIE TERENÓW	• Wymiana starej struktury wodociągowej i kanalizacyjnej
BEZROBOCIE	• Renesans tradycji rzemieślniczych miasta • Pomoc miasta w zmianie struktury zawodowej mieszkańców • Utworzenia inkubatora przedsiębiorczość

BUDOWNICTWO KOMUNALNE	• Przygotowanie przestrzeni otwartych pod budownictwo mieszkaniowe w Grodźcu i Łagiszy • Rewaloryzacja posiadanych zasobów mieszkaniowych • Podjęcie budownictwa mieszkaniowego w systemie TBS • Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego na rzecz ułatwień dla inwestorów budownictwa mieszkaniowego
INWESTYCJE EKOLOGICZNE	• Objęcie ochroną prawną istniejących zasobów przyrody dla zapewnienia trwałości funkcjonowania środowiska • Rewitalizacja doliny Czarnej Przemszy • Ukształtowanie wielofunkcyjnego obszaru parkowego w dolinie Czarnej Przemszy • Budowa systemu kanalizacji w Grodźcu • Budowa powiatowego systemu utylizacji odpadów stałych

Źródło: *Strategia Rozwoju Miasta Będzina*

3.6.Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Aktualnie obowiązującym dokumentem normującym politykę przestrzenną gminy Będzin jest „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Będzina" przyjęte przez Radę Miejską w Będzinie Uchwałą nr LVI/608/2006 z 29.05.2006.

Zasadniczym celem opracowania studium zagospodarowania było określenie polityki przestrzennej gminy służącej ustaleniu sposobów realizacji zadań własnych gminy oraz zadań ponadlokalnych na jej obszarze w zakresie dotyczącym zagospodarowania przestrzennego.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest zapisem polityki przestrzennej umożliwiający harmonijny rozwój przestrzeni miejskiej.

Cel strategiczny przestrzennego rozwoju miasta Będzin:

„Podniesienie atrakcyjności miasta do poziomu regionalnego ośrodka obsługi mieszkańców i biznesu Ziemi Będzińskiej oraz godnego miejsca zamieszkania".

W celu osiągnięcia trwałego i zrównoważonego rozwoju miasta a także realizacji celów i priorytetowych kierunków rozwoju zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Będzin, przyjmuje się niżej określone zadania polityki przestrzennej miasta:

- **Z-l Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalizowanej w przestrzeni miasta.**
- **Z-2 Tworzenie warunków dla rewitalizacji śródmieścia i wzbogacania jego funkcji ośrodkotwórczych.**
- **Z-3 Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców.**

Ad. Z-l Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalizowanej w mieście wymagać będzie:

- przygotowania i udostępniania terenów dla potencjalnych inwestorów pod kątem nowych zróżnicowanych struktur przestrzennych obszaru i dostosowania rozwiązań do pełnej swobody w zakresie branżowej struktury przedsiębiorstw,
- określenia zasad gospodarczych i przestrzennych funkcjonowania przedsiębiorstw wynikających z kompetencji i właściwości samorządu,
- wspieranie przez samorząd inicjatyw inwestorów dotyczących organizacji wspólnych przedsięwzięć (agencje),
- stała współpraca z przedsiębiorcami w zakresie właściwego kształtowania wizerunku miasta i jego promocji.

Ad. Z-2 Tworzenie warunków dla rewitalizacji śródmieścia i wzbogacania jego funkcji ośrodkotwórczych wymagać będzie:

- ciągłego porządkowania stanu prawnego gruntów i obiektów,
- stałego uzupełniania i odtwarzania zasobu gruntów komunalnych - co dotyczy całego miasta,
- zapewnienia dostępności oraz powiązań funkcjonalno - przestrzennych integrujących Śródmieście z pozostałymi jednostkami strukturalnymi, a zwłaszcza z dzielnicą Warpie,
- sukcesywnego przygotowywania terenów przeznaczonych na cele inwestycyjne w centrum miasta poprzez sporządzenie stosownych opracowań planistycznych i projektowych,
- kompleksowej modernizacji i uzupełnienia sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- relokacja mieszkańców z zasobów mieszkaniowych wymagających remontów lub wymiany (konieczność realizacji nowych lub przeznaczenia części komunalnych zasobów mieszkaniowych na mieszkania socjalne),

- projektowania i realizacji przebudów oraz nowych obiektów zgodnie z uwarunkowaniami konserwatorskimi,
- ustanowienia lub zlecenia wyspecjalizowanej jednostce koordynacji przedsięwzięć składających się na całość działań rewaloryzacyjno - inwestycyjnych w Śródmieściu,
- podjęcia pilotażowych działań rewaloryzacyjnych w obrębie wybranego kwartału zabudowy starego miasta.

Ad. Z-3 Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców to działania na rzecz:

- wyższej jakości warunków zamieszkania, w tym poprawy obsługi mieszkańców i zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych,
- wzrostu poczucia bezpieczeństwa publicznego.

Dla poprawy obsługi mieszkańców będą podejmowane działania m.in.:

W zakresie edukacji:

- utrzymanie i modernizację istniejących obiektów publicznych, w tym szkół podstawowych, gimnazjum, szkół średnich, przedszkoli,
- poprawę wyposażenia obiektów edukacyjnych oraz wspieranie wdrażania nowych programów dla wzrostu jakości nauczania,
- poprawę dostępu do przedszkoli poprzez utworzenie nowej placówki przedszkolnej w dzielnicy Łagisza,
- przywracanie socjalnych i opiekuńczych funkcji szkół oraz szerszy dostęp osób niepełnosprawnych do wykształcenia w ramach zintegrowanego systemu edukacji,
- wzrost poziomu kształcenia poprzez wspieranie podnoszenia kwalifikacji kadry pedagogicznej,
- rozwój szkolnictwa średniego i wyższego przez popieranie utworzenia nowej szkoły średniej o profilu turystyczno - hotelarskim i usługowym oraz przygotowanie warunków dla realizacji w Będzinie campusu uniwersyteckiego.

W zakresie ochrony zdrowia i sytuacji zdrowotnej mieszkańców:

- utrzymanie i modernizacja publicznych placówek służby zdrowia,
- kontynuacja rozbudowy Szpitala Miejskiego,
- realizacja przychodni lekarskiej,

- upowszechnianie prozdrowotnych stylów życia, w tym poprzez szerszą ofertę sportowo - rekreacyjną, kampanię na rzecz ograniczenia nałogów, propagowanie zdrowego żywienia.

W zakresie kultury:

- utrzymanie istniejących obiektów kultury, w tym Teatru Dzieci Zagłębia, Muzeum, Domów Kultury, Miejskiej Biblioteki Publicznej i jej filii,
- modernizacja w/w obiektów oraz poprawa ich wyposażenia,
- rozszerzanie oferty kulturalnej ze szczególnym wskazaniem na zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży,
- podnoszenie walorów kulturowych miasta poprzez propagowanie rodzimych zespołów twórczych, wspieranie działalności miejscowych artystów, ożywianie tradycji,
- wspieranie utworzenia Centrum Kultury Żydowskiej w Będzinie,
- utworzenie centrum informacji turystycznej i kulturalnej.

W zakresie sportu i rekreacji:

- utrzymanie i modernizacja istniejących obiektów sportowych, w tym również przyszkolnych,
- realizacja sali gimnastycznej przy SP nr 9 w Łagiszy i boiska sportowego przy SP nr 6 w Grodźcu,
- realizacja hali widowiskowo - sportowej w Śródmieściu,
- realizacja basenów kąpielowych ,
- realizacja systemu ścieżek rowerowych i organizacja poletek piknikowych w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo,
- utrzymanie istniejących parków oraz tworzenie nowych z urządzeniami rekreacyjnymi i placami zabaw dla dzieci,
- wspieranie rozwoju niepublicznych form zagospodarowania rekreacyjno - sportowego typu stadnina koni, siłownia, czy inne sprzyjające aktywności ruchowej mieszkańców,
- realizacja bazy hotelowej o zróżnicowanym standardzie,

- realizacja w rejonie góry Dorotki wielkoobszarowego i wielofunkcyjnego zespołu wypoczynkowo - rekreacyjnego o randze regionalnej. W rejonie projektowanego zespołu (w pobliżu domu opieki społecznej i kościoła pw. św. Doroty) rysuje się możliwość lokalizacji diecezjalnego ośrodka duszpasterskiego z hospicjum.

W celu poprawy warunków mieszkaniowych działania winny koncentrować się wokół:

- opracowania szczegółowej strategii mieszkaniowej zawierającej konkretyzację programów realizacji budownictwa komunalnego w mieście, w tym budownictwa socjalnego, ze wskazaniem możliwości finansowania inwestycji,
- wspierania realizacji zabudowy mieszkaniowej w formie zorganizowanej dla lepszego wykorzystania terenów uzbrojonych,
- preferowania zabudowy terenów posiadających uzbrojenie techniczne, w rejonach ukształtowanej funkcji osadniczej,
- likwidacji zabudowy substandardowej, w miejsce której można wybudować nowe budynki,
- wspierania inicjatyw społecznych dążących do aktywizacji budownictwa, a także organizacja aktualnej bazy informacyjnej o formach pomocy na rozwój budownictwa mieszkaniowego, stymulowanie zmian w oczekiwaniach co do jakości mieszkania,
- wspieranie budowy mieszkań typu społecznego na wynajem dla ludzi młodych i starszych (pierwsze i ostatnie mieszkanie).

Ważnym kierunkiem polityki poprawy jakości życia mieszkańców jest wzrost **poczucia bezpieczeństwa publicznego,** który może nastąpić w wyniku:

- usprawnienia pracy służb porządkowych, w tym przez finansowe wspieranie policji,
- niedopuszczania do zabudowy terenów zagrożonych powodzią,
- podnoszenie bezpieczeństwa na drogach publicznych, w tym w związku ze zwiększonym udziałem dzieci w ruchu drogowym (przemieszczenia do szkół podstawowych i gimnazjum),
- poprawy oświetlenia ulic,
- wspierania działalności opiekuńczo - wychowawczej szkół, organizowanie warsztatów dotyczących profilaktyki przeciwdziałania agresji.

Podstawowym elementem warunkującym wysoką jakość życia mieszkańców jest pełne wyposażenie i sprawność urządzeń infrastruktury technicznej. W tym zakresie przewiduje się szereg działań, zwłaszcza w zakresie systemów kanalizacji i ciepłownictwa.

Cele Programu Rewitalizacji Miasta Będzina dotyczą (podobnie jak cele Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Będzina) rozwoju przestrzennego, społecznego i gospodarczego Miasta.

Wszystkie projekty rewitalizacyjne Miasta wpisują się w zasady lokalnej polityki przestrzennej oraz są zgodne z kierunkami rozwoju miasta, które zostały określone w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Będzina.

3.7. Dokumenty dotyczące polityk w różnych sektorach społeczno-gospodarczych

3.7.1. Infrastruktura i usługi komunalne

- **Plan zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną dla gminy Będzin.**

Dokument ten określa zasady kształtowania polityki energetycznej Gminy, a także zasady i warunki zaopatrzenia oraz użytkowania paliw i energii.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło, jako jedno z ważniejszych zadań wskazano działania związane z likwidacją tzw. "niskiej emisji". Realizowane to będzie poprzez wspieranie działań modernizacyjnych kotłowni lokalnych opalanych paliwem stałym, modernizacje i wspieranie działań modernizacyjnych obiektów wyposażonych w ogrzewanie piecowe lub etażowe ogrzewanie węglowe, w szczególności budynków komunalnych stanowiących własność miasta.

Proponowane są również działania związane z termomodernizacją i wspomaganiem termomodernizacji zasobów mieszkaniowych. Działania te mogą być realizowane w ramach programu rewitalizacji, w zakresie przebudowy, wymiany lub remontu infrastruktury grzewczej w obiektach publicznych, usługowych oraz przeznaczonych na cele gospodarcze.

Dokument precyzuje również działania racjonalizacyjne w zakresie zwiększenia udziału energii produkowanej na bazie źródeł odnawialnych i układów skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej w ogólnym bilansie potrzeb energetycznych gminy Będzin (realizacji tak założonego celu posłuży integracja systemów ciepłowniczych aglomeracji).

3.7.2. Mieszkalnictwo

Politykę w zakresie mieszkalnictwa kształtuje ***Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Będzin.*** Dokument przyjęty Uchwałą Nr XVI/182/2007 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 26 listopada 2007 r. wpisuje się w założenia Planu Rewitalizacji Miasta Będzina w zakresie realizacji działań mających na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, m.in.:

- Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkalnego;
- Dostosowanie zasobu mieszkań i lokali użytkowych do potrzeb mieszkańców;
- Poprawa stanu technicznego budynków i lokali komunalnych.

3.7.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego

Obszary, obiekty i zakres dziedzictwa kulturowego na terenie miasta Będzin zostały wpisane do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Będzina" (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Będzinie Uchwałą nr LVI/608/2006 z 29.05.2006). W dokumencie tym wyznaczono przede wszystkim strefy ochrony konserwatorskiej, wskazano obiekty o lokalnych i regionalnych wartościach kulturowych.

Wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej ma na celu ochronę, utrzymanie i zachowanie najwartościowszych elementów zabytkowych, kulturowych i krajobrazowych. Dokument nie ogranicza wprowadzania do przestrzeni miejskiej nowych funkcji czy nowej zabudowy. Niemniej nowe inwestycje muszą być prowadzone w sposób harmonijny i zgodny z charakterem zabytkowej zabudowy w regionie.

3.7.4. Polityka ochrony środowiska

- **Plan gospodarki odpadami dla miasta Będzina w latach 2004-2015**

Przyjęty został Uchwałą Nr XXVIII/332/2004 Rady Miejskiej w Będzinie w dniu 27 października 2007 roku. Zgodność Planu z Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Będzina obejmuje cele i kierunki działań w gospodarce odpadami tj. redukcja u źródła ilości wytwarzanych odpadów, odzysk, unieszkodliwianie i w ostateczności bezpieczne ich składowanie, a także ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów niebezpiecznych na środowisko.

- **Gminny program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Będzina**

Gminny Program Usuwania Azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Będzina zgodny jest z Planem Rewitalizacji Miasta w zakresie realizacji gminnych zadań związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest w obiektach wielolokalowych (budownictwa indywidualnego oraz zabudowy wielomieszkaniowej) w tym miedzy innymi – inwentaryzacja i identyfikacja elementów zawierających azbest, okresowe przeglądy i ocena stanu technicznego, oraz utylizacja szkodliwych substancji.

- **Program ochrony powietrza na terenie gminy Będzin**

Program ochrony powietrza na terenie gminy Będzin ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia niskiej emisji do powietrza został opracowany w 2001 roku. Dokument składa się z kilku części. Opracowanie zawiera m.in. szczegółową analizę stanu powietrza i niebezpiecznych związków, które się w nim znajdują. Dokument omawia określa stopień uciążliwości związany z przemysłem, produkcją energii cieplnej, komunikacją. Program zwiera ponadto studium wykonalności w zakresie ograniczenia emisji do atmosfery niebezpiecznych związków.

- **Program Ochrony Środowiska dla Miasta Będzina na lata 2004 - 2015**

Dogłębnie analizuje stan środowiska naturalnego Będzina oraz określa szczegółowe cele i działania obejmujące poprawę jakości środowiska, bezpieczeństwa ekologicznego, ochronę dziedzictwa przyrodniczego i inne aspekty w zakresie polityki proekologicznej.

3.7.5. Polityka społeczna związana z przeciwdziałaniem patologiom społecznym

Polityka społeczna została opisana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzin na lata 2009-2013. W dokumencie tym zawarte są główne obszary dla których zostały określone cele szczegółowe, zbieżne z działaniami podejmowanymi w ramach rewitalizacji Miasta Będzina. Zgodność Programu Rewitalizacji Miasta Będzina ze Strategią przejawia się w:

Obszar: Edukacja i system wychowania dzieci i młodzieży

Cel strategiczny: *Bardziej efektywna edukacja, system wychowania dzieci i młodzieży oraz wspomaganie wychowawczego potencjału rodziny*.

Cel operacyjny 1 Wspieranie rodziny. Edukacja małego dziecka, edukacja przedszkolna.

Działanie: 1.1 Uruchomienie nowych oddziałów żłobkowych w przedszkolach.

Działanie 1.2 Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach w tych dzielnicach, w których tych miejsc brakuje.

Cel operacyjny 2 Wyrównanie szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży na równych szczeblach edukacji.

Cel operacyjny 4 Wzmocnienie wychowawczej roli szkoły.

Cel operacyjny 5 Zapewnienie bezpiecznych warunków w szkole i w drodze do niej.

Cel operacyjny 7 Budowa, modernizacja i wzbogacenie bazy placówek oświatowych.

Obszar: Polityka zatrudnienia z uwzględnieniem przeciwdziałania bezrobociu oraz przeciwdziałanie społecznym i psychospołecznym skutkom bezrobocia.

Cel strategiczny: *Tworzenie i ulepszanie warunków do rozwoju zatrudnienia. Zapobieganie degradacji społecznej osób długotrwale bezrobotnych (w tym kobiet oraz osób w wieku ponad 50 lat)*

Cel operacyjny1 Tworzenie warunków ułatwiających rozwój gospodarczy i przyczyniających się do powstawania nowych miejsc pracy.

Działanie 1.1 Przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych.

Cel operacyjny 2 Uruchomienie systemu specyficznych działań adresowanych do osób długotrwale bezrobotnych (w tym kobiet i osób w wieku ponad 50 lat).

Działanie 2.1 Współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwiązywania problemu.

Obszar: Polityka w zakresie ochrony zdrowia (profilaktyka zdrowotna).

Cel strategiczny: *Skuteczniejsza profilaktyka zdrowotna. Szersza i skuteczniejsza oświata zdrowotna.*

Cel operacyjny 3 Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców.

Działanie 3.1 Likwidacja pokryć azbestowych (w tym m. in. w ramach programów rewitalizacji).

Obszar: Polityka w zakresie pomocy społecznej oraz wyrównywanie szans społecznych w dostępie do mieszkań

Cel strategiczny: *Bardziej efektywna pomoc społeczna.*

Cel operacyjny 5 Rozwój infrastruktury pomocy społecznej.

Działanie 5.1 Poprawa istniejącej infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Działanie 5.2 Tworzenie ośrodków wsparcia dziennego – świetlic środowiskowych, dziennych domów pomocy społecznej.

Działanie 5.3 Zapewnienie schronienia dla bezdomnych mieszkańców miasta.

Działanie 5.4 Utworzenie mieszkań chronionych dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu.

Cel operacyjny 8 Zapewnianie mieszkań socjalnych.

Działanie 8.1 Powiększenie mieszkaniowego zasobu gminy poprzez adaptowanie niewykorzystanych budynków komunalnych i pustostanów.

Obszar: Polityka prewencji i zwalczania zjawisk patologii.

Cel strategiczny: *Ograniczanie zjawisk patologii społecznych.*

Obszar: Polityka dotycząca niepełnosprawności i osób starszych

Cel strategiczny: *Pełniejsza integracja społeczna niepełnosprawnych i osób starszych.*

Cel operacyjny 4 Likwidacja barier, ułatwianie korzystania przez niepełnosprawnych z infrastruktury publicznej.

Działanie 4.1 Inwentaryzacja barier architektonicznych na terenie Będzina.

Działanie 4.3 Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług oferowanych przez instytucje i urzędy.

4. Założenia programu rewitalizacji

4.1. Podokresy programowania

Zakres czasowy niniejszego „Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" obejmuje okres programowania na lata 2007 – 2013 z podziałem na zadania aktualnie realizowane (lata 2007 – 2009) oraz zadania planowane do realizacji na lata 2010 – 2013 i lata następne. Przedstawiony wyżej okres programowania jest zgodny z programowaniem rozwoju regionalnego ze środków strukturalnych Unii Europejskiej.

4.2.Metoda identyfikacji obszaru rewitalizacji

Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru został opracowany zgodnie z literą Podręcznika Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, Uszczegółowieniem RPO WSL na lata 2007 – 2013 zawartym w wytycznych do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji (załącznik nr 4 do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WSL na lata 2007 – 2013). Ponadto (zgodnie z Uszczegółowieniem RPO WSL na lata 2007 – 2013) projekty z zakresu mieszkalnictwa muszą być realizowane na obszarach spełniających 3 dowolnie wybrane kryteria, opisane przy pomocy wskaźników, określonych w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa, a opartych na art. 47 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W myśl zapisów art. 47 rozporządzenia Komisji (WE) obszary objęte operacjami w zakresie mieszkalnictwa, o których mowa w art. 7 ust. 2 lit. A) rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (tj. obszary dotknięte lub zagrożone degradacją fizyczną i wykluczeniem społecznym), muszą spełniać co najmniej trzy kryteria, w tym 2 kryteria spośród tych wymienionych w lit. a) – h). Kryteria te obejmują:

α) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;
β) wysoką stopę długotrwałego bezrobocia;
χ) niekorzystne trendy demograficzne;
δ) niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji;
ε) wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;
φ) szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska;
γ) niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;
η) wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców;
ι) porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego;
φ) niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Minister Rozwoju Regionalnego w dokumencie „*Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa*" dla dokumentu *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013*, ograniczył liczbę kryteriów do 5, a każde z kryteriów, zgodnie z wymogiem art. 47 ust. 1 *Rozporządzenia 1828/2006* zostało opisane za pomocą wskaźników/wskaźnika wraz z wartością referencyjną w ujęciu regionalnym, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 45: Kryteria, wskaźniki i ich wartości referencyjne dla woj. śląskiego.

Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Wartość referencyjna
1	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	52
2	Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	3,7
3	Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	39,3
		Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. nieletnich	41,5
4	Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	9,1
5	Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego	Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (w %)	88
		Udział budynków bez wodociągu/do ogólnej liczby budynków (w %)	2,5

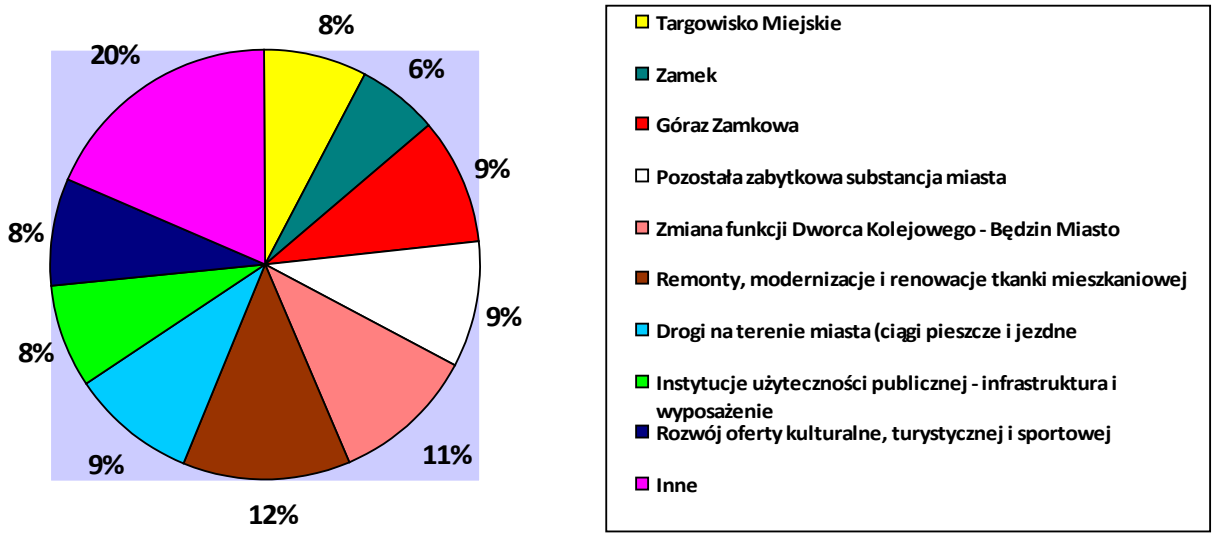
Źródło: *Na podst.: „Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa" („Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia")*

Zgodnie z załącznikiem nr 4 do Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WSL na lata 2007 – 2013 za obszary kwalifikujące się do wsparcia w zakresie mieszkalnictwa należy uznać tylko te, dla których wartości wskaźników są większe (w przypadku wskaźnika „liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób" – mniejsze) niż wartość referencyjna dla całego województwa.

4.2.1. Ankietyzacja

Ankietyzacja i konsultacje społeczne są istotnym elementem procesu opracowywania programów rewitalizacji. Umożliwiają one udział w dyskusji nad programem rewitalizacji dla szerokiego grona osób bezpośrednio lub pośrednio zaangażowanych w proces odnowy zdegradowanych obszarów, nadania im nowych lub przywrócenie pierwotnych funkcji. Celem przeprowadzonej ankietyzacji było rozpoznanie oczekiwań instytucji, organizacji oraz mieszkańców z terenu miasta. Przeprowadzona ankietyzacja pomogła dokonać modyfikacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w pierwszym okresie programowania oraz wprowadzić nowe zadania.

Wykres 20: Obszary miasta, które powinny być poddane procesowi rewitalizacji (najczęściej typowane obszary podczas ankietyzacji).

Źródło: *Opracowanie własne na podst. ankietyzacji*

Wśród innych obszarów (nie wymienionych w powyższym wykresie) znalazły się: Stare Miasto (zmiana funkcji i podniesienie rangi miejsca), przestrzeń pomiędzy Górą Zamkową a Kościołem Św. Trójcy, Rynek Rybny, remonty zaniedbanych budynków, inwestycje w zaplecze turystyczne, Osiedle Syberka, Plac Kazimierza Wlk.

Ankietyzacji poddana została także ocena estetyki, aktywność ośrodków kulturalno – rekreacyjnych, poczucie bezpieczeństwa oraz samoorganizacja społeczna i współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi. Osoby biorące udział w ankietyzacji nisko

oceniają wszystkie wyżej wymienione elementy. Szczegółowe dane zawierają poniższe wykresy.

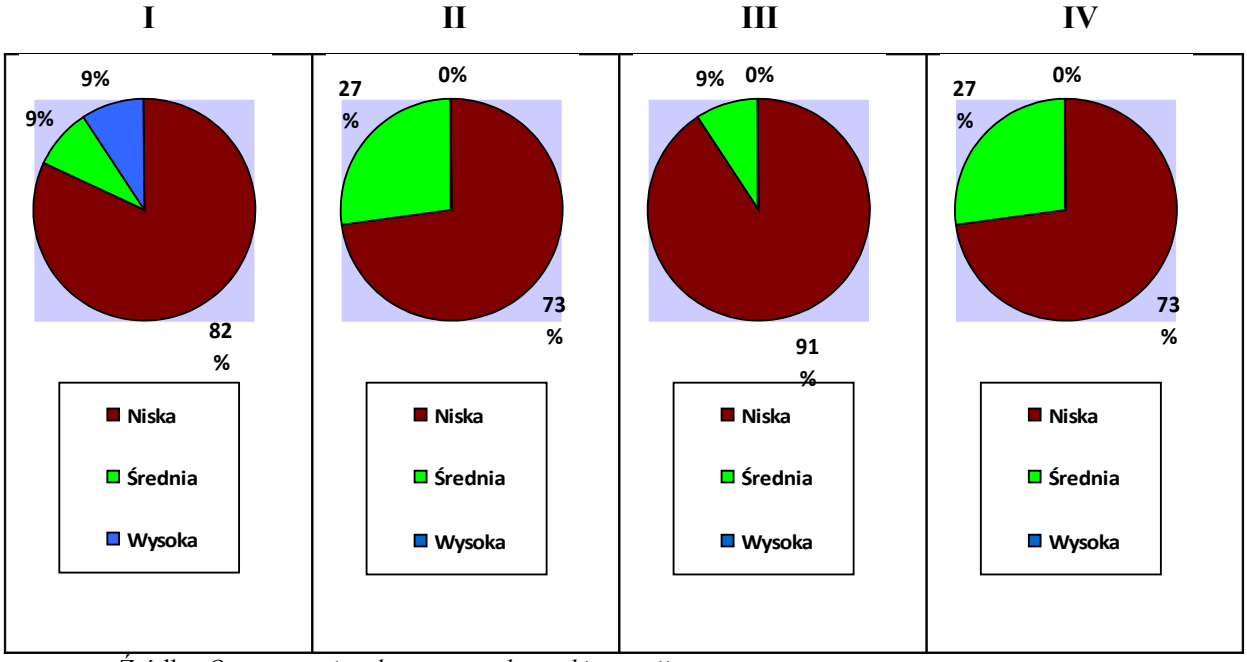
Wykres 21: Ocena społeczna wybranych w czasie ankietyzacji elementów.

I Estetyka otoczenia

II Aktywność ośrodków kulturalno – rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania

III Poczucie bezpieczeństwa

IV Samoorganizacja społeczna i współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi

Źródło: *Opracowanie własne na podst. ankietyzacji*

Spośród wyżej wymienionych elementów najmniejszą ocenę otrzymało poczucie bezpieczeństwa w mieście, co odzwierciedlają także wyniki ankiety w zakresie skali problemów obserwowanych w mieście. Na przestępczość oraz przestępczość młodocianych jako wysokie zagrożenie problemu wskazało 60 – 79 % ankietowanych. Wysokiego zagrożenia (ponad 80 % ankietowanych) upatruje w biedzie i problemach związanych z alkoholizmem.

Tabela 46: Skala problemów występujących w mieście Będzinie.

Wyszczególnienie	Zagrożenie problemem			
	Brak	Niskie	Średnie	Wysokie
Przestępczość				
Przestępczość młodocianych				
Bezrobocie				
Bieda				
Alkoholizm				
Przemoc w rodzinie				
Narkomania				
Utrudniony dostęp do dobrych szkół				
Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet)				
Brak podstawowych mediów				
Stan dróg				
Połączenia komunikacyjne, ilość dróg				
Stan zabytków				
Zanieczyszczenie środowiska				

Wielkość % zgłoszonych problemów

0-19%	20-39%	40-59%	60-79%	+80

Źródło: *Opracowanie własne na podst. ankietyzacji*

W wyniku przeprowadzonej ankietyzacji ocenie poddane zostały ponadto wybrane aspekty sfery przestrzennej, gospodarczej i społecznej. Otrzymane wyniki obrazują poniższe wykresy.

Sfera przestrzenna

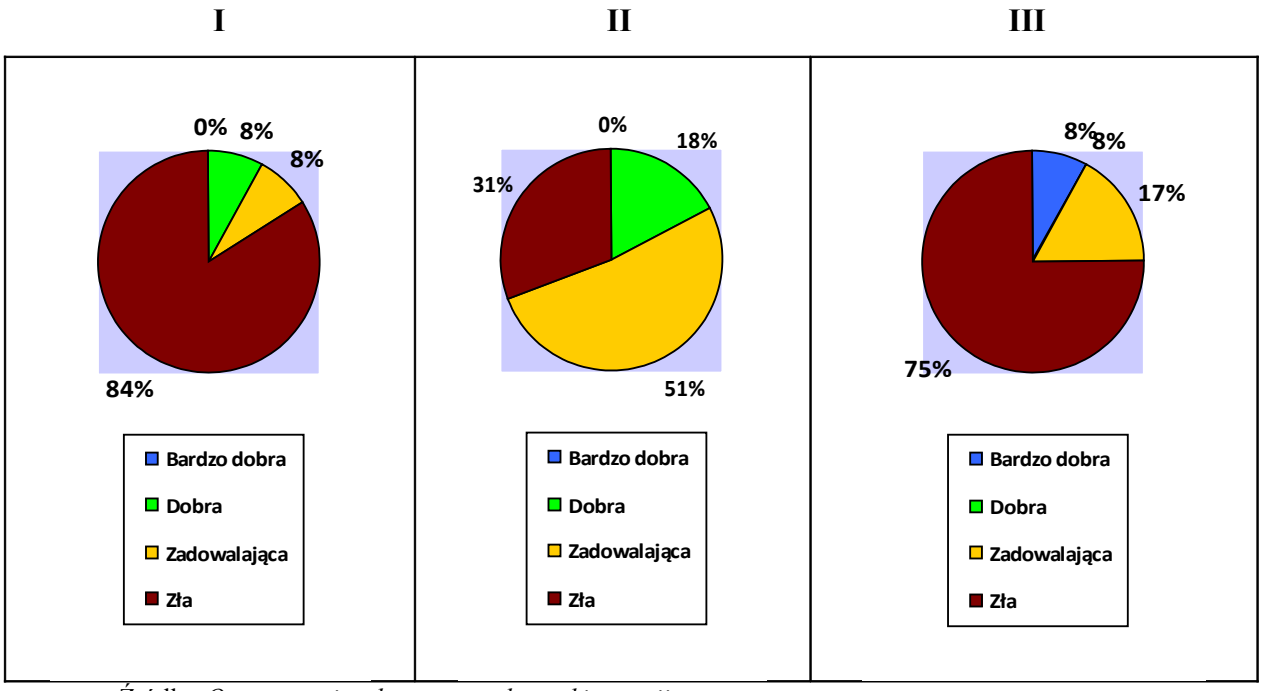
W sferze przestrzennej ocenie poddane zostały następujące składniki:

I Stan dróg, chodników i parkingów

II Komunikacja

III Oferta inwestycyjna

Wykres 22: Ocena poziomu działania wybranych podmiotów w sferze przestrzennej.

Źródło: *Opracowanie własne na podst. ankietyzacji*

Z powyższych wykresów wynika, że ankietowani najsłabiej ocenili w mieście stan dróg, chodników i parkingów.

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczym ocenie poddane zostały następujące składniki:

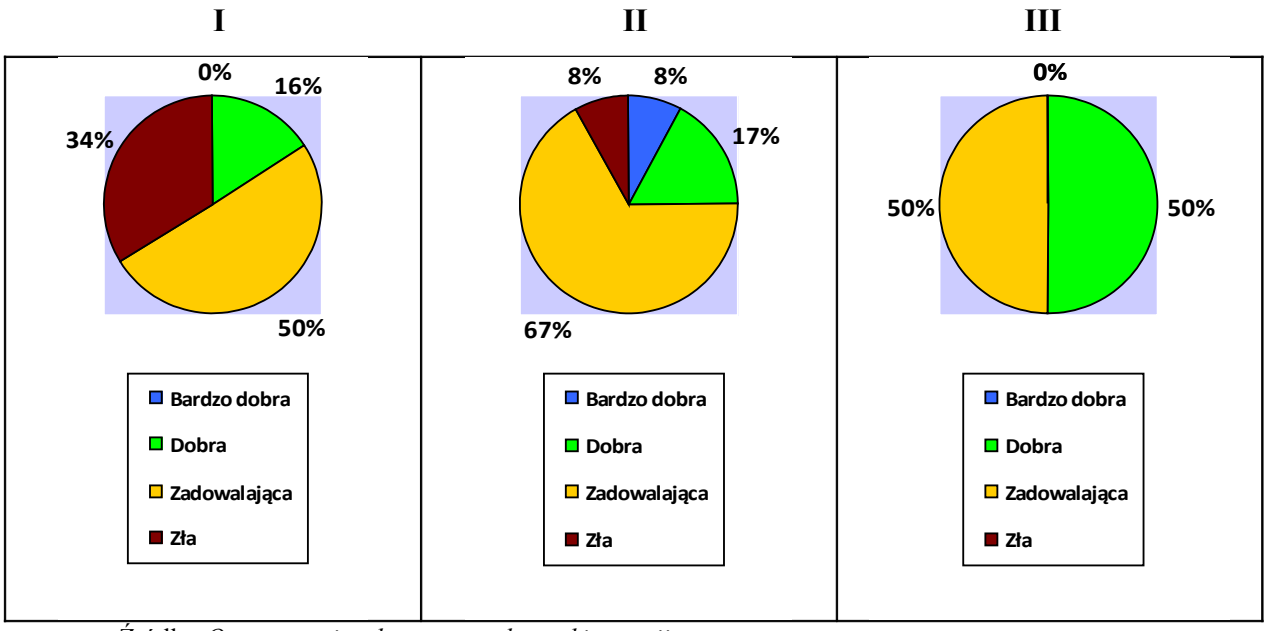
I Usługi telefoniczne/Internet

II Handel/usługi

III Usługi bankowe

W sektorze tym zanotowano stosunkowo mniej negatywnych ocen. Najwięcej osób (34 %) złą sytuację wskazało w usługach telefonicznych/Internet. Najmniej osób było niezadowolonych z usług bankowych.

Wykres 23: Ocena poziomu działania wybranych podmiotów w sferze gospodarczej.

Źródło: *Opracowanie własne na podst. ankietyzacji*

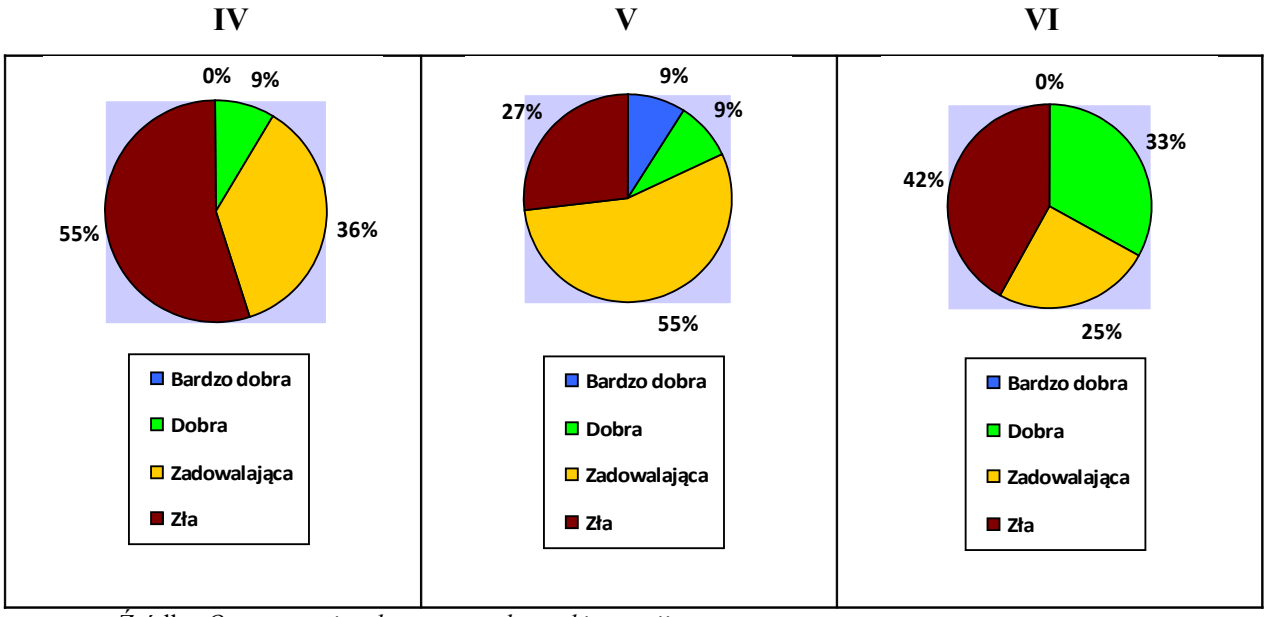
Ocenie poddana została także baza turystyczno – gastronomiczna i sportowa w następującym zakresie:

IV Baza noclegowa

V Baza gastronomiczna

VI Baza sportowa, wypoczynkowa i rekreacyjna

Wykres 24: Ocena poziomu działania wybranych podmiotów w sferze gospodarczej.

Źródło: *Opracowanie własne na podst. ankietyzacji*

Sfera społeczna

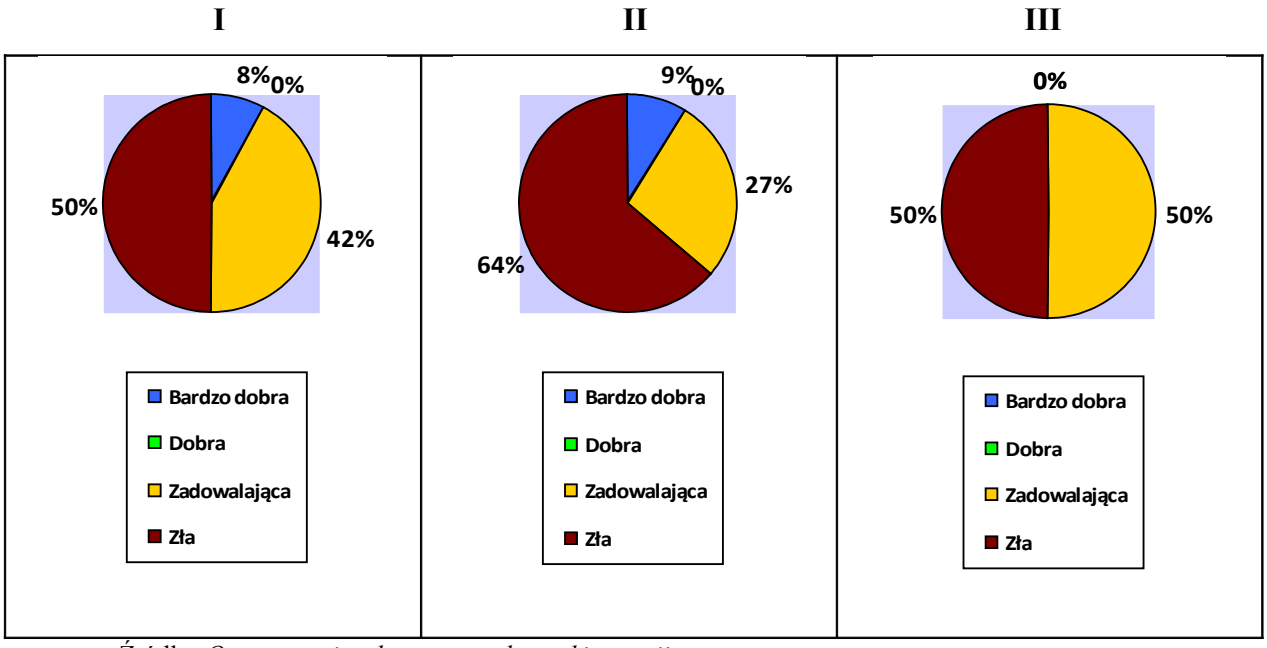
W sferze gospodarczym ocenie poddane zostały następujące składniki:

I Oferta kulturalna

II Oferta turystyczna

III Służba zdrowia

Wykres 25: Ocena poziomu działania wybranych podmiotów w sferze społecznej.

Źródło: *Opracowanie własne na podst. ankietyzacji*

W uzupełnieniu warto podkreślić, że dla 92 % osób, spośród wszystkich biorących udział w ankietyzacji, problem rewitalizacji jest ważny. Tylko 8 % na pytanie: „Czy problem rewitalizacji jest dla Pana(i) ważny?" - odpowiedziało „nie".

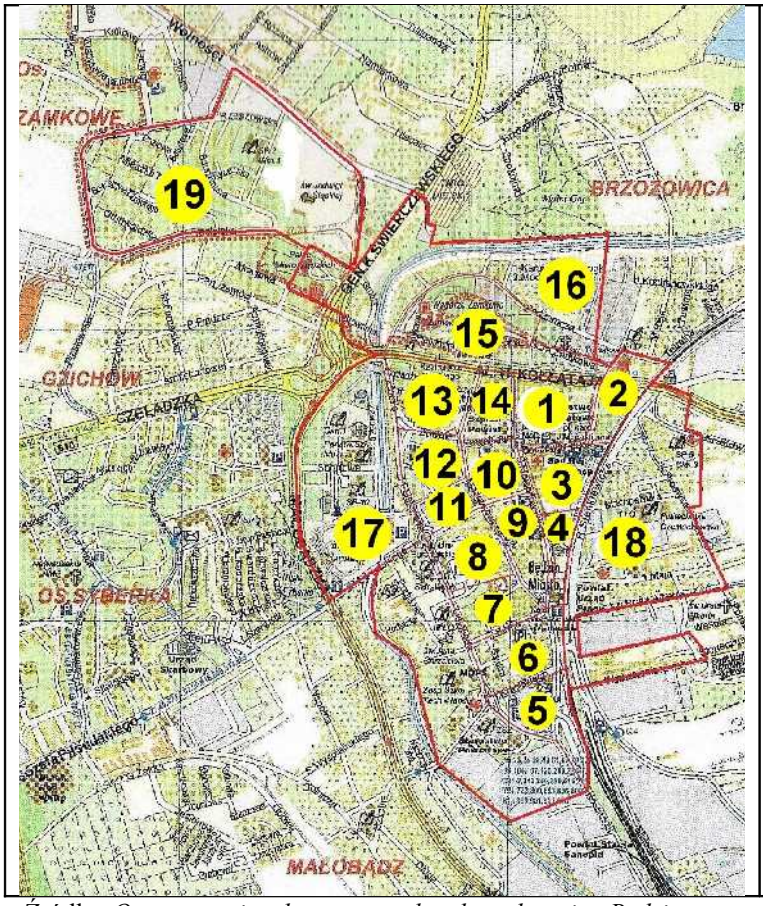
4.3.Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru i jego uzasadnienie

4.3.1. Wyznaczenie granic obszaru rewitalizowanego

Obszar rewitalizacji miasta przyjęty został Uchwałą Rady Miejskiej w Będzinie Nr XXXVIII/433/2005 z dnia 28 kwietnia 2005 roku oraz uzupełniony Uchwałą Rady Miejskiej Nr XVI/183/2007 z dnia 26 listopada 2007. Zgodnie z literą wyżej wymienionych aktów prawa lokalnego zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru podzielony został na XIX Kwartałów, których położenie obrazuje poniższy rysunek.

Rys 8: Zasięg terytorialny Kwartałów I – XIX.

	1. Kwartał Plac 3 Maja **2. Kwartał Teatralny** **3. Kwartał Browar** **4. Kwartał Dworcowy** **5. Kwartał Pocztowy** **6. Kwartał Gawlika** **7. Kwartał Bema** **8. Kwartał Pilnikarnia** **9. Kwartał Centrum I** **10. Kwartał Centrum II** **11. Kwartał Hale** **12. Kwartał Zawale** **13. Stare Miasto** **14. Kwartał Szpital** **15. Kwartał Zamek** **16. Góra Zamkowa** **17. Kwartał Sportowy** **18. Kwartał Politechnika**

19. Kwartał Zamkowe

Źródło: *Opracowanie własne na podst. danych gminy Będzin, mapa: „Będzin plan miasta", wyd. Urząd Miejski w Będzinie*

Część z wyżej wymienionych stref ma charakter skrystalizowany, łatwy do zdefiniowania, posiadający tożsamość funkcjonalną i przestrzenną. Obszary te funkcjonują na co dzień jako podstawowa kanwa stref ruchu, stanowiąc przestrzeń życiową mieszkańców miasta. Ponadto są wnętrzami urbanistycznymi o szczególnych walorach krajobrazowych i kulturowych.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu istniejącego w zakresie sfery przestrzennej, społecznej i gospodarczej, przedstawionej w niniejszym dokumencie zaszła potrzeba uzupełnienia obszaru rewitalizacji i jego powiększenia. Rewitalizowany obszar został powiększony o trzy Kwartały:

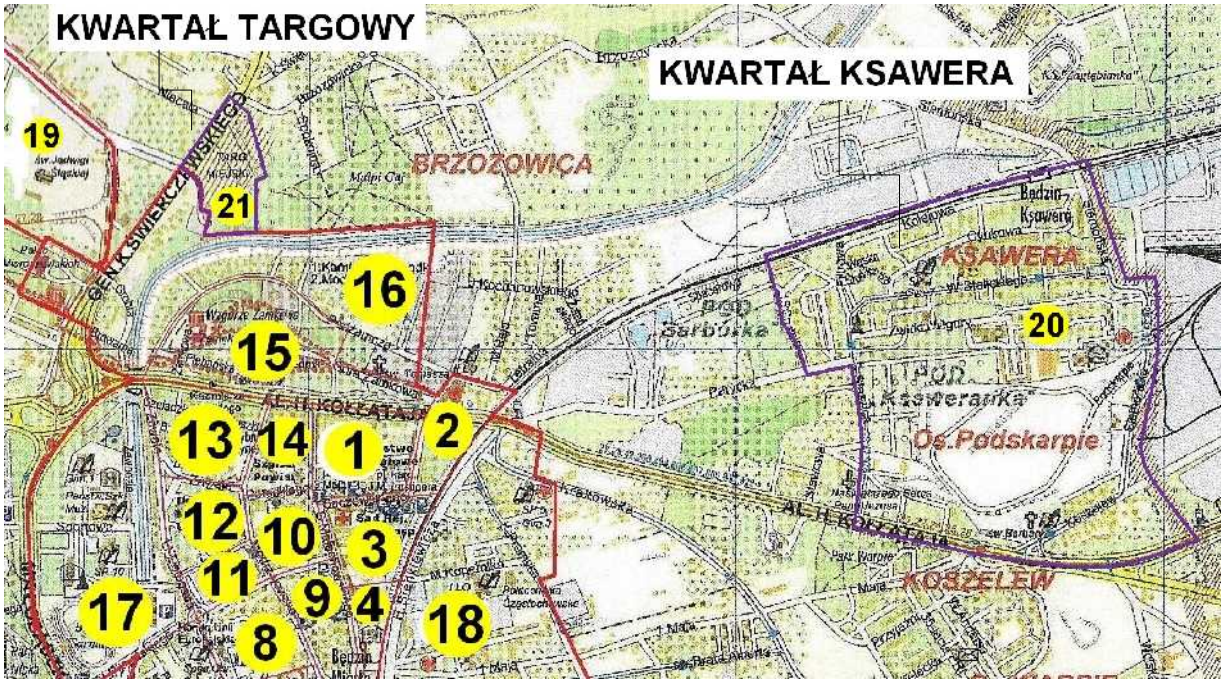
Kwartał XX: Ksawera

Kwartał XXI: Targowy

Kwartał XXII: Grodziec

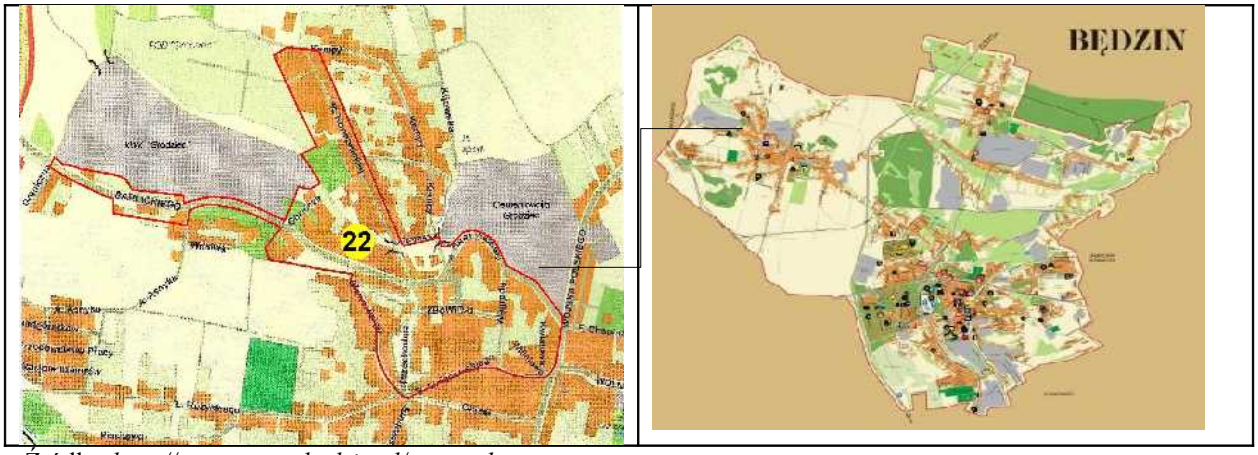
Granice powiększonego obszaru rewitalizacji obrazują poniższe rysunki.

Rys. 9: Granice Kwartału Ksawera (20) i Kwartału Targowy (21) na Planie Miasta Będzina

Źródło: Opracowanie własne. Mapa „*Będzin Plan Miasta, Wydawnictwo BiK*".

Rys. 10: Lokalizacja Kwartału Grodziec (22) na mapie Będzina.

Źródło: *http://www.mapa.bedzin.pl/mapa.php*

4.3.2. Krótka charakterystyka wybranego obszaru

- **Kwartały I – XVIII (Śródmieście)**

Kwartały I – XVIII są ściśle związane ze Śródmieściem. Wyjątkiem jest tu Kwartał XVIII (Politechnika), który położony jest na terenie dzielnicy Warpie, sąsiadującej z dzielnicą Śródmieście od strony wschodniej. Granice Kwartałów I – XVIII określone zostały w „Programie Rewitalizacji Miasta Będzina" opracowanym w 2005 roku. Linię graniczną dla Kwartałów I – XVII wyznacza:

- od strony północnej: Targowisko oraz Czarna Przemsza,
- od strony wschodniej: okolice Cmentarza Żydowskiego i trasa kolejowa,
- od strony południowej: okolice ulicy Słowiańskiej,
- od strony zachodniej: ulica Gen. K. Świerczewskiego w górnej części Śródmieścia, ulica Małobądzka w środkowej części dzielnicy oraz koryto rzeki Czarna Przemsza w południowej części dzielnicy,

Kwartał XVIII zlokalizowany jest w zachodniej części dzielnicy Warpie. Granice Kwartału wyznaczają:

- od północy: Al. H. Kołłątaja,
- od wschodu: tereny za Politechniką Częstochowską, ul.Wilcza, ul. J.Podsiadły,
- od południa: tereny powyżej ul. Robotniczej,
- od zachodu: linia kolejowa.

Kwartały I – XVIII położone są w ścisłym centrum miasta – Śródmieściu. Obszar objęty procesem rewitalizacji leży w strefie pełnej ochrony konserwatorskiej, tzw. rekonstrukcji układu urbanistycznego – z bezwzględnym priorytetem wymogów konserwatorskich. Obejmuje wartościowe obszary zabudowane, o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej – do bezwzględnego zachowania. Ten obszar miasta powstały na przełomie XIX i XX wieku (położony wzdłuż ulicy Małachowskiego, między placami 3 Maja, a Placem Dworcowym) aktualnie przejął główne funkcje handlowo – usługowe w Będzinie. Tam też skumulowany został handel i budynki użyteczności publicznej. Na obszarze Śródmieścia zlokalizowana jest większość instytucji publicznych, Dworzec Główny PKP i PKS. Ścisłe centrum skupia życie kulturalno – rozrywkowe. W zachodniej części Śródmieścia skupia się działalność sportowo – rekreacyjna (Kwartał XVII). Na obszarze tym (w północnej części Kwartału) zlokalizowany jest Ośrodek Sportu i Rekreacji, który zarządza zespołem kompleksów sportowych (m.in. boisk piłkarskich, kortów tenisowych).

Północna część Śródmieścia (Kwartał XVI) skupia się wokół Góry Zamkowej. Największą turystyczną atrakcją tego terenu jest średniowieczny zamek oraz Kościół św. Trójcy.

Dominującą zabudowę Śródmieścia tworzą zabytkowe kamienice (szczególnie w tzw. Starym Będzinie).

- **Kwartał „Zamkowe"**

Kwartał „Zamkowe" został przyłączony do obszaru objętego procesami rewitalizacyjnymi w 2007 roku. Granice Kwartału Zamkowe określone zostały w dokumencie „Uzupełnienie i rozszerzenie Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" z 2007 roku. W myśl przedmiotowego dokumentu Kwartał XIX obejmuje obszar położony w centralnej części miasta w dzielnicy Gzichów, powstały w latach 70- tych XX wieku (na obszarze dawnego gospodarstwa rolnego). Specyfika tego obszaru wynika z cech charakterystycznych dla tego typu osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych ze wszystkimi konsekwencjami przyjętych rozwiązań architektonicznych głównie w zakresie technologii wykonania budynków.

Obszar Kwartału „Zamkowe" obejmuje tereny ekspansywnej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wraz z zabudową towarzyszącą w postaci funkcji usługowej i infrastruktury technicznej. Zabudowa terenu jest zwarta z wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia.

Tereny niezabudowane występują w prawobrzeżnej części Kwartału, jednakże przyjęta polityka przestrzenna miasta wskazuje na konieczność zwiększenia intensywności zabudowy tegoż terenu w postaci usług.

Centralna część obszaru obejmuje tereny przestrzeni publicznej – obiekty publiczne typu Szkoła Podstawowa i Gimnazjum.

W ramach analizy przestrzennej wskazać należy obiekt o charakterze dominanty wysokościowej, tj. Kościół Św. Jadwigi Śląskiej.

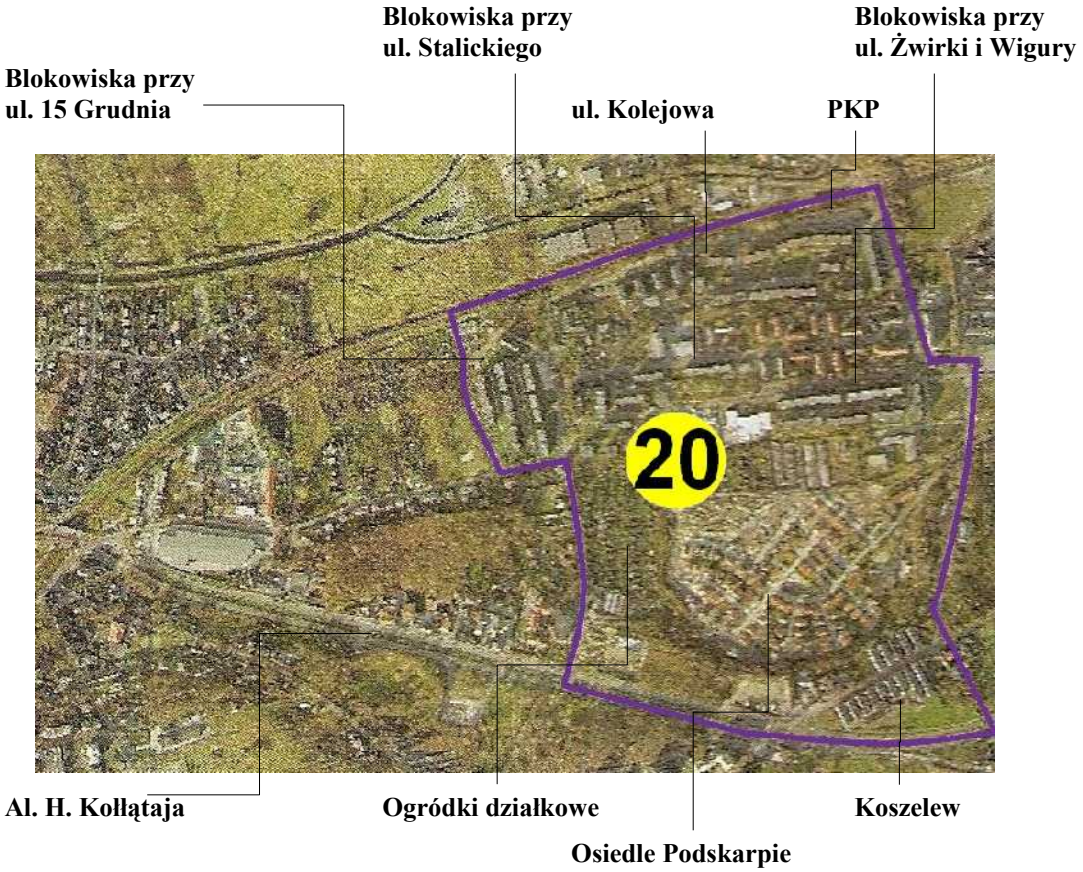
- **Kwartał Ksawera**

Kwartał Ksawera leży w dzielnicy Ksawera, we wschodniej części miasta Będzin. Granice Kwartału wyznaczają:

- granica miasta Będzina z Dąbrową Górniczą (od wschodu)
- AL. H. Kołłątaja (od południa),

- linia kolejowa (od północy)
- ulice: 15 Grudnia i S. Staszica (od zachodu).

Rys. 11: Kwartał Ksawera z lotu ptaka

Źródło: na podst. *http://www.pkt.pl/mapsearch.ds?newSearch*

Obszar Kwartału Ksawera obejmuje:

- Koszelew (zabudowania robotnicze przy ul. Koszelew (starej drodze do Dąbrowy Górniczej) – południowo – wschodnia część Kwartału,
- Osiedle Podskarpie – stylowe osiedle domków jednorodzinnych powstałe i rozbudowywany na obszarze należącym do byłej kopalni,
- ogródki działkowe – zlokalizowane w zachodniej i środkowej części Kwartału,
- teren dworca kolejowego Będzin Ksawera oraz stare zabudowania wzdłuż ul. Kolejowej
- kompleks powojennych blokowisk zlokalizowany w północnej i północno – zachodniej części Kwartału (ul. 15 Grudnia, ul Stalickiego, ul. Żwirki i Wigury).

W Kwartale Ksawera zlokalizowana jest Szkoła Podstawowa nr 4 im. Stanisława Staszica z nowoczesną halą sportową. Czynna jest także kryta pływalnia przy ul. Siemońskiej. Ponadto na obszarze Kwartału działa Przedszkole Miejskie nr 6 przy ul. Stalickiego 10a, Przychodnia Rejonowo – Specjalistyczna nr 1 przy ul. Siemońskiej 11.

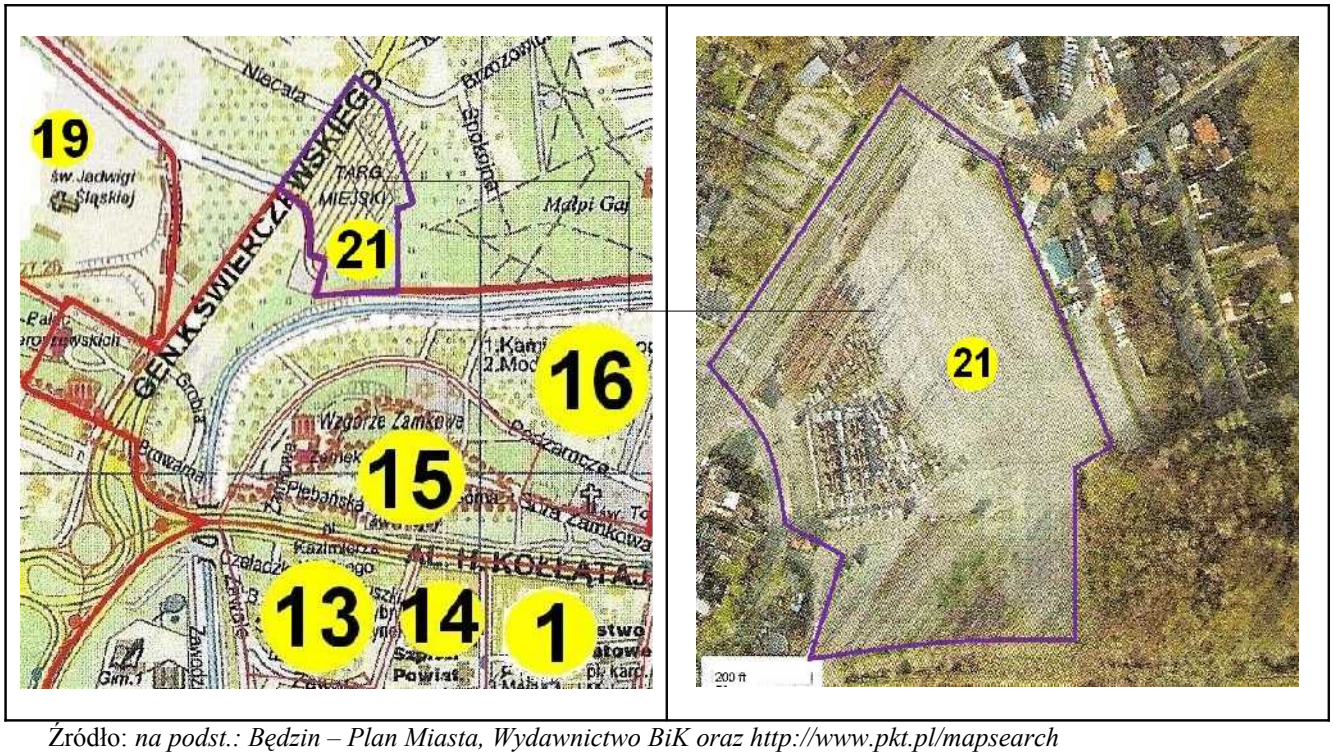
- **Kwartał Targowy**

Zlokalizowany jest w dzielnicy Gzichów, w jej północno - wschodniej części, bezpośrednio sąsiadującej ze Śródmieściem. Teren Kwartału obejmuje:

- Targowisko Miejskie zlokalizowane w trójkącie pomiędzy ulicą Gen. K. Świerczewskiego (od strony zachodniej), ulicą Brzozowicką i Spokojną (od północnego wschodu), parkiem „Małpi Gaj" (od strony południowo - wschodniej) oraz w niewielkiej odległości od rzeki Czarnej Przemszy (od strony południowej).

Lokalizację Kwartału Targowego obrazują poniższe rysunki

Rys. 12: Kwartał Targowy (widok na Targ Miejski z lotu ptaka po prawej) i jego umiejscowienie na mapie Będzina (po lewej).

Źródło: *na podst.: Będzin – Plan Miasta, Wydawnictwo BiK oraz http://www.pkt.pl/mapsearch*

Od strony północnej plac targowy graniczy z ul. Świerczewskiego. Od zachodu targowisko graniczy bezpośrednio z zabudową jednorodzinną, od wschodu znajdują się tereny

niezagospodarowane i teren zabudowy jednorodzinnej. Południowa granica Targu Miejskiego położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie wałów ochronnych rzeki Czarnej Przemszy.

W sąsiedztwie Targowiska Miejskiego znajdują się zabytkowe obiekty, do których należy Zamek Będziński położony w odległości 200 m w kierunku południowo – wschodnim oraz pałac Mieroszewskich znajdujący się po zachodniej stronie targowiska. Teren objęty jest strefą ochrony ekspozycji Wzgórza Zamkowego. Targ Miejski jest miejscem, gdzie skupia się znaczna część sektora usług (przede wszystkim handlowych). Na targowisku zlokalizowanych jest około 1500 miejsc handlowych, w tym 150 pawilonów. Targowisko otwarte jest przez cały tydzień, ale najwięcej sprzedających i kupujących przybywa tam w dni targowe, tj. środy i soboty.

Targowisko ma wyodrębnioną część targową i parkingową. Część targową stanowią pawilony handlowe oraz stragany otwarte.

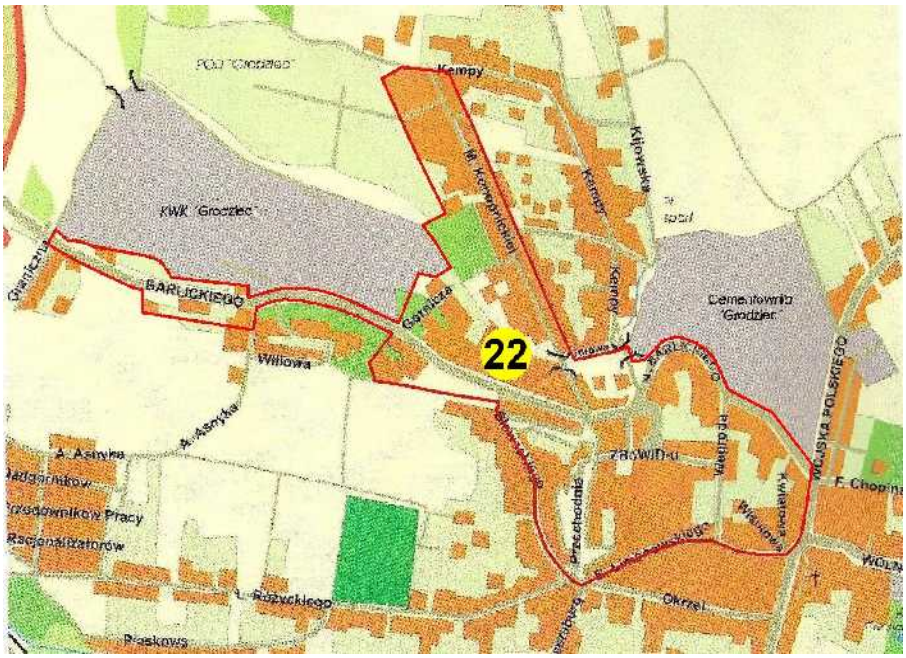
- **Kwartał Grodziec**

Kwartał zlokalizowany jest w dzielnicy Grodziec położonej w północno – zachodniej części miasta. Jeszcze do 1975 roku Grodziec był samodzielnym obszarem (w latach 1938 – 1951 była to siedziba jednostkowa gminy Grodziec, następnie do 1975 było to miasto). Od 1 czerwca 1975 r. Grodziec w wyniku reformy administracyjnej i likwidacji powiatów został włączony do Będzina i stał się jedną z dzielnic miasta. Cała dzielnica liczy 16 km² i ponad 9 tys. ludności. Obszar Kwartału Grodziec, objęty programem rewitalizacji jest znacznie mniejszy. Granice Kwartału wyznaczają:

- róg ulicy S. Kempy i M. Konopnickiej od północy,
- tereny wokół ul. M. Konopnickiej, ul Torowej oraz sąsiadujące z obszarem po byłej Cementowni „Grodziec” (od północnego - wschodu),
- zbieg ulic: Wojska Polskiego, Wolności i M.Nowotki (od wschodu),
- ul. B. Limanowskiego, ul. J. Słowackiego, i N. Barlickiego (od południa),
- ul. Graniczna i N. Barlickiego (od zachodu).

Kwartał obejmuje obszar wskazany na poniższym rysunku.

Rys. 13: Granice Kwartału Grodziec

Źródło: *na podst. http://www.mapa.bedzin.pl/mapa.php*

W granicach Kwartału Grodziec możemy zlokalizować:

- kompleks osiedli robotniczych przy ul. N. Barlickiego, Górniczej oraz M. Konopnickiej z początku XX wieku
- powojenne blokowiska (lata 1945-1988) przy ul. M. Konopnickiej.
- zabudowa jednorodzinna dominuje w południowej części Kwartału (ulice: J. Słowackiego, B. Limanowskiego, Wiśniowa).

Zabudowa Kwartału składa się głównie z kilkupiętrowych (najczęściej dwu piętrowych) kamienic z początków XX w. oraz budynków wielorodzinnych mieszkalnych powstałych w lat międzywojennych i blokowisk powojennych (ostatnie blokowiska w tej części dzielnicy powstały na początku lat 80- tych XX wieku). Teren Kwartału uzupełnia zabudowa jednorodzinna (największe obszary, gdzie rozwinęła się zabudowa jednorodzinna położone są poza granicami Kwartału). Są to głównie tereny w osiedlach: Boleradz, Za Górą, Bagieniec oraz tereny na północ od ul. M. Konopnickiej.

W granicach Kwartału Grodziec znajduje się ponadto Szkoła Podstawowa nr 6 (ul. Konopnickiej 13), Przedszkole Miejskie nr 15 (ul. Barlickiego 75), przychodnia zdrowia.

4.3.3. Diagnoza poszerzonego obszaru objętego rewitalizacją

Przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji miasta Będzina wzięto pod uwagę kryteria, które szerzej omówiono w punkcie 4.2 niniejszej „Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina", tj.:

- wysoką stopę bezrobocia długoterminowego,
- wysoki stopnień degradacji substancji budowlanej oraz infrastruktury technicznej,
- negatywne zjawiska społeczne (bezrobocie, patologie),
- poziom ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,
- niski stopień rozwoju handlu i usług,
- małą aktywność ekonomiczną zamieszkującej teren ludności.

Analiza wyżej wymienionych zagadnień umożliwiła zlokalizowanie w mieście terenów, gdzie zaobserwowano najbardziej niekorzystne zjawiska społeczno – gospodarcze. Dokładne określenie obszaru rewitalizacji pozwala na uruchomieniu kompleksowych rozwiązań, które przyczynią się do polepszenia sytuacji na wyodrębnionych terenach.

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacyjnego obejmująca Kwartały I – XIX znalazła się w Programie Rewitalizacji Miasta Będzina z 2005 roku oraz dokumencie z 2007 r. („Uzupełnienie i Rozszerzenie Programu Rewitalizacji Miasta Będzina"). Analiza przestrzenna oraz społeczno – gospodarcza miasta Będzina (szczegółowo opisana w rozdziale II) skłania do powiększenia obszaru rewitalizacji o trzy nowe Kwartały, których diagnozę przedstawiono poniżej.

- **<u>Kwartał Ksawera</u>**

Na obszarze Kwartału Ksawera występuje wiele problemów przestrzennych i społeczno - gospodarczych, na powstanie których zasadniczy wpływ miał charakter dzielnicy. Ksawera przez wiele dziesięcioleci była dzielnicą robotniczą, powstałą w XIX wieku wokół kopalni węgla kamiennego „Ksawera". Obecnie charakteryzuje się dużym chaosem przestrzennym, który objawia się dużą różnorodnością rozwiązań architektoniczno – przestrzennych. Na terenie Kwartału można wyodrębnić dawne kolonie robotnicze tj. budynki robotnicze wybudowane na początku XX wieku przy ulicy Koszelew, gdzie struktura zabudowy charakteryzuje się niskimi walorami użytkowymi (znaczne zużycie techniczne, substandardy wyposażenia), powojenne blokowiska (zlokalizowane w północnej części

Kwartału pomiędzy linią kolejową, ulicą Siemońską a ogródkami działkowymi), a także nowo powstające Os. „Podskarpie" (położone w południowo wschodniej części Kwartału na rewaloryzowanym obszarze pokopalnianym), gdzie dominuje stylowa zabudowa domków jednorodzinnych. Uzupełnienie Kwartału stanowią tereny ogródków działkowych.

Najistotniejszy problem obserwowany w przedmiotowym Kwartale wiąże się z gospodarką mieszkaniową. Na przedmiotowym terenie dominuje zabudowa wielorodzinna. Mieszkania w budynkach jednorodzinnych stanowią 4,8 % ogólnych zasobów. Oznacza to, że 95,2 % mieszkań znajduje się w zabudowie wielorodzinnej. Sytuację mieszkalnictwa jednorodzinnego na rewitalizowanym terenie poprawia powstające Osiedle „Podskarpie". Na koniec 2008 roku na poprzemysłowych terenach Podskarpia zlokalizowanych było 91 budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Ogólną liczbę budynków oraz mieszkań z podziałem na poszczególne ulice obszaru Kwartału Ksawera obrazuje poniższa tabela.

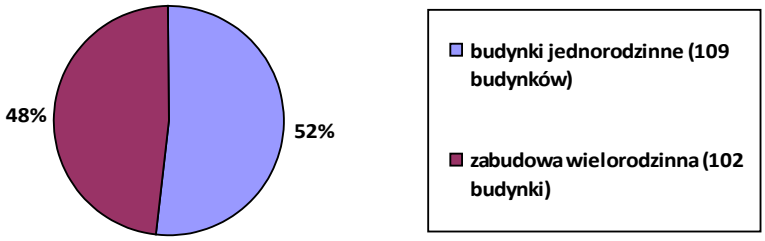
Tabela 47: Zasoby mieszkalne na obszarze rewitalizowanym Kwartału Ksawera.

Ulica	Liczba budynków ogółem	Liczba mieszkań ogółem
15 Grudnia	8	301
Cynkowa	15	203
Filtrowa	3	5
Kolejowa	10	427
Koszelew	23	205
Podskarpie	91	91
Siemońska	14	111
W. Stalickiego	16	365
S. Staszica	8	8
Środkowa	3	3
Wąska	5	6
Żwirki i Wigury	15	611
Razem	**211**	**2336**

Źródło: *Urząd Miejski w Będzinie*

Z powyższej tabeli wynika, że największe zasoby mieszkaniowe zabudowy wielorodzinnej w Kwartale Ksawera zlokalizowane są przy ulicach: Żwirki i Wigury, Stalickiego, Kolejowej, i 15 Grudnia. Zabudowa jednorodzinna skupia się na Osiedlu „Podskarpie".

Wykres 26: Udział budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych w Kwartale Ksawera.

Źródło: *Opracowanie własne na podst. danych Urzędu Miejskiego w Będzinie, Spółki Mieszkaniowej „Paryż" oraz Miejskiego Zakładu Budynków Mieszkalnych.*

Wykres 27: Udział mieszkań w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych w Kwartale Ksawera.

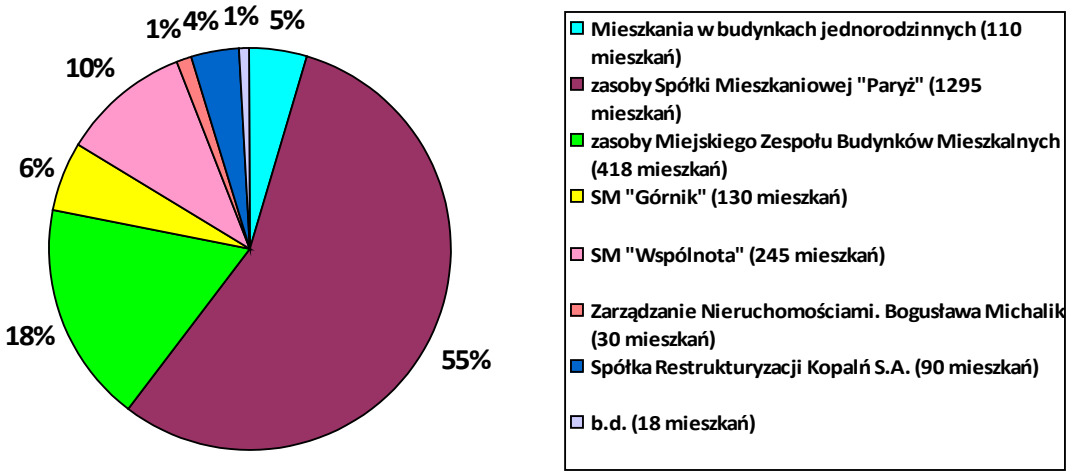

Źródło: *Opracowanie własne na podst. danych Urzędu Miejskiego w Będzinie.*

Najwięcej mieszkań zlokalizowanych na terenie rewitalizowanego obszaru posiada w swoich zasobach Spółka Mieszkaniowa „Paryż" Spółka z o.o., ul. Siemońska 4, 42-500 Będzin (55,4 % mieszkań). Znaczne zasoby lokalowe posiada także Miejski Zakład Budynków Mieszkalnych Spółka z o.o. (17,9 % mieszkań), Spółdzielnia Mieszkaniowa „Górnik", ul. Siemońska, 42-500 Będzin (6% zasobów). Pod zabudową jednorodzinną znajduje się 111 mieszkań (większość z nich zgrupowana jest na Osiedlu Podskarpie i administrowana przez Zakład Przeróbki Mechanicznej Węgla „Dąbrowa" Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Perla 10, 41-301 Dąbrowa Górnicza). Pozostałe mieszkania wchodzą do zasobów:

- Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólnota" (ul. Zwycięstwa 12, 42-500 Będzin),
- Zarządzanie Nieruchomościami. Bogusława Michalik (ul. Plaka 56, 42-580 Wojkowice),
- Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. z siedzibą w Bytomiu, ul. Strzelców Bytomskich 207, 41-914 Bytom.

Wykres 28: Udział podmiotów zarządzających zasobami mieszkaniowymi w Kwartale Ksawera.

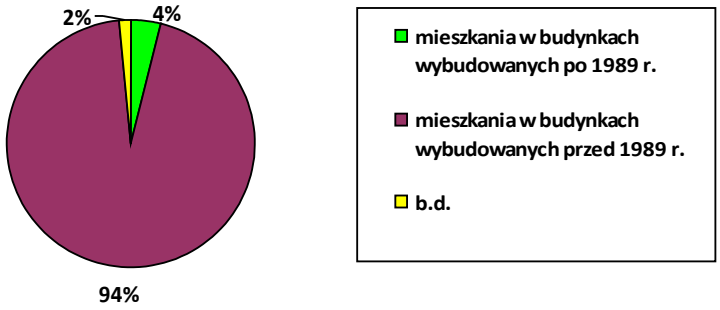

Źródło: *Na podst. danych Urzędu Miejskiego w Będzinie, Spółki Mieszkaniowej „Paryż", www.sm-gornik.elcuk.pl, Miejskiego Zakładu Budynków Mieszkalnych, Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólnota" oraz podmiotu: Zarządzanie Nieruchomościami. Bogusława Michalik i Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A.*

Większość budynków zlokalizowanych w Kwartale Ksawera powstała przed rokiem 1989 (blokowiska z lat 1960 – 1987, budynki robotnicze z początku XX wieku). Przed 1989 rokiem wybudowane zostały wszystkie budynki, które znajdują się w zasobach mieszkaniowych SM „Paryż" S-ka z o.o., Miejskiego Zakładu Budynków Mieszkalnych Spółka z o.o., SM „Górnik", SM „Wspólnota", zasobach Zarządzania Nieruchomościami - Bogusława Michalik oraz Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. z siedzibą w Bytomiu.

Ogółem przed 1989 rokiem wybudowano 94 % wszystkich zasobów mieszkaniowych, które zlokalizowane są w Kwartale Ksawera. Co do 2 % budynków nie ustalono roku budowy, ale można założyć, iż ich znaczna liczba wybudowana została przed 1989 r. Tylko 4 % budynków wybudowano po 1989 roku, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 29: Udział budynków wybudowanych przed 1989 rokiem do ogólnej liczby budynków w Kwartale Ksawera.

Źródło: *Opracowanie własne*

Istniejąca zabudowa wymaga remontów i modernizacji w dostosowaniu jej do współczesnych standardów. Wpisane do przedmiotowego projektu zadania rewitalizacyjne polegające na termomodernizacji i utylizacji powłok azbestowych dotyczą budynków położonych przy ul. Żwirki i Wigury 3, Żwirki i Wigury 24a oraz Żwirki i Wigury 28a. Zarządcą ww. lokali jest Spółdzielnia Mieszkaniowa „Paryż". Z udostępnionych przez Spółkę „Paryż" danych wynika, że w zasobach spółdzielni jest 34 % budynków wybudowanych w latach 1900 – 1915. Kolejnych 39 % budynków wybudowano w latach 60- tych i 70- tych ubiegłego wieku (pozostałe 27% budynków wybudowano w latach 1980 – 1987). Szczegółowe zestawienie zasobów SM „Paryż" zawiera poniższa tabela.

Tabela 48: Budynki administrowane przez Spółkę Mieszkaniową „Paryż" w Kwartale Ksawera (stan na koniec 2008 roku).

Ulica	Nr budynku	Powierzchnia użytkowa ogółem (m²)	Liczba lokali		Rok budowy
			ogółem	W tym własnościowe	
15 Grudnia	2	2001,45	45	34	1987
	4	2001,45	45	31	1987
	6	1608,36	36	28	1986
	7	2001,45	45	35	1987
Cynkowa	21a	1076,00	25	21	1969
	21b	1076,00	25	17	1968
	21c	730,60	20	16	1964
	21d	1194,50	30	19	1967
	21e	1194,50	30	26	1966
	21f	1194,50	30	17	1965
	21g	1194,50	30	26	1964
Filtrowa	16	255,26	3	3	1900
Kolejowa	12	1145,00	40	33	1984
Siemońska	21	4168,01	70	53	1983

W. Stalickiego	2a	2050,81	45	33	1987
	2b	3417,04	75	59	1976
Żwirki i Wigury	3	1877,65	45	34	1980
	4	1087,94	25	23	1973
	5	1703,28	28	27	1981
	6	2032,55	45	26	1977
	6a	1083,90	25	20	1972
	8a	1086,93	25	19	1972
	10a	1088,95	25	21	1973
	22a	3294,04	60	48	1974
	24a	4133,20	68	53	1979
	26a	2840,90	60	48	1975
	28a	2390,04	40	39	1981
	30a	4481,85	75	61	1981
Koszelew	2	483,38	12	4	1913
	4	482,19	12	4	1915
	6	482,97	12	3	1913
	8	480,91	12	4	1913
	10	480,33	12	1	1914
	12	478,09	12	5	1914
	13	472,70	12	8	1913
	14	479,21	12	6	1915
	15	587,59	12	5	1913
	16	746,32	20	7	1914
	18	747,90	20	6	1914
	19	589,39	16	6	1915
	21	582,36	16	7	1915
Ogółem			**1295**	**936**	

Źródło: *Spółka Mieszkaniowa „Paryż" S-ka z o.o.*

Na niski poziom wartości zasobów mieszkaniowych wpływa nie tylko wiek obiektów, ale również materiały z jakich były one wykonane. Największy problem wiąże się z usunięciem materiałów zawierających niebezpieczny azbest. Na obszarze Kwartału Ksawera występuje ponad 13,5 tys. m² płyt azbestowo – cementowych. Budynki, które zawierają niebezpieczne materiały (są to obiekty mieszkalne przy ulicach: Żwirki i Wigury, Siemońskiej, Kolejowej, Stalickiego) zostały wpisane do „*Gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Będzina*". Opracowany w 2007 roku plan przewiduje całkowite usunięcie z terenu gminy wyrobów zawierających azbest do 2032 roku. Na terenie Kwartału Ksawera utylizacja azbestu wpisana do niniejszego programu dotyczy budynków przy ul. Żwirki i Wigury 3, 24a oraz 28a. Wielkość materiałów azbestowych obrazuje poniższa tabela.

Tabela 49: Informacja o wielkości wyrobów zawierających azbest w obiektach mieszkaniowych wielorodzinnych położonych w Kwartale Ksawera, w których podejmowane będą działania rewitalizacyjne.

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	j.m.	Ilość
1	Płyty azbestowo – cementowe płaskie stosowane w budownictwie	ul. Żwirki i Wigury 3a	m³	11,22
2	Płyty azbestowo – cementowe płaskie stosowane w budownictwie	ul. Żwirki i Wigury 24a	m³	13,70
3	Płyty azbestowo – cementowe płaskie stosowane w budownictwie	ul. Żwirki i Wigury 28a	m³	5,5

Źródło: *Dane Spółki Mieszkaniowej „Paryż"*

Działania dla wyżej wymienionych budynków w ramach zadań rewitalizacyjnych polegać będą nie tylko na usunięciu azbestu (łączna wielkość materiałów zawierających azbest dla trzech wyżej wymienionych budynków wynosi 30,420 m³), ale też na ich docieplenie.

Niski poziom zasobów mieszkaniowych to zasadniczy problem obserwowany w Kwartale, ale nie jedyny. Nie mniej istotne są problemy wynikające z dawnego charakteru dzielnicy. Na terenie Kwartału Ksawera zlokalizowana była kolonia robotnicza Koszelew, w latach 1960 – 1987 powstało wiele blokowisk, w których zamieszkała napływająca ze wsi ludność szukająca zatrudnienia w powstających wówczas zakładach pracy. Dziś osoby te powoli przechodzą z wieku produkcyjnego w wiek poprodukcyjny. Po latach znacznego wzrostu liczby mieszkańców, aktualnie, na przedmiotowym obszarze obserwujemy ujemny przyrost naturalny i systematyczny spadek liczby urodzeń względem zgonów, co obrazuje tabela 50.

Tabela 50: Zmiany demograficzne w Kwartale Ksawera w latach 2004 – 2008 (zestawienie zbiorcze obszaru Kwartału powiększonego o ulice: Paryską, Spacerową i Stawową).

Rok	Liczba ludności na dzień 31.12.			Urodzenia	Zgony
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni		
2004	7623	4030	3593	43	97
2005	7806	4495	3311	51	96
2006	7997	4242	3755	43	109
2007	8217	4340	3877	67	126
2008	8446	4457	3989	47	101

Źródło: *Urząd Miejski w Będzinie*

Najwięcej osób zamieszkuje budynki przy ul. Żwirki i Wigury, Kolejowej oraz W. Stalickiego. Najmniej osób mieszka przy ul. Środkowej, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 51: Liczba ludności w Kwartale Ksawera w latach 2007-2008.

Ulica	Liczba ludności na dzień 31.12					
	Rok 2007			*Rok 2008*		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
15 Grudnia	928	506	422	945	514	431
Cynkowa	896	472	424	912	475	437
Filtrowa	49	25	24	49	25	24
Kolejowa	1476	779	697	1495	787	708
Koszelew	622	309	313	641	318	323
Podskarpie	66	31	35	144	72	72
Siemońska	525	270	255	528	273	255
W. Stalickiego	1199	645	554	1233	663	570
S.Staszica	81	44	37	81	44	37
Środkowa	22	14	8	22	14	8
Wąska	25	13	12	25	13	12
Żwirki i Wigury	2083	1102	981	2122	1127	995
Razem	**7972**	**4210**	**3762**	**8197**	**4325**	**3872**

Źródło: *Dane Urząd Miejski w Będzinie*

Biorąc pod uwagę płeć w Kwartale Ksawera przeważają kobiety (52.8 % w 2007 r. i 52,7 % w 2008 r.). Największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (kobiety 18-60 lat, mężczyźni 18-65 lat), co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 52: Ludność w Kwartale Ksawera według grup ekonomicznych (stan na 31.12.2008 r.).

Ulica	Liczba ludności na dzień 31.12					
	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	K	M	K	M	K	M
15 Grudnia	55	46	365	353	94	32
Cynkowa	40	57	305	315	130	65
Filtrowa	0	0	15	20	10	4
Kolejowa	107	95	565	578	115	35
Koszelew	59	79	221	230	38	14
Podskarpie	17	25	50	45	5	2
Siemońska	29	44	204	194	40	17
W. Stalickiego	96	101	414	422	153	47
S.Staszica	2	4	27	30	15	3
Środkowa	0	1	7	7	7	0
Wąska	0	2	7	8	6	2
Żwirki i Wigury	112	147	715	739	300	109
Razem	**517**	**601**	**2895**	**2941**	**913**	**330**

Źródło: *Urząd Miejski w Będzinie*

Analizując powyższe zestawienie można zauważyć przewagę osób w wieku poprodukcyjnym nad osobami w wieku przedprodukcyjnym, co jest typowym zjawiskiem dla procesu „starzenia się" społeczeństwa.

Przeważającą część mieszkańców Kwartału Ksawera stanowią byli pracownicy będzińskich zakładów przemysłowych, którzy po upadku przemysłu ciężkiego, w okresie

transformacji ustrojowej, stracili pracę i aktualnie zmagają się z trudną sytuacją na rynku pracy. Sytuację tę pogarsza duże bezrobocie w mieście oraz niskie kwalifikacje zawodowe osób pozostających bez zatrudnienia. Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie wynika, że największa liczba bezrobotnych zamieszkuje ulice Żwirki i Wigury, W. Stalickiego, Kolejową oraz Koszelew. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

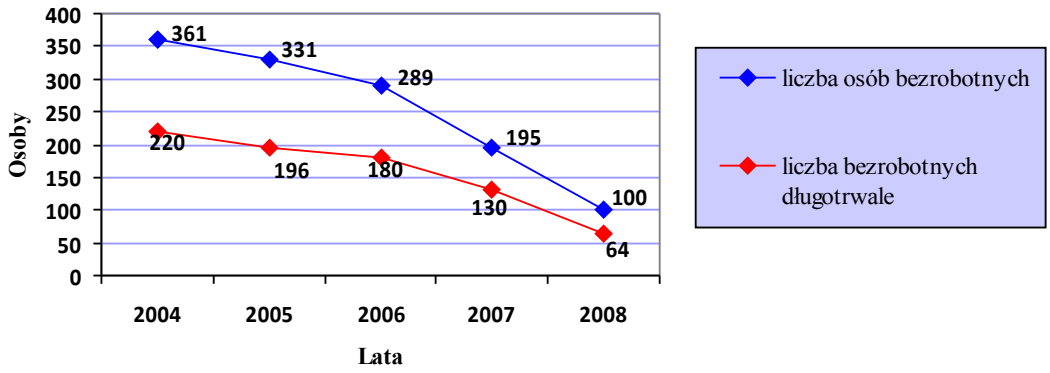
Tabela 53: Osoby bezrobotne oraz długotrwale bezrobotne zamieszkałe na obszarze Kwartału Ksawera (dane za lata 2007 – 2008; stan na koniec 31.12).

Ulica	Liczba osób bezrobotnych		Liczba bezrobotnych długotrwale (powyżej 1 roku)	
	2007	2008	2007	2008
15 Grudnia	18	7	12	4
Cynkowa	16	10	14	8
Filtrowa	-	-	-	-
Kolejowa	31	19	20	14
Koszelew	31	19	18	11
Podskarpie	1	-	1	-
Siemońska	12	6	7	3
W. Stalickiego	36	16	23	9
S.Staszica	-	-	-	-
Środkowa	-	-	-	-
Wąska	-	1	-	-
Żwirki i Wigury	50	22	35	15
Razem	**195**	**100**	**130**	**64**

Źródło: *dane Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie*

Z powyższej tabeli wynika, iż w roku 2008 zaobserwowano spadek liczby bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego. Tendencja spadkowa liczby osób bez zatrudnienia utrzymuje się już od kilku lat, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 30: Liczba bezrobotnych mieszkańców Kwartału Ksawera znajdujących się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie w latach 2004 – 2008.

Źródło: *Na podst danych PUP w Będzinie*

Analizując powyższą tabelę można zauważyć, iż spadek liczby osób zarówno bezrobotnych, jak i bezrobotnych długotrwale (czyli pozostających w ewidencji PUP dłużej niż rok). Spadek liczby bezrobotnych nie rozwiązuje wszystkich problemów obserwowanych w Kwartale. Grono osób pozostających bez pracy lub rodzin, które utrzymują się tylko z jednego źródła jest wciąż duże. Te niekorzystne zjawiska (brak pracy prowadzący do ubóstwa oraz wiek i niskie kwalifikacje prowadzące do wykluczenia społecznego) sprawiają, że rośnie grono osób korzystających z pomocy społecznej. Z danych statystycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie wynika, że w roku 2008 z zasiłków wypłacanych przez MOPS skorzystało 456 osób z obszaru Ksawery.

Tabela 54: Skala pomocy społecznej w Kwartale Ksawera w latach 2007 – 2008.

Ulica	Liczba rodzin objęta pomocą		Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	
	2007	2008	2007	2008
15 Grudnia	8	9	13	18
Cynkowa	19	16	46	53
Filtrowa	-	-	-	-
Kolejowa	12	17	28	46
Koszelew	52	46	153	145
Podskarpie	-	-		
Siemońska	12	13	32	31
W. Stalickiego	42	33	116	87
S. Staszica	-	-	-	-
Środkowa	-	-	-	-
Wąska	2	2	2	2
Żwirki i Wigury	36	28	101	74
Ogółem Kwartał Ksawera	**183**	**164**	**491**	**456**

Źródło: *Dane MOPS w Będzinie*

W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców liczba osób korzystających z zasiłków wypłacanych przez będziński MOPS przekracza wskaźnik dla województwa śląskiego, który wynosi 52 osoby. Dla Kwartału Ksawera wskaźnik ten wyniósł 56 osoby w roku 2008, a w 2007 – 62 osoby.

Niekorzystne zjawiska społeczne objawiają się także dużym wskaźnikiem przestępczości. Choć na terenie miasta Będzin na przestrzeni ostatnich trzech lat obserwowany był spadek przestępczości, to na terenie Kwartału Ksawera rokrocznie odnotowywanych jest około 100 przestępstw, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 55: Przestępstwa na przestrzeni lat 2006 – 2008.

Wyszczególnienie	Lata		
	2006	2007	2008
Miasto Będzin	2932	2680	2392
Kwartał Ksawera	92	100	96

Źródło: *Dane Komenda Powiatowa Policji w Będzinie*

Wśród odnotowanych przez policję zdarzeń na obszarze Kwartału Ksawera znalazły się także czyny karalne osób nieletnich, ale stanowiły one niewielki procent (7 tego typu zdarzeń w latach 2006 – 2008).

Niekorzystnego obrazu Kwartału Ksawera dopełnia stopień aktywności osób fizycznych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej na przedmiotowym terenie przez mieszkańców Będzina, w tym społeczność Ksawery. Z danych statystycznych Referatu Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Miejskiego w Będzinie wynika, że na przestrzeni ostatnich 5 lat z roku na rok systematycznie spada liczba osób fizycznych, które jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej wskazują ulice wchodzące do Kwartału Ksawera. Wyniki obrazuje poniższa tabela.

Tabela 56: Liczba osób fizycznych pozostająca w rejestrze EDG Urzędu Miejskiego w Będzinie (dane dla Kwartału Ksawera według ulic, za okres 2004 – 2008).

Ulica	Lata				
	2004	2005	2006	2007	2008
15 Grudnia	13	14	16	15	18
Cynkowa	6	7	7	7	7
Filtrowa	1	1	1	1	1
Kolejowa	24	22	24	25	26
Koszelew	21	21	17	16	14
Podskarpie	3	3	6	6	9
Siemońska	31	32	29	31	30
W. Stalickiego	29	28	24	24	23
S. Staszica	5	4	4	3	2
Środkowa	-	-	-	-	-
Wąska	-	-	-	-	-
Żwirki i Wigury	41	41	44	42	39
Razem	**174**	**173**	**172**	**170**	**169**

Źródło: *Referat Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Miejskiego w Będzinie*

Malejąca liczba firm (prowadzonych przez osoby fizyczne, mieszkańców Będzina) działających w Kwartale Ksawera odzwierciedla aktualną sytuację jaka obserwowana jest na przedmiotowym terenie. Ubożenie społeczeństwa, a co za tym idzie brak rynku zbytu na towary i usługi, ogólny marazm i stagnacja, słaba inicjatywa i kreatywność - wszystko to sprawia, że z roku na rok ubywa osób, które gotowe są prowadzić działalność gospodarczą.

Podsumowując, znaczne bezrobocie, niedoinwestowanie w infrastrukturę i mieszkalnictwo, chaos przestrzenny, ubóstwo to najistotniejsze problemy obserwowane w Kwartale. Niniejszy program rewitalizacji zakłada inwestycje w mieszkalnictwo (usunięcie niebezpiecznych materiałów azbestowych) i termomodernizację. Ważnym punktem rewitalizacji tego obszaru w przyszłości jest zagospodarowanie obszarów poprzemysłowych (na terenie Ksawery na przełomie XIX i XX wieku prowadzona była intensywna działalność wydobywcza węgla kamiennego). W latach powojennych część terenu dzielnicy należała do kopalni „Paryż". Kilka lat temu pogórniczy teren zaczął zmieniać swój wygląd. Na terenach należących w przeszłości do Kopalni „Paryż" powstało Osiedle „Podskarpie". Obecnie terenem tym zarządza ZPMW "DĄBROWA" sp. z o.o., tj. spółka powstała w wyniku restrukturyzacji KWK "Paryż". Projekt osiedla obejmuje ponad 140 domów, położonych na obszarze 12 ha. Osiedle to (w trakcie budowy), dzięki autorskim rozwiązaniom architektonicznym wyróżnia się nie tylko na tle powojennych blokowisk zlokalizowanych w tej dzielnicy, ale tworzy także osobliwą przestrzeń, której nie znajdzie się na innych tego typu osiedlach w Będzinie.

Budowa Osiedla „Podskarpie" niesie za sobą konieczność wdrożenia nowych rozwiązań przestrzennych w tej części dzielnicy. Do najważniejszych należeć będzie rozbudowa infrastruktury sieciowej i drogowej, zagospodarowanie przestrzeni rekreacyjnej, dostosowanie przestrzeni publicznej.

Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego miasta Będzina na terenie Ksawery planuje się między innymi urządzenie parku osiedlowego zlokalizowanego przy ul. 15 Grudnia, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej.

Zadania rewitalizacyjne dla Kwartału Ksawera, zapisane w niniejszym programie, polegać będą na utylizacji powłok azbestowych i wykonaniu nowego docieplenia w budynkach położonych przy ul. Żwirki i Wigury 3, Żwirki i Wigury 24A oraz Żwirki i Wigury 28A.

- **Kwartał: Targowy**

Zasadniczym problemem Kwartału Targowego jest zagospodarowanie przestrzeni Targowiska Miejskiego oraz przestrzeni między targowiskiem a korytem rzeki Czarnej Przemszy.

Najistotniejszym problemem Placu Targowego miasta Będzina jest brak odpowiedniej infrastruktury. Teren jest nieutwardzony. Plac pokryty jest obecnie różnego typu nawierzchniami. Są to m.in. żwir, tłuczeń, asfalt drogowy, płyty chodnikowe. Różnorodność zastosowanych materiałów pokrycia placu nie odzwierciedla sposoby użytkowania poszczególnych stref handlowych i komunikacji oraz nie oddziela funkcji, które poszczególne obszary pełnią. Za wyjątkiem ostatnio wybudowanych pawilonów handlowych i budynku administracyjnego, wiaty handlowe są w złym stanie technicznym. Elementy i pokrycia dachów wykonano z blachy falistej. Brak jest podłączenia do mediów, brak kanalizacji deszczowej. Wszystko to sprawia, że w obecnym kształcie i targowisko jest mało estetyczne i zaniedbane. Sprawia wrażenie chaosu, zarówno pod kątem nawierzchni, jak i obiektów. W efekcie kupcy nie mają komfortowych warunków do pracy, a kupujący odpowiednich warunków do zakupów. Problemy te są o tyle istotne, że targowisko cieszy się dużym powodzeniem nie tylko wśród mieszkańców Będzina, ale i okolicznych miast. Targ Miejski w Będzinie należy do jednych z najstarszych i największych w Polsce południowej. W każdą sobotę (dzień targowy) Targowisko Miejskie odwiedza ponad 10 tysięcy osób.

Targowisko na stałe wpisało się w krajobraz śląskiej aglomeracji i pełni bardzo ważną funkcję społeczno - gospodarczą. Plac Targowy daje miejsca pracy dla ponad tysiąca osób (kupców i osób tam zatrudnionych). Aktualnie targowisko oferuje przedsiębiorcom 1408 miejsc handlowych, z czego 60 pozostaje regularnie niewykorzystanych (z drugiej strony niektóre lokalizacje mają rezerwację na kilka miesięcy naprzód). Niestety, obecne zagospodarowanie placu, jego funkcjonalność i estetyka nie zachęcają do tworzenia nowych firm o profilu handlowym, które mogłyby bazować na jego infrastrukturze, jako miejscu prowadzenia działalności gospodarczej.

Teren ten oprócz ścisłego centrum jest jednym z najczęściej odwiedzanych placów w mieście. Jego niedostateczne zagospodarowanie i brak wyposażenia w niezbędną infrastrukturę rzutuje na wizerunku nie tylko targowiska, ale i całego miasta. Stworzenie zarówno kupującym, jak i sprzedającym odpowiedniej przestrzeni do handlu i zakupów jest

najważniejszym zadaniem rewitalizacji przedmiotowego Kwartału. Poniżej na rysunku aktualny obraz części Placu Targowego.

Rys. 14: Widok wiat handlowych na Placu Targowym w Będzinie.

http://www.mmsilesia.pl/rep/newsph/6600/46858.3.jpg

Zagospodarowanie przestrzeni targowiska oraz terenu bezpośrednio do niego przylegającego wymaga wielowymiarowych inwestycji. Oprócz inwestycji w sieć wodno - kanalizacyjną, sieć elektryczną i pawilony handlowe zakłada się ponadto budowę parkingów, których brak stanowi duży problem dla wszystkich korzystających z targowiska. Rewitalizacja obszaru targowiska poprawiłaby nie tylko warunki dla klientów targowiska i handlujących tam kupców, ale także przyczyniłaby się do poprawy estetyki i promocji tej części miasta. Dlatego też podjęte zostały działania, które mają poprawić stan techniczny i estetyczny targowiska.

Pierwsze prace nad modernizacją targowiska rozpoczęły się na przełomie 2007/2008 roku. W ramach prowadzonych prac oddano do użytku obiekt sanitarny z toaletami i łazienkami., budynek administracji, 97 pawilonów handlowych wraz z infrastrukturą wodno - kanalizacyjną i elektryczną. Do końca 2009 roku powstaną jeszcze 54 pawilony handlowe. Do wykonania pozostaje m.in. budowa kanalizacji, przeprowadzenie robót elektrycznych, utwardzenie około 30 tys. m kw. nawierzchni placu, budowa i przebudowa kolejnych wiat handlowych, budowa parkingów, montaż monitoringu.

Montaż monitoringu ma zwiększyć poziom bezpieczeństwa na Placu Targowym oraz na terenach położonych w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Do tej pory ochroną obszaru targowiska zajmowało się 11 ochroniarzy, co w odniesieniu do liczby osób odwiedzających

targ nie stanowiło wystarczającej bariery, która chroniłaby zarówno sprzedających, jak i klientów przed kradzieżami.

Z danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Będzinie wynika, że ogółem w latach 2006 – 2008 na obszarze targowiska odnotowano 260 przestępstw, w tym 7 czynów karalnych z udziałem osób nieletnich.

Tabela 57: Liczba przestępstw odnotowanych w latach 2006 – 2008 na Targu Miejskim przy ul. Świerczewskiego.

Wyszczególnienie	2006	2007	2008
Przestępstwa stwierdzone	120	59	74
Czyny karalne osób nieletnich	3	1	3

Źródło: *Dane Komendy Powiatowej Policji w Będzinie*

W celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie targowiska przewiduje się wybudowanie w okolicy głównej bramy wjazdowej od ulicy Świerczewskiego budynku, w którym lokalizację znalazłaby administracja obiektu oraz wspólny posterunek Policji i Straży Miejskiej.

Drugim zasadniczym problemem przestrzeni w Kwartale Targowy jest zagospodarowanie terenu między Placem Targowym a rzeką „Czarna Przemsza". Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego tereny doliny rzeki Czarnej Przemszy powinny być utrzymane jako obszar biologicznie aktywny z zagospodarowaniem głównie dla funkcji rekreacyjnych. Ze względu na poza klasową czystość wód oraz wysokie obwałowania przeciwpowodziowe rzeki Czarna Przemsza na odcinku od ulicy Siemońskiej do „Małpiego Gaju", terenu obok targowiska i dalej w kierunku ścisłego Centrum miasta planuje się przeprowadzenie ścieżek spacerowo – rowerowych. Ścieżki te połączyłyby targowisko z terenem wokół Góry Zamkowej.

Zadania zaplanowane do rewitalizacji będą realizowane etapami i polegać będą m.in. na:

1) budowie obiektów handlowych wraz z budynkiem administracyjno – biurowym – zadanie realizowane ze środków własnych mające na celu uporządkowanie handlu artykułami spożywczymi oraz dostosowanie standardu targowiska do obecnie obowiązujących norm i przepisów;

2) modernizacji powierzchni targowiska w zakresie: budowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej, budowie: pompowni kanalizacji deszczowej, nowych sanitariatów, oświetlenia

placu targowego, nowej utwardzonej nawierzchni, wykonania ogrodzenia, montażu monitoringu wizyjnego.

- **Kwartał Grodziec**

Na rozwój, zagospodarowanie przestrzenne oraz aktualną sytuację społeczno – gospodarczą Kwartału Grodziec największy wpływ wywarła działalność przemysłowa w tej dzielnicy. Początki rozwoju przemysłu na tym obszarze Grodźca sięgają bowiem połowy XIX wieku (1852 rok - uruchomienie Cementowni „Grodziec").

Diagnoza w sferze mieszkalnictwa

Rozwój przemysłu zapoczątkowany jeszcze w XIX wieku sprawił, że na terenach wokół Cementowni Grodziec oraz KWK „Grodziec" systematycznie zaczęły powstawać osiedla robotnicze. Dziś wiek niektórych budynków przekracza 100 lat. A niemal wszystkie obiekty mieszkalne w Kwartale zostały wybudowane przed 1989 rokiem. W samym Kwartale zlokalizowane są 252 budynki (1603 mieszkań), co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 58: Zasoby mieszkaniowe w Kwartale Grodziec.

Ulica	Liczba budynków	Liczba mieszkań
Barlickiego	45	472
Górnicza	3	33
Konopnickiej	39	874
Kwiatowa	5	5
Limanowskiego	67	67
Przechodnia	8	8
Słowackiego	38	43
Torowa	3	3
Węgroda	7	7
Willowa	7	7
Wiśniowa	7	7
ZBOWiD	23	77
Ogółem	**252**	**1603**

Źródło: *Urząd Miejski w Będzinie*

Administratorem niemal połowy z wyżej wymienionych budynków (prawie 47 % wszystkich mieszkań) zlokalizowanych w Kwartale Grodziec jest Zakład Administracji Budynków „Grodziec" Sp. z o.o. Zarządca ten zgłosił do programu rewitalizacji zadania polegające na remoncie budynków zlokalizowanych przy ulicach: Barlickiego, Górniczej i Konopnickiej (ogółem 30 budynków). Ich szczegółowa charakterystyka znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 59: Budynki mieszkalne zgłoszone do programu rewitalizacji w Kwartale Grodziec zarządzane przez Z.A.B. „Grodziec" Sp. z o.o. w Będzinie (dane wg. stanu na koniec czerwca 2009 r.).

L.p.	Adres Wspólnot mieszkaniowych	Rok budowy	Liczba mieszkań	Liczba mieszkańców
1	Barlickiego 16	1922	53	112
2	Barlickiego 18	1922	13	33
3	Barlickiego 20	1911	22	52
4	Barlickiego 22	1914	12	23
5	Barlickiego 24	1904	8	15
6	Górnicza 1	1917	9	20
7	Górnicza 2	1917	9	21
8	Górnicza 4	1917	9	19
9	Konopnickiej 2	1916	23	48
10	Konopnickiej 3	1911	22	50
11	Konopnickiej 4	1916	18	32
12	Konopnickiej 5	1911	22	47
13	Konopnickiej 6	1923	13	35
14	Konopnickiej 7	1909	17	27
15	Konopnickiej 8	1927	20	48
16	Konopnickiej 9	1911	23	49
17	Konopnickiej 10	1914	23	40
18	Konopnickiej 12	1913	24	44
19	Konopnickiej 14	1913	21	45
20	Konopnickiej 15	1909	20	51
21	Konopnickiej 16	1913	22	48
22	Konopnickiej 17	1909	24	44
23	Konopnickiej 18	1913	18	45
24	Konopnickiej 19	1911	6	13
25	Konopnickiej 20	1911	22	52
26	Konopnickiej 22	1904	20	33
27	Konopnickiej 24	1904	20	50
28	Konopnickiej 26	1904	21	40
29	Konopnickiej 28	1904	23	66
30	Konopnickiej 30	1904	22	50
Razem			**579**	**1252**

Źródło: *Dane Z.A.B. „Grodziec" Sp. z o.o. w Będzinie*

W administracji Z.A.B. „Grodziec" Sp. z o.o. pozostaje ponadto jeszcze kilka innych budynków, których nie obejmują działania rewitalizacyjne przewidziane w niniejszej „Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina". Obiekty te zlokalizowane są głównie przy ul. M. Konopnickiej. Ich zestawienie obrazuje poniższa tabela.

Tabela 60: Pozostałe budynki zarządzane przez Z.A.B. „Grodziec" Sp. z o.o. w Będzinie na obszarze Kwartału Grodziec (stan na koniec czerwca 2009 r.).

L.p.	Adres Wspólnot mieszkaniowych	Rok budowy	Liczba mieszkań	Liczba mieszkańców
1	Barlickiego 63	1962	17	32
2	Konopnickiej 17b	1980	30	70
3	Konopnickiej 19b	1980	30	78
4	Konopnickiej 17a	1981	30	65
5	Konopnickiej 19a	1982	30	73
6	Konopnickiej 23	1983	30	69
Razem			**167**	**387**

Źródło: *Dane Z.A.B. „Grodziec" Sp. z o.o. w Będzinie*

Większość budynków Kwartału Grodziec, dla których zgłoszono potrzebę remontu w ramach programu rewitalizacji znajduje się na liście obiektów zabytkowych zakwalifikowanych do ochrony (według zapisów znajdujących się w „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Będzin*"). Na terenie dzielnicy Grodziec takich obiektów jest blisko 100, w tym kilkadziesiąt mieszkalnych, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 61: Wykaz wybranych zabytkowych obiektów zlokalizowanych w Dzielnicy Grodziec (pogrubiono te obiekty, które zlokalizowane są w Kwartale Grodziec).

Lp.	Obiekt	Ulica	Numer	Data budowy
1	**kopalnia Grodziec**	**Barlickiego**		**przełom XIX i XX wieku**
2	**wieża ciśnień**	**Barlickiego**		**początek XX wieku**
3	**osiedle robotnicze**	**Barlickiego**	**16**	**początek XX wieku**
4	**osiedle robotnicze**	**Barlickiego**	**18**	**początek XX wieku**
5	**osiedle robotnicze**	**Barlickiego**	**20**	**początek XX wieku**
6	**osiedle robotnicze**	**Barlickiego**	**22**	**początek XX wieku**
7	**osiedle robotnicze**	**Barlickiego**	**24,26**	**początek XX wieku**
8	**osiedle robotnicze**	**Barlickiego**	**49**	**początek XX wieku**
9	**osiedle robotnicze**	**Barlickiego**	**71**	**początek XX wieku**
10	**przedszkole**	**Barlickiego**	**75**	**początek XX wieku**
11	**przychodnia ZOZ**	**Barlickiego**	**77**	**początek XX wieku**
12	willa dyrektora cementowni	Chopina	1	Przełom XIX i XX wieku
13	**osiedle robotnicze**	**Górnicza**	**1, 2, 4**	**początek XX wieku**
14	osiedle robotnicze - piwnica	Hutnicza	24	pierwsza połowa XIX wieku
15	osiedle robotnicze - budynki gospodarcze	Hutnicza	24	połowa XIX wieku
16	osiedle robotnicze - budynek mieszkalny	Hutnicza	24	połowa XIX wieku
17	wiadukt	Kempy		początek XX wieku
18	dom	Kempy	37	początek XX wieku
19	dom	Kijowska	1	Przełom XIX i XX wieku
20	**osiedle robotnicze**	**Konopnickiej**	**1-9, 13-19, 2-30**	**początek XX wieku**

21	**transformator**	**Konopnickiej**		**początek XX wieku**
22	**transformator**	**Konopnickiej**		**początek XX wieku**
23	**kapliczka**	**Limanowskiego**	**4**	**połowa XIX wieku**
24	**dom**	**Limanowskiego**	**4**	**Przełom XIX i XX wieku**
25	**dom**	**Limanowskiego**	**6**	**Przełom XIX i XX wieku**
26	**dom**	**Limanowskiego**	**57**	**początek XX wieku**
27	dom	Róży Luksemburg	10	początek XX wieku
28	dom	Róży Luksemburg	13	Przełom XIX i XX wieku
29	dom	Mickiewicza	34	początek XX wieku
30	straż pożarna	Nowotki	28	lata dwudzieste XX wieku
31	dom	Okrzei	4	początek XX wieku
32	dom	Okrzei	6	początek XX wieku
33	dom	Okrzei	11	początek XX wieku
34	dom	Okrzei	10	początek XX wieku
35	cmentarz katolicki	Różyckiego		około 1890 roku
36	**dom kultury**	**Słowackiego**	**2**	**lata dwudzieste XX wieku**
37	**dom**	**Słowackiego**	**5**	**początek XX wieku**
38	**dom**	**Słowackiego**	**8**	**początek XX wieku**
39	**stodoła**	**Węgroda**		**początek XX wieku**
40	**dom**	**Węgroda**	**13**	**Przełom XIX i XX wieku**
41	cementownia	Wojska Polskiego		Przełom XIX i XX wieku
42	portiernia cementowni	Wojska Polskiego		lata dwudzieste XX wieku
43	cementownia	Wojska Polskiego		Przełom XIX i XX wieku
44	hala	Wojska Polskiego		początek XX wieku
45	cementownia budynek administracyjny	Wojska Polskiego		początek XX wieku
46	dom	Wojska Polskiego	7	początek XX wieku
47	hala	Wojska Polskiego		początek XX wieku
48	dom	Wojska Polskiego		początek XX wieku
49	osiedle robotnicze	Wojska Polskiego		początek XX wieku
50	osiedle robotnicze	Wojska Polskiego		początek XX wieku
51	osiedle robotnicze	Wojska Polskiego	14	początek XX wieku
52	osiedle robotnicze komórki	Wojska Polskiego	14	początek XX wieku
53	osiedle robotnicze	Wojska Polskiego	18	początek XX wieku
54	osiedle robotnicze	Wojska Polskiego	20	początek XX wieku
55	osiedle robotnicze	Wojska Polskiego	22	początek XX wieku
56	dom	Wojska Polskiego	15	początek XX wieku
57	folwark budynek gospodarczy	Wolności		koniec XIX wieku
58	folwark budynek gospodarczy	Wolności		koniec XIX wieku
59	folwark budynek gospodarczy	Wolności		koniec XIX wieku
60	folwark budynek gospodarczy	Wolności		koniec XIX wieku
61	dom	Wolności	205	początek XX wieku
62	folwark - czworak	Wolności	229	koniec XIX wieku
63	folwark - czworak	Wolności	233	koniec XIX wieku
64	dom	Wolności	249	przełom XIX i XX wieku
65	dom	Wolności	256a	początek XX wieku
66	dom	Wolności	256	początek XX wieku
67	browar	Wolności	256	początek XX wieku
68	dom	Wolności	257	początek XX wieku
69	dom	Wolności	265	początek XX wieku

70	dom	Wolności	269	lata dwudzieste XX wieku
71	dom - plebania	Wolności	285	początek XX wieku
72	dom	Wolności	320	początek XX wieku
73	dom	Wolności	382	początek XX wieku
74	dom	Wolności	390	lata dwudzieste XX wieku
75	dom	Wróblewskiego	1	koniec XIX wieku
76	**dom**	**ZBOWiD**	**8**	**początek XX wieku**

Źródło: *Na podst. „Studium uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Będzina"*

Oprócz wyżej wymienionych obiektów kilkadziesiąt pozostałych położonych w dzielnicy Grodziec znajduje się w wykazie obiektów o regionalnych wartościach kulturowych zakwalifikowanych do ochrony. Na terenie Kwartału Grodziec wśród tych obiektów znajdują się m.in.:

- domy z początku XX wieku zlokalizowane przy ulicy Barlickiego o numerach: 9, 15,
- osiedle robotnicze z początku XX wieku przy ulicy Barlickiego 33,
- domy z początku XX wieku przy ul. Limanowskiego: 15, 28, 47, 55, 62-63, ul. Słowackiego 30 i 42, ul. Węgroda 2, 5, i 17.

Wielkość listy obiektów zabytkowych najlepiej oddaje charakter Kwartału. Tkanka mieszkaniowa dzielnicy Grodziec należy do najstarszych w mieście. Więcej obiektów, których wiek przekracza 100 lat zlokalizowanych jest tylko w Śródmieściu.

Sfera gospodarcza

Najlepsze lata świetności dzielnica Grodziec przeżywała na początku XX wieku, okresie międzywojennym i pierwszych dekadach po II wojnie światowej. Dziś po upadku największych podmiotów gospodarczych w tej części miasta Będzina pozostał problem w zakresie zagospodarowania terenów poprzemysłowych. Najważniejsze z nich, położone w dzielnicy (graniczące z obszarem Kwartału Grodziec), to:

Teren po byłej KWK „Grodziec" zlokalizowany w rejonie ulicy Barlickiej (obszary w zachodniej części ulicy). Obszar poprzemysłowy zajmuje powierzchnie ok. 6,5 ha. Tereny po KWK „Grodziec" są mocno zdegradowane. Kilka lat temu zapoczątkowany został proces ich rekultywacji. Działania te mają na celu przywrócenie zdewastowanym terenom wartości użytkowych i przyrodniczych. Docelowo na terenach planuje się utworzyć Park Naukowo-Technologiczny „Zagłębie". Drugim obszarem jest teren po byłej Cementowni „Grodziec" (obszar byłej Cementowni graniczy z Kwartałem od strony wschodniej).

Sfera społeczna

Według danych statystycznych Kwartał Grodziec na koniec 2008 roku zamieszkiwało 5161 osób. Najwięcej ludności zamieszkiwało przy ul. M. Konopnickiej oraz ul. N. Barlickiego. Najmniej w kwadracie ulic: Kwiatowa, Przechodnia, Torowa, Węgroda, co szczegółowo obrazuje poniża tabela.

Tabela 62: Liczba ludności Kwartału Grodziec według ulic (zameldowania stałe, dane na koniec 2008 r.).

Ulica	Liczba ludności		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Barlickiego	1517	815	702
Górnicza	126	65	61
Kwiatowa	14	4	10
Konopnickiej	2571	1342	1229
Limanowskiego	340	175	165
Przechodnia	21	9	12
Słowackiego	138	72	66
Torowa	21	10	11
Węgroda	24	16	8
Wiśniowa	53	34	19
ZBoWiD	336	153	183
Razem	**5161**	**2695**	**2466**

Źródło: *Urząd Miejski w Będzinie*

Podobnie jak i na pozostałym terenie Będzina, również i w dzielnicy Grodziec, obserwowane są niekorzystne zjawiska demograficzne, a więc wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co szczegółowo obrazuje tabela poniżej.

Tabela 63: Ludność w Kwartale Grodziec na koniec grudnia 2008 r. z podziałem na grupy ekonomiczne i płeć (dane wg. adresu zameldowania dla poszczególnych ulic).

Ulica	Liczba ludności					
	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	K	M	K	M	K	M
Barlickiego	97	100	551	534	167	68
Górnicza	11	10	49	50	5	1
Kwiatowa	0	4	4	6	0	0
Konopnickiej	235	249	888	901	219	79
Limanowskiego	19	20	123	132	33	13
Przechodnia	0	0	3	7	6	5
Słowackiego	9	13	45	48	18	5
Torowa	1	0	9	2	0	9
Węgroda	0	1	11	4	5	3
Wiśniowa	1	1	26	16	7	2

ZBoWiD	21	23	107	145	25	15
Razem	**394**	**421**	**1816**	**1845**	**485**	**200**

Źródło: *Urząd Miejski w Będzinie*

Wśród osób zamieszkujących Kwartał Grodziec w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie na koniec 2008 roku znajdowało się 77 osób, w tym 55 długotrwale bezrobotnych, co obrazuje poniższa tabela.

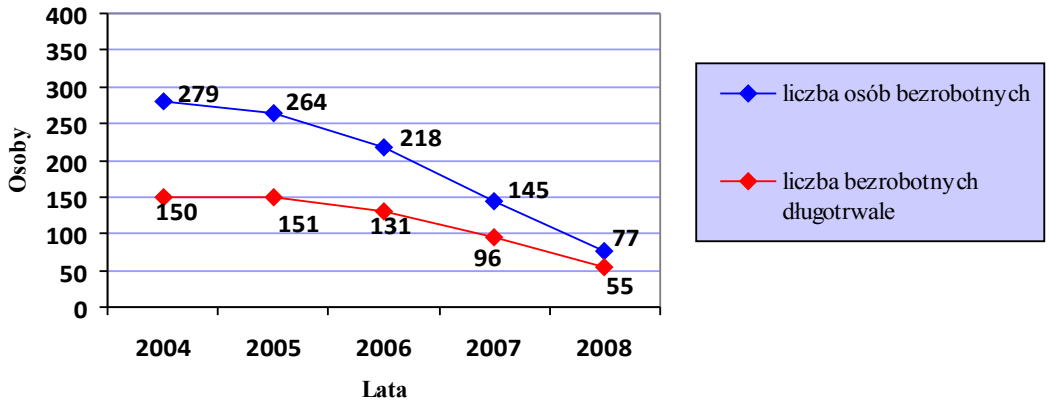
Tabela 64: Osoby bezrobotne oraz długotrwale bezrobotne zamieszkałe na obszarze Kwartału Grodziec.

Ulica	Liczba osób bezrobotnych		Liczba bezrobotnych długotrwale (powyżej 1 roku)	
	2007	2008	2007	2008
Barlickiego	31	18	23	15
Górnicza	4	1	4	1
Kwiatowa	-	-	-	-
Konopnickiej	89	50	58	34
Limanowskiego	6	1	4	0
Przechodnia	5	3	1	1
Słowackiego	4	-	1	-
Torowa	-	-	-	-
Węgroda	-	-	-	-
Wiśniowa	-	-	-	-
ZBoWiD	6	4	5	4
Razem	**145**	**77**	**96**	**55**

Źródło: *dane Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie*

Z powyższej tabeli wynika, w roku 2008 zaobserwowano spadek liczby bezrobotnych. Tendencja taka utrzymuje się od roku 2004, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 31: Liczba bezrobotnych mieszkańców Kwartału Grodziec znajdujących się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie w latach 2004 – 2008.

Źródło: *Na podst danych PUP w Będzinie*

Biorąc pod uwagę wartość wskaźnikową udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym dla Kwartału Grodziec wynosi 1,5 % (tj. poniżej wartości referencyjnej, która dla województwa śląskiego wynosi 3,7 %. Warto jednak zauważyć, że od 2006 r. liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 58 % (znacznemu zmniejszeniu uległ też wskaźnik).

Pomimo widocznego zjawiska spadku liczby osób bezrobotnych z danych statystycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na terenie całej dzielnicy Grodziec występuje znaczny stopień problemów społecznych. Według wskaźnika liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności w 2007 roku wyniosła 80,5 osób.

Tabela 65: Korzystający z zasiłków pomocy społecznej w Kwartale Grodziec w latach 2007 – 2008.

Ulica	Liczba środowisk (rodzin) objęta pomocą		Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	
	2007	2008	2007	2008
Barlickiego	20	30	56	82
Górnicza	0	1	0	3
Kwiatowa	2	3	5	10
Konopnickiej	83	74	274	239
Limanowskiego	4	11	8	21
Przechodnia	0	0	0	0
Torowa	0	0	0	0
Słowackiego	2	6	8	14
Węgroda	1	2	3	7
Wiśniowa	0	5	0	10
ZBoWiD	6	6	22	22
Razem	**118**	**138**	**376**	**408**

Źródło: *Dane MOPS w Będzinie*

Pomimo widocznego spadku osób bezrobotnych, z danych statystycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie wynika, że w roku 2008 nastąpił wzrost liczby rodzin objętych pomocą, a tym samym wzrost osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej, co tylko potwierdza trudną sytuację społeczno – gospodarczą przedmiotowego obszaru. Wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności znacznie przekracza wskaźnik referencyjny dla województwa śląskiego. W roku 2008 dla Kwartału Grodziec wskaźnik ten wyniósł 79 osób na 1 tys. ludności (wartość referencyjna dla woj. śląskiego wynosi 52 osoby).

4.3.4. Wnioski z diagnozy i uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizowanego (Kwartały I – XIX) i wnioski płynące z przeprowadzonej analizy scharakteryzowane zostały w Programie Rewitalizacji z 2005 roku i jego uzupełnieniu z 2007 r.

Niniejsza „Aktualizacja Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" poszerza obszar objęty rewitalizacją o nowe Kwartały, tj. Kwartał Ksawera, Kwartał Targowy i Kwartał Grodziec, gdzie również obserwowane są niekorzystne zjawiska przestrzenne, gospodarcze i społeczne.

Takim obszarem bez wątpienia jest Kwartał Ksawera. Robotniczy charakter tej części dzielnicy aktualnie ma wpływ na wiele niekorzystnych zjawisk. Ze względu na fakt, że większość budynków mieszkalnych wielorodzinnych pochodzi z początku XX wieku i okresu powojennego (lata 1960 – 1988) charakteryzuje je niski poziom komfortu zamieszkania, słabe wykonanie oraz stosowanie przy ich budowie materiałów zawierających wyroby azbestowe. Kwestia poprawy stanu budynków mieszkaniowych jest zadaniem o ważnym znaczeniu dla rewitalizacji nie tylko w Kwartale Ksawera, ale również na pozostałym terenie objętym programem.

Dla Kwartału Ksawera niekorzystnie przedstawia się nie tylko stan zasobów mieszkaniowych, ale również wnioski z diagnozy sytuacji społecznej. Jednym z najistotniejszych problemów na przedmiotowym terenie jest duży odsetek osób bezrobotnych (choć na przestrzeni ostatnich lat z ewidencji ubyła ich znaczna liczba). Spadek bezrobocia nie ograniczył poziomu ubóstwa. Brak pracy, jedno źródło utrzymania, rosnące koszty żywności, czynszu i opłat około czynszowych, dla wielu rodzin są jednymi z najważniejszych przyczyn ubóstwa, bezradności i braku perspektyw. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób korzystających z pomocy i środowisk objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie utrzymuje się na podobnym poziomie. Potwierdzeniem niekorzystnych zjawisk jest fakt, że spada liczba osób, które lokalizują swoją działalność gospodarczą w przedmiotowym Kwartale. Świadczy to o obniżeniu atrakcyjności tej części miasta. Poprawa wizerunku dla Kwartału Ksawera jest o tyle istotna, gdyż to właśnie na terenach pogórniczych Podskarpia skupił się w ostatnich latach jeden z głównych kierunków rozwoju budownictwa jednorodzinnego w mieście. Budowa i rozwój nowego

Osiedla Podskarpie wraz z podjęciem działań rewitalizacyjnych skupionych wokół zaniedbanej części Ksawery ma szansę w niedalekiej perspektywie odmienić tą część miasta.

Podobne cele przyświecały poszerzeniu obszaru rewitalizacji o Kwartał Targowy. Włączenie Targowiska Miejskiego do obszaru rewitalizowanego ma przede wszystkim poprawić wizerunek przestrzeni publicznej tej części miasta, która znajduje się w bliskim sąsiedztwie Góry Zamkowej, rezerwatu „Małpi Gaj" oraz koryta „Czarnej Przemszy". Targowisko ma dogodne położenie (przy zbiegu ul. Wolności z ul. Gen K. Świerczewskiego w niewielkiej odległości od ścisłego centrum, a także Góry Zamkowej z jednej strony i Pałacem Mieroszewskich z drugiej).

Zagospodarowanie Placu Targowego przy ul. Świerczewskiego jest więc istotne nie tylko ze względu na estetykę i odpowiednią koncepcję zagospodarowania tego terenu, ale i z punktu widzenia funkcji gospodarczych jakie pełni Plac Targowy. Targowisko jest miejscem, gdzie zlokalizowanych jest około 1500 stoisk handlowych. Działający na targowisku kupcy (w tym gronie są również przedsiębiorcy z Będzina) dają kilkaset miejsc pracy, głównie dla mieszkańców miasta. Będzin posiada kilkusetletnie tradycje handlowe. Będzińskie targowisko należy do jednych z największych w południowej Polsce. W dni targowe targowisko odwiedza ponad 10 tysięcy ludzi. Dlatego też najważniejsze jest stworzenie zarówno sprzedającym, jak i kupującym odpowiedniej przestrzeni, komfortowych warunków oraz bezpiecznego miejsca. Modernizacja targowiska pozytywnie wpłynie również na sferę społeczną. Stworzenie odpowiednich warunków do działalności wraz z innymi instrumentami stymulującymi rozwój przedsiębiorczości ma przyczynić się do zaktywizowania społeczności, ograniczenia bezrobocia i poziomu ubóstwa oraz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa, a także wprowadzenia ładu przestrzennego w tej części miasta. A dzięki naczyniom połączonym, tj. dzięki budowie bulwarów spacerowych wokół Góry Zamkowej i rzeki Czarnej Przemszy połączy targowisko ze ścisłym centrum miasta. Co zostało już zauważone w pierwotnym Programie Rewitalizacji Miasta Będzina z 2005 r. obecna „siła handlowa" Śródmieścia jest zbyt mała, aby mogła przyciągnąć mieszkańców innych dzielnic miasta i stanowić dla nich zaplecze handlowe. Przeprowadzone badania pozwoliły zdiagnozować gospodarczą sferę funkcjonowania Śródmieścia i wykazały niski poziom rozwoju drobnej i średniej przedsiębiorczości oraz znaczny niedorozwój sfery usług. Sytuację tą w pewnym stopniu zdeterminowało powstanie w Będzinie oraz miastach sąsiednich zagranicznych sieci handlowych oferujących pełen asortyment towarów wraz

z możliwością korzystania z usług. Modernizacja targowiska, jego rozbudowa oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół placu otworzyłaby szansę przed zmianą niekorzystnych trendów.

W Kwartale Grodziec największych nakładów wymaga tkanka mieszkaniowa. Kilkadziesiąt budynków zlokalizowanych w Kwartale liczy około 100 lat. Wiele pozostałych wybudowano w okresie PRL. Ich stan w większości przypadków znacznie odbiega od standardów, jakimi charakteryzuje się współczesne mieszkalnictwo. Dla wielu obiektów (m.in. osiedli robotniczych z początku XX wieku) przeprowadzenie remontów i konserwacji jest niezbędne w celu możliwości dalszego i bezpiecznego ich zamieszkania, a tym samym ich ocalenia i zachowania w odpowiednim stanie.

Za objęciem Kwartału Grodziec działaniami rewitalizacji przemawia kilka innych czynników. Grodziec posiada największą liczbę terenów niezainwestowanych, głównie rolnych, które zajmują aż 72,1 % terenów w strukturze miasta. Jednocześnie w Grodźcu zlokalizowanych jest najwięcej terenów wytwórczych (przemysłowych), tj. 20,7 %. Odpowiednie działania w tej części miasta powinny zaktywizować rozwój przedsiębiorczości i skutecznie wykorzystać potencjał, jaki ta dzielnica posiada.

Potencjał do rozwoju Kwartału i pozytywnego wykorzystania niekorzystnych zmian, jakie nastąpiły w wyniku upadku przemysłu i zmian ustrojowych daje mieszkańcom Kwartału bliskość terenów zielonych i obiektów zabytkowych (we wschodniej części dzielnicy zlokalizowany jest Las Grodziecki, Góra św. Doroty, pałac Ciechanowskich wraz z parkiem).

Na korzyść Kwartału przemawia dobra lokalizacja (dzielnicę przecina droga krajowa Katowice – Warszawa). Sąsiedztwo tej drogi nieco zachwiało spójność Grodźca z rdzeniem miasta i jego centralną częścią, ale dzięki planom rewitalizacji miasta, inwestycjom w budowę ścieżek rowerowych czy modernizację infrastruktury Grodziec ma szansę na rozwój nowych funkcji i odbudowę zdegradowanej przestrzeni.

- **Wnioski ogólne**

Reasumując wyznaczenie do rewitalizacji wskazanego w pkt. 4.3.1. obszaru powiększonego o Kwartał XX (Ksawera), Kwartał XXI (Targowy) oraz Kwartał XXII (Grodziec) służyć będzie głównie:

- zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców poprzez eliminację stref "martwych", opuszczonych, niechętnie uczęszczanych, podlegających stopniowej degradacji,
- zatrzymaniu tendencji do ucieczki aktywnych gospodarczo, zamożniejszych grup społecznych poza granice miasta,
- podniesieniu atrakcyjności usługowej i handlowej wytypowanych kwartałów,
- podniesieniu atrakcyjności użytkowej i przestrzennej istniejących, wolnych przestrzeni miejskich,
- lepszemu wykorzystaniu zasobów mieszkaniowych i terenowych,
- pełnemu wykorzystaniu infrastruktury technicznej i społecznej.

4.4.Cele rewitalizacji

Cele rewitalizacji określone zostały w 2005 roku, obowiązywały w okresie programowania 2005 – 2006 i pozostają niezmienne w okresie programowania 2007 – 2013. Do celów ogólnych należą:

Tabela 66: Cele główne rewitalizacji Będzina.

CEL GOSPODARCZY	Zwiększenie konkurencyjności miasta poprzez przekształcenie Śródmieścia w lokalne centrum handlowo – usługowe, a poprzez to zainteresowanie inwestorów tym terenem i w efekcie zwiększenie możliwości zatrudnienia.
CEL SPOŁECZNY	Podniesienie jakości życia poprzez poprawę sytuacji mieszkaniowej lokalnej społeczności, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i socjalnego, stworzenie możliwości korzystania z bogatego programu usług publicznych, w tym szerokiej oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowej poprzez efektywną współpracę z partnerami instytucjonalnymi.
CEL PRZESTRZENNY	Tworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju miasta

	poprzez rewitalizację dziedzictwa kulturowego oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych jakie potencjalnie stwarzają tereny miejskie.

Tabela 67: Cele szczegółowe rewitalizacji.

CEL SZCZEGÓŁOWY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
C1: **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i socjalnego mieszkańcom miasta**	**K11** - wspieranie rozwoju zasobów ludzkich **K12** - poprawa warunków socjalnych **K13** – aktywizacja, integracja społeczna oraz podtrzymanie tożsamości lokalnej **K14** – rozbudowa systemu monitoringu w mieście **K15** – rozwinięcie systemu usług opiekuńczych **K16** – przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego **K17** – stwarzanie warunków do zmniejszenia bezrobocia w Będzinie **K18** – rozbudowa sieci ośrodków wsparcia **K19** – organizacja pełnej informacji na temat możliwości uzyskania różnych form pomocy w gminie **K110** – budowa i modernizacja urządzeń bezpieczeństwa ruchu **K111** – wzbogacenie obszaru o brakujące elementy infrastruktury społecznej oraz wyposażenia w podstawowe usługi
C2: **Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia**	**K21** - remonty, modernizacje i renowacje istniejącej zabudowy (w tym zabudowy o wysokiej wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym) **K22** – likwidacja zabudowy substandardowej **K23** - inwentaryzacja gminnych, komunalnych i prywatnych zasobów mieszkaniowych **K24** - podniesienie standardu urządzeń komunalnych w Centrum miasta (sieć wodociągowa, instalacje gazowe, CO) **K25** - poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz optymalizacja rozwiązań komunikacyjnych **K26** – wzbogacenie obszaru tzw. małą architekturą o wysokim poziomie technicznym i estetycznym **K27**– wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do podniesienia standardów substancji mieszkaniowej oraz zwiększenia ilości zasobów mieszkaniowych **K28** – tworzenie sieci powiązań funkcjonalno-przestrzennych Śródmieścia z otoczeniem
C3 **Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta**	**K31** - wzmocnienie funkcji handlowo-usługowych o znaczeniu ogólnomiejskim i zachowanie walorów urbanistyczno-architektonicznych starej zabudowy **K32** – budowa sieci i powiązań współpracy publiczno-prywatnej **K33** – uaktywnienie i udostępnienie dla celów inwestycyjnych bądź społecznych niezabudowanych kwartałów i działek pod zabudowę uzupełniającą **K34** – podejmowanie i wspieranie działań na rzecz poprawy otoczenia działalności gospodarczej sprzyjającej pozyskaniu kapitału z zewnątrz
C4 **Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i kulturowego**	**K41** – redukcja niskiej emisji **K42** – odnowienie infrastruktury urbanistycznej pod kątem jej wielofunkcyjności **K43** – poprawa stanu środowiska naturalnego oraz zabezpieczenie wartości przyrodniczych
C5	**K51** – ożywienie miejskich terenów sportowo-rekreacyjnych i wykorzystanie

Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna	atrakcyjnego krajobrazowo otoczenia **K52** - uatrakcyjnienie propozycji kulturalnych i edukacyjnych dla mieszkańców miasta **K53** – uaktywnienie środowisk twórczych miasta i regionu **K54** – promowanie mobilności zawodowych

4.5.Podział na projekty i zadania inwestycyjne

Zgodnie z definicją rewitalizacja polega na wdrożeniu na danym obszarze kompleksowego pakietu projektów rewitalizacyjnych w celu przezwyciężenia problemów występujących w różnych dziedzinach gospodarki miejskiej i stworzenie w ten sposób sprzyjającego otoczenia dla rozpoczęcia inwestycji i modernizacji tkanki miejskiej.

Przedstawione poniżej projekty rewitalizacyjne mają charakter interdyscyplinarny i można w nich odnaleźć ideę kompleksowego ujęcia zagadnień zrównoważonego rozwoju, w tym gospodarki przestrzennej, mieszkaniowej, komunalnej, środowiska, transportu oraz świadomości i uczestnictwa społecznego. Oznacza to, iż zadania rewitalizacyjne z zakresu poprawy infrastruktury technicznej i ekologicznej będą uzupełniane działaniami z zakresu rozwoju przedsiębiorczości, zasobów ludzkich, problemów społecznych, przeciwdziałania patologiom oraz zwiększenia potencjału kulturowego i turystycznego. Ponadto będą one realizowane poprzez system współpracy partnerów lokalnych oparty m.in. o umowy partnerskie.

Należy zaznaczyć występowanie sytuacji kiedy np. zadanie do realizacji w ramach konkretnego projektu rewitalizacyjnego pojawia się w innych projektach np. „Przebudowa ul. Małachowskiego i Piłsudskiego – III etap monitoringu miasta" to zadanie interdyscyplinarne powiązane z projektami nr I, IV, V, VI oznaczone we wszystkich projektach tym samym symbolem.

Główne projekty rewitalizacyjne określone zostały w Programie rewitalizacji miasta Będzina z 2005 roku oraz jego uzupełnieniu z 2007 roku. W przedmiotowych dokumentach określono osiem głównych projektów, realizowanych w ramach programu rewitalizacji.

Rewitalizacja Będzina skupiona na obszarze XXII Kwartałów realizuje działania w zakresie następujących projektów.

Projekt I: Bezpieczne miasto

- **Założenia**

Projekt zakłada zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i socjalnego mieszkańcom miasta, dalszą poprawę warunków funkcjonowania policji, straży miejskiej, straży pożarnej między innymi w drodze poprawy wyposażenia i warunków lokalowych tych jednostek, a także rozbudowę systemu monitoringu w mieście. Ponadto priorytetowo traktuje dążenie do zapewnienia bezpieczeństwa na drodze poprzez wprowadzenie i modernizację urządzeń bezpieczeństwa ruchu: progi zwalniające, sygnalizacje świetlne, oznakowanie, oświetlenie.

Natomiast zabezpieczenie bezpieczeństwa osobistego w rozumieniu projektu to wspieranie działalności opiekuńczo – wychowawczej, profilaktycznej, zdrowotnej, przeciwdziałanie patologiom jak również rozwój zasobów ludzkich i zwalczanie bezrobocia.

Projekt II: Atrakcyjna oferta kulturalna i edukacyjna

- **Założenia**

Projekt zakłada zapewnienie mieszkańcom miasta możliwie wysokiego poziomu kształcenia poprzez poprawę wyposażenia szkół, a także optymalizację oferty edukacyjnej celem przygotowania młodzieży do efektywnego i twórczego uczestnictwa w życiu lokalnych społeczności.

Wspieranie gminnych instytucji oraz inicjatyw kulturalnych jest również niezwykle ważnym aspektem przedmiotowego projektu. Działalność instytucji kultury (Ośrodek Kultury, Teatr Dzieci Zagłębia, Muzeum Zagłębia) oraz animatorów kultury wpływa nie tylko na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, ale jest również czynnikiem integrującym mieszkańców.

Projekt III: Miejska alternatywa na wypoczynek i rekreację

- **Założenia**

Celem projektu jest zdecydowana poprawa charakteru funkcji turystycznej poprzez poprawę standardu świadczonych usług, rozwinięcie oferty turystycznej i rekreacyjnej wykorzystując teren Góry Zamkowej i doliny Przemszy oraz urządzenie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej (zagospodarowanie ścieżek rowerowych, punktów widokowych, placów do gier i zabaw, punktów informacyjnych). Zakłada się powstanie w mieście wysokostandardowego Centrum Sportowego.

Projekt IV „Reaktywacja funkcji centro twórczych

- **Założenia**

Celem projektu jest przede wszystkim wzbogacenie programu usług publicznych zgodnie z tradycją historyczną oraz biznesu w centrum miasta. Tworzenie warunków dla rewitalizacji Śródmieścia i wzbogacenie jego funkcji ośrodkotwórczych wymagać będzie ciągłego porządkowania stanu prawnego gruntów i obiektów, sukcesywnego przygotowywania terenów przeznaczonych na cele inwestycyjne poprzez sporządzanie stosownych opracowań projektowych. Projekt zakłada również tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości zlokalizowanej w mieście poprzez wspieranie przez gminę inicjatyw inwestorów dotyczących organizacji wspólnych przedsięwzięć, współpracę z przedsiębiorcami w zakresie właściwego kształtowania wizerunku miasta i jego promocji.

Projekt V: „Nowe przestrzenie miejskie"

- **Założenia**

Projekt zakłada zhierarchizowanie sieci komunikacyjnej z wyodrębnieniem ciągów pieszych, placów, parkingów, ogródków zieleni.

Projekt VI: „Wysoka jakość zamieszkania"

- **Założenia**

Celem projektu jest poprawa warunków życia mieszkańców poprzez poprawę stanu infrastruktury budowlanej i technicznej, a przede wszystkim rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a także budowę i poprawę stanu dróg i chodników oraz parkingów.

Projekt VII: „Rewaloryzacja historycznego Śródmieścia"

- **Założenia**

Projekt ten duże znaczenie nadaje ochronie dziedzictwa kulturowego. Z uwagi na unikalną wartość historycznego, średniowiecznego układu urbanistycznego, nagromadzenie zbytków, zabudowę o wysokich wartościach kulturowych, tradycje i tożsamość miejsca celem wszelkich działań jest rewaloryzacja obiektów zabytkowych. Ich właściwe podtrzymanie może stać się jednym z najistotniejszych czynników aktywizujących rozwój miasta.

Projekt VIII: „Spinacze miejskie"

- **Założenia**

Projekt ten zakłada zapewnienie dostępności oraz powiązań funkcjonalno-przestrzennych integrujących Śródmieście z pozostałymi jednostkami strukturalnymi, a przede wszystkim dzielnicą Warpie, dzielnicą Śródmieście, Górą Zamkową.

4.6. Kryteria wyboru pilotażu i kolejność realizacji

Przy wyborze zadań kierowano się następującymi przesłankami:

1. Potwierdzone prawo do dysponowania terenem lub obiektem, na którym jest realizowany projekt,
2. Wybór terenów reprezentacyjnych miasta dla jak najszerszego zaprezentowania możliwych efektów rewitalizacji,
3. Zasięg oddziaływania projektu,
4. Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców,
5. Wpływ projektu na likwidację bezrobocia i utrzymywanie miejsc pracy,
6. Stopień dekapitalizacji i degradacji budynków i terenów oraz względy bezpieczeństwa z tym związane,
7. Zapisy wynikające z przyjętych dokumentów strategicznych i planistycznych,
8. Dostępność środków finansowych określonych w budżecie gminy oraz Wieloletnim Planie Inwestycyjnym,
9. Rozpoznanie uwarunkowań rozwoju wewnętrznego i zewnętrznego gminy w zakresie gospodarki, opieki społecznej i zagospodarowania przestrzennego.

Oprócz wymienionych w Rozdziale V zadań realizowane będą następujące działania wspomagające:

1. Wynajem wolnych mieszkań w zasobach na zasadzie przetargu celem wprowadzenia na obszar rewitalizacji większej ilości osób aktywnych zawodowo,
2. Porządkowanie stanu prawnego nieruchomości,
3. Udzielanie pomocy osobom bezrobotnym w ramach funkcjonującego Gminnego Centrum Informacji,
4. Organizacja imprez promocyjnych i kulturalnych,

5. Termomodernizacje oraz stałe podnoszenie standardu mieszkań,
6. Promocja Programu Rewitalizacji.

4.7. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć

Zadania przedstawione do realizacji w ramach „Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" objęte zostaną monitoringiem, który dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu programów oraz umożliwi ocenę ich wykonania w przyszłości.

Rezultaty tych działań podzielone są na trzy kategorie:

- wskaźniki produktu – odnoszą się do rzeczowych efektów działania,
- wskaźniki rezultatu – odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia programu,
- wskaźniki oddziaływania – obrazują konsekwencje danego programu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów.

Do realizacji projektów określone zostały wskaźniki dostępne, realne, mierzalne, aktualne i proste. Zostaną one konkretnie zwymiarowane dopiero w fiszce projektowej wniosku o dotację.

PROJEKT NR I „BEZPIECZNE MIASTO”

Tabela 68: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki oddziaływania
• Liczba projektów walki z przestępczością i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców (szt.) • liczba zmodernizowanych i wybudowanych punktów oświetleniowych (szt.), • liczba wybudowanych i zmodernizowanych przejść dla pieszych (szt.), • liczba wybudowanych i zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu (szt.), • liczba wybudowanych systemów sygnalizacji ulicznej (szt.), • liczba powstałych stanowisk komputerowych (szt.), • liczba komputerów (szt.), • liczba powstałych ośrodków wsparcia (szt.), • liczba zrealizowanych projektów interdyscyplinarnych (szt.), • liczba zainstalowanych systemów monitoringu zewnętrznego (szt.), • liczba zmodernizowanych i wybudowanych obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych (szt.).	• liczba przestępstw w mieście (szt), • wskaźnik wykrywalności przestępstw (%), • liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami (szt) • liczba osób objęta wsparciem socjalnym, • liczba projektów otrzymujących zewnetrzne wsparcie finansowe, • zwiększenie dochodów budżetu gminy (%), • liczba nowo powstałych miejsc pracy w wyniku realizacji projektów, • liczba przestępstw w miastach, • liczba wypadków samochodowych (szt.), • liczba osób zaktywizowanych zawodowo.	• zmniejszenie ilości wypadków (%), • zmniejszenie ilości przestępstw (%), • zmniejszenie liczby osób wymagających wsparcia instytucjonalnego (%), • zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców (%).

PROJEKT NR II „ATRAKCYJNA OFERTA KULTURALNA I EDUKACYJNA"

Tabela 69: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

wskaźniki produktu	wskaźniki rezultatu	wskaźniki oddziaływania
• liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno-społeczne (szt.), • powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjno-społeczne (m²), • liczba odrestaurowanych i odremontowanych obiektów historycznych (szt.), • liczba nowych lub zmodernizowanych punktów informacyjnych (szt.), • liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów kulturalnych, edukacyjnych (szt.), • liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych (szt.), • liczba imprez kulturalnych i edukacyjnych (szt.), • liczba powstałych stanowisk komputerowych (szt.), • liczba zrealizowanych projektów interdyscyplinarnych (szt.), • powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i edukacyjne (m²), • liczba zbudowanych publicznych punktów dostępu do internetu (szt.), • liczba zmodernizowanych i wybudowanych obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych (szt.).	• liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury kulturalnej, edukacyjnej, • liczba uczestników zorganizowanych imprez i akcji , • liczba projektów otrzymujących zewnętrzne wsparcie finansowe, • zwiększenie dochodów budżetu gminy (%) • liczba nowo powstałych miejsc pracy w wyniku realizacji projektów, • liczba osób korzystająca z punktów informacyjnych, • liczba osób korzystających ze zbudowanych publicznych punktów dostępu do internetu, • liczba osób korzystająca z projektów kulturalnych, edukacyjnych, • liczba osób zaktywizowanych zawodowo, • liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i edukacji (szt.).	• zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze.

PROJEKT NR III „MIEJSKA ALTERNATYWA NA WYPOCZYNEK I REKREACJĘ"

Tabela 70: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

wskaźniki produktu	wskaźniki rezultatu	wskaźniki oddziaływania
• Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej (m²), • liczba wybudowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej (szt), • liczba zmodernizowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej (szt), • liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne (szt), • powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne (m²), • Długość zmodernizowanych i wybudowanych ciągów pieszych i rowerowych (km), • liczba budynków poddanych modernizacji (szt.), • liczba nowych lub zmodernizowanych punktów informacyjnych (szt.), • liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów sportowych, rekreacyjnych (szt.), • liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych (szt.), • liczba imprez sportowych i rekreacyjnych (szt.), • liczba zrealizowanych projektów interdyscyplinarnych (szt.), • powierzchnia terenów zagospodarowanych na cele rekreacyjne i turystyczne (ha).	• liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki (szt), • liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych (szt), • liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej (osoby), • liczba uczestników zorganizowanych imprez i akcji • liczba projektów otrzymujących zewnętrzne wsparcie finansowe, • zwiększenie dochodów budżetu gminy (%) • liczba osób korzystająca z punktów informacyjnych, • liczba osób korzystająca z projektów sportowych, rekreacyjnych, • liczba nowych ofert programowych w zakresie sportu, rekreacji i turystyki (szt.), • powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych (ha), • powierzchnia terenu objęta systemem zarządzania ochroną środowiska (ha).	• zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w rekreacji i sporcie.

PROJEKT NR IV „REAKTYWACJA FUNKCJI CENTROTWÓRCZYCH"

Tabela 71: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

wskaźniki produktu	wskaźniki rezultatu	wskaźniki oddziaływania
• liczba budynków poddanych renowacji (szt), • powierzchnia usługowa w wybudowanych „plombach" (m²), • powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji (m²), • liczba budynków poddanych modernizacji (szt.), • liczba nowo powstałych punktów handlowych i usługowych (szt.), • liczba zlikwidowanych punktów handlowych i usługowych (szt.), • liczba zrealizowanych projektów interdyscyplinarnych (szt.), • powierzchnia terenów dla których uregulowano stan prawny (m²), • powierzchnia wydzierżawionych terenów (m²), • ilość środków z obrotu gruntami oraz z dzierżawy (zł), • powierzchnia budynków przekształcona na lokale użytkowe(m²), • liczba budynków poddanych modernizacji (szt.), • liczba odrestaurowanych i odremontowanych obiektów historycznych (szt.), • powierzchnia zmodernizowanych placów (m²), • powierzchnia usługowa i handlowa w budynkach poddanych renowacji (m²).	• liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym (szt), • liczba nowych przedsiębiorstw (szt), • liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych (szt), • powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana ((m²), • projektów otrzymujących zewnętrzne wsparcie finansowe, • zwiększenie dochodów budżetu gminy (%), • powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektu (m²).	• Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

PROJEKT NR V „NOWE PRZESTRZENIE MIEJSKIE"

Tabela 72: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

wskaźniki produktu	wskaźniki rezultatu	wskaźniki oddziaływania
• Powierzchnia wybudowanych plomb w zabudowie (m²), • Długość zmodernizowanych i wybudowanych ciągów komunikacyjnych -pieszojezdnych (km), • długość zmodernizowanych i wybudowanych chodników (szt.), • powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych (ha), • powierzchnia zabudowanych placów miejskich i podwórek (m²)	• Liczba mieszkańców korzystająca z nowej sieci infrastruktury technicznej, • liczba projektów otrzymujących zewnętrzne wsparcie finansowe.	

PROJEKT NR VI „WYSOKA JAKOŚC WARUNKÓW ZAMIESZKANIA”

Tabela 73: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

wskaźniki produktu	wskaźniki rezultatu	wskaźniki oddziaływania
• Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją (km), • liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej (szt), • liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej (szt), • liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej (szt), • długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska (km), • długość przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska (km), • powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji (m²), • powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na mała infrastrukturę (m²), • powierzchnia zmodernizowanych i wybudowanych miejsc postojowych (m²), • liczba budynków poddanych modernizacji i termomodernizacji (szt.), • liczba zlikwidowanych obiektów (szt.), • liczba elementów małej architektury, • ilość wybudowanej i zmodernizowanej infrastruktury technicznej – wod-kan, ciepłowniczej, gazowniczej (km) • liczba podświetlonych budynków (szt.), • liczba zrealizowanych projektów interdyscyplinarnych (szt.), • liczba zbudowanych i zmodernizowanych skrzyżowań (szt.), • powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych (ha).	• Liczba mieszkańców korzystająca z nowej sieci infrastruktury technicznej, • liczba projektów otrzymujących zewnętrzne wsparcie finansowe, • zwiększenie dochodów budżetu gminy (%), • liczba zlikwidowanych źródeł „niskiej emisji”.	

PROJEKT NR VII „REWALORYZACJA HISTORYCZNEGO ŚRÓDMIEŚCIA"

Tabela 74: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

wskaźniki produktu	wskaźniki rezultatu	wskaźniki oddziaływania
• liczba budynków poddanych renowacji (szt.), • liczba budynków poddanych termo-renowacji (szt.), • powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego (m²) • liczba zrealizowanych projektów interdyscyplinarnych (szt.), • powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych (ha).	• liczba projektów otrzymujących zewnętrzne wsparcie finansowe,	

PROJEKT NR VIII „SPINACZE MIEJSKIE"

Tabela 75: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

wskaźniki produktu	wskaźniki rezultatu	wskaźniki oddziaływania
• Długość zmodernizowanych i wybudowanych ciągów pieszych i rowerowych (km), • liczba zmodernizowanych i wybudowanych obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych (szt.), • długość zmodernizowanych i wybudowanych dróg (km).	• Liczba mieszkańców korzystająca ze zmodernizowanych i nowych ciągów komunikacyjnych, • liczba projektów otrzymujących zewnętrzne wsparcie finansowe.	

5. Zadania zrealizowane, w trakcie realizacji oraz planowane do realizacji na obszarze rewitalizowanym

Niniejszy rozdział poświęcony jest szczegółowej analizie zadań rewitalizacyjnych zapisanych pierwotnie w Programie Rewitalizacji Miasta Będzina w 2005 roku, uzupełnionych w 2007 roku oraz w roku 2010 r. /dwukrotnie w miesiącu maju i czerwcu/. W niniejszej części zweryfikowano listę pierwotnych działań rewitalizacyjnych oraz uzupełniono ją o nowe zadania, aktualizacja z roku 2010 /maj/ Programu Rewitalizacji nie zawiera dodatkowych zadań.

Aktualizacja z roku 2010 /czerwiec/ Programu Rewitalizacji zawiera dwa dodatkowe zadania.**1. Przebudowa przestrzeni publicznej przed Starostwem Powiatowym w Będzinie przy ul. Sączewskiego 6**

2. Modernizacja ulicy Modrzejowskiej zaplanowane do realizacji w okresie programowania 2007 – 2013 .

Inwestycje wpisują się w Projekt V: „Nowe przestrzenie miejskie" oraz w Projekt nr VI „Wysoka jakość zamieszkania" oraz w cele szczegółowe rewitalizacji tj. Cel oznaczony nr C2 - dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia w kierunkach działań o nr K24, K25, K26, K28 oraz w celu szczegółowym C4- wysoka jakość środowiska przyrodniczego i kulturowego -i kierunki działań – oznaczonym K42.

W ramach aktualizacji Programu Rewitalizacji wskazane zadania wpisano do odpowiednich Projektów.

Poniższy punkt obejmuje więc zadania realizowane w okresie programowania na lata 2005-2006 oraz zadania zaplanowane do realizacji w okresie programowania 2007 – 2013 .

5.1. Wykaz działań zrealizowanych w latach 2005-2008

PROJEKT NR I
„BEZPIECZNE MIASTO"

1. Termomodernizacja budynku Szpitala oraz renowacja budynku Przychodni Przyszpitalnej w Będzinie przy ul. Małachowskiego 12

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Starostwo Powiatowe w Będzinie oraz Powiatowy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Będzinie
PONIESIONE NEKŁADY
1.700.000 zł.
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 4

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 1

2. „Na nowo – jeszcze raz na rynku pracy" - zwiększenie szans osób długotrwale bezrobotnych na uzyskanie zatrudnienia poprzez: informację i poradnictwo zawodowe, organizację i finansowanie szkoleń, subsydiowanie zatrudnienia oraz samozatrudnienie poprzedzone przyznaniem środków na podjęcie działalności gospodarczej, które umożliwią zdobycie nowego doświadczenia zawodowego.

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego oraz dobrych warunków zamieszkania mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Powiatowy Urząd Pracy
PONIESIONE NAKŁADY
384.750 zł (w tym środki publiczne 287.550)
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 6
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 2

3. „Wstęp do dorosłości" - zwiększenie szans młodych ludzi na uzyskanie zatrudnienia poprzez: informację i poradnictwo zawodowe, organizację i finansowanie szkoleń, organizację straży, subsydiowanie zatrudnienia oraz samozatrudnienie poprzedzone przyznaniem środków na podjęcie działalności gospodarczej, które umożliwią zdobycie nowego doświadczenia zawodowego.

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Powiatowy Urząd Pracy
PONIESIONE NAKŁADY
1.162.450 zł (w tym środki publiczne 1.065.250)
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 7
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 3

4. „Młodzi z potencjałem"

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Powiatowy Urząd Pracy

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 4

5. „Odnowa – powrót do pracy"

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Powiatowy Urząd Pracy
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 5

6. „Kobieta pracująca"

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Powiatowy Urząd Pracy
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 6

7. Przebudowa ul. Małachowskiego i Piłsudskiego – III etap oraz monitoringu miasta (zadanie intertematyczne rozwiązujące problemy zawarte w projektach Nr IV, V, VI)

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta
C2. Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
C3. Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
5.795.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 1
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 10

PROJEKT NR II
„ATRAKCYJNA OFERTA KULTURALNA I EDUKACYJNA”

1. Adaptacja budynku przy ul. Promyka 26 na potrzeby Wyższej Uczelni (Politechnika Częstochowska – zamiejscowy ośrodek dydaktyczny).

CEL REALIZACJI ZADANIA
C5 – Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Politechnika Częstochowska przy udziale Starostwa Powiatowego w Będzinie
PONIESIONE NAKŁADY
200.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 1
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
II 1

2. Będzińska Przystań „Marzenie” (ul. Małachowskiego 43) - miejsce spotkań dla wszystkich zainteresowanych sztuką, kulturą i turystyką, miejsce prezentacji dorobku kulturowego krajów UE i galeria pamiątek z różnych stron świata.

CEL REALIZACJI ZADANIA
C5 – Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Ośrodek Kultury w Będzinie
PONIESIONE NAKŁADY
37.500 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 6
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
II 2

3. ul. Krasickiego 16 (Przedszkole Nr 8) – zagospodarowanie placów zabaw, przebudowa dla potrzeb niepełnosprawnych

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 14
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
II 3

PROJEKT NR III
„MIEJSKA ALTERNATYWA NA WYPOCZYNEK I REKREACJĘ”

Brak zadań zrealizowanych, w ramach projektu nr III w latach 2005-2008.

PROJEKT NR IV
„REAKTYWACJA FUNKCJI CENTROTWÓRCZYCH”

1. Przebudowa ul. Małachowskiego i Piłsudskiego – III etap oraz monitoringu miasta

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego oraz dobrych warunków zamieszkania mieszkańcom miasta
C2. Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
C3. Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
5.795.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 1
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
I 10

PROJEKT NR V
„ NOWE PRZESTRZENIE MIEJSKIE”

1. Przebudowa ul. Małachowskiego i Piłsudskiego – III etap oraz monitoringu miasta

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego oraz dobrych warunków zamieszkania mieszkańcom miasta
C2. Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
C3. Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
5.795.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 1
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
I 10

PROJEKT NR VI
„WYSOKA JAKOŚĆ WARUNKÓW ZAMIESZKANIA”

1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w rejonie ul. Sportowej

CEL REALIZACJI ZADANIA
C4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i kulturowego

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
PONIESIONE NAKŁADY
2.003.941 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
VI 3
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
VI 1

2. Modernizacja substancji mieszkaniowej na terenie objętym rewitalizacją

CEL REALIZACJI ZADANIA
C2 – Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
VI 2

PROJEKT NR VII
„REWALORYZACJA HISTORYCZNEGO ŚRÓDMIEŚCIA”

Brak zadań zrealizowanych, w ramach projektu nr VII w latach 2005-2008.

PROJEKT NR VIII
„SPINACZE MIEJSKIE”

1. Remont mostu w ul. Piłsudskiego

CEL REALIZACJI ZADANIA
C2 – Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
PONIESIONE NAKŁADY
440.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA

VIII 1
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
VIII 1

2. Remont mostu w ul. Krasickiego, budowa kładki

CEL REALIZACJI ZADANIA
C2 – Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
550.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
VIII 2
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
VIII 2

5.2. Wykaz zadań będących w trakcie realizacji których zakończenie zaplanowano do roku 2013.

PROJEKT NR I
„BEZPIECZNE MIASTO"

1. Zmiana funkcji Dworca Kolejowego Będzin Miasto na administracyjno-handlową wraz z pełną modernizacją budynku (zadanie intertematyczne realizuje cele zawarte w projektach Nr IV, V, VII, VIII)

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta
C3. Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta
C2. Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
6 mln zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 5
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 7

2. „Uwierz w siebie i zdobądź zatrudnienie"

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego oraz dobrych warunków zamieszkania mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Powiatowy Urząd Pracy
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 8

3. „Inwestycja w kadrę"

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego oraz dobrych warunków zamieszkania mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Powiatowy Urząd Pracy
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 9

PROJEKT NR II
„ATRAKCYJNA OFERTA KULTURALNA I EDUKACYJNA"

Brak zadań będących w trakcie realizacji.

PROJEKT NR III
„ MIEJSKA ALTERNATYWA NA WYPOCZYNEK I REKREACJĘ"

1. Budowa Centrum Sportowego:
- Budowa basenu krytego,
- Budowa boiska, modernizacja „Domu Turysty"

CEL REALIZACJI ZADANIA
C5 – Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
1.777.500 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
III 1
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
III 1

PROJEKT NR IV
„REAKTYWACJA FUNKCJI CENTROTWÓRCZYCH”

1. Zmiana funkcji Dworca Kolejowego Będzin Miasto na administracyjno-handlową wraz z pełną modernizacją budynku

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego oraz dobrych warunków zamieszkania mieszkańcom miasta
C3. Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta
C2. Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
6 mln zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 5
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
I 7

PROJEKT NR V
„ NOWE PRZESTRZENIE MIEJSKIE”

1. Zmiana funkcji Dworca Kolejowego Będzin Miasto na administracyjno-handlową wraz z pełną modernizacją budynku

CEL REALIZACJI ZADANIA
C3 – Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta
C2 – Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
6 mln zł

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 5
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
I 7

PROJEKT NR VI
„WYSOKA JAKOŚĆ WARUNKÓW ZAMIESZKANIA”

1. Modernizacja substancji mieszkaniowej na terenie objętym rewitalizacją

CEL REALIZACJI ZADANIA
C2 – Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
VI 3

2. ul. Piłsudskiego 25 – ujednolicenie zabudowy, remonty elewacji, przekształcenie obiektów na usługowe
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
VI 18
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
VI 4

PROJEKT NR VII
„REWALORYZACJA HISTORYCZNEGO ŚRÓDMIEŚCIA”

1. Zmiana funkcji Dworca Kolejowego – Będzin Miasto na administracyjno-handlową wraz z pełną modernizacją budynku

CEL REALIZACJI ZADANIA
C3 – Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
6 mln zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 5
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
I 7

PROJEKT NR VIII
„SPINACZE MIEJSKIE”

1. Budowa dwóch kładek pieszych przy ul. Podzamcze w okolicy starej ul. Browarnej oraz na przedłużeniu ul. Bema /w osi ulicy/

CEL REALIZACJI ZADANIA
C2 – Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
100.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
VIII 3
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
VIII 3

5.3. Zadania planowane do realizacji w latach 2010-2013 i w latach następnych.

PROJEKT NR I
„BEZPIECZNE MIASTO"

1. Monitoring wizyjny oraz rozbudowa Centrum Monitoringu

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
100.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 2
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 11

2. Unowocześnienie i rozbudowanie stanowisk komputerowych podłączonych do Policyjnej Sieci Transmisji Danych oraz stanowisk komputerowych do obsługi systemu „Niebieskie karty" dot. przemocy w rodzinie, unowocześnienie systemu łączności bezprzewodowej
Poprawa wizerunku Komendy poprzez wykonanie prac termomodernizacyjnych polegających na wymianie okien, ociepleniu ścian, wykonaniu zewnętrznej izolacji

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Komenda Powiatowa Policji w Będzinie
NAKŁADY DO PONIESIENIA
1.240.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 3
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 12

3. Adaptacja budynku przy ul. Sieniewicza 31 na świetlicę środowiskową dla dzieci ze środowisk zagrożonych patologią społeczną i ich rodzin oraz Młodzieżowy Klub Środowiskowy

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 9
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 13

4.„Profesjonalizm i bezpieczeństwo"

a. Wykonanie instalacji sygnalizacji świetlnej przy bramie wyjazdowej z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej
b. Zamontowanie w budynku Komendy systemu wyświetlaczy wyjazdów oraz automatycznego otwierania bram garażowych. Wykonanie ogrodzenia i dostosowanie bramy wyjazdowej z terenu Komendy
d. Przeprowadzenie termomodernizacji obiektu Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej polegającej na wymianie centralnego ogrzewania, ocieplenie budynku
e. Doposażenie strażaka w środki osobiste oraz sprzęt zabezpieczający podczas akcji ratowniczo-gaśniczych

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
I 16
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 14

5. Termomodernizacja budynku Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Będzinie

CEL REALIZACJI ZADANIA
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańcom miasta

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
I 15

PROJEKT NR II
„ATRAKCYJNA OFERTA KULTURALNA I EDUKACYJNA"

1. Klub Aktywnego i Przedsiębiorczego Absolwenta - zapoznanie absolwentów z potrzebami lokalnego rynku pracy, w celu aktywizowania ich do samodzielnego poszukiwania i podejmowania pracy oraz samozatrudnienia.

CEL REALIZACJI ZADANIA
C5 – Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
II L.O. im. S. Wyspiańskiego przy ul. Teatralnej 5
NAKŁADY DO PONIESIENIA
50.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 2
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 4

2. Młodzież na europejskim rynku pracy (ul. Teatralna 5) - ułatwienie startu zawodowego młodzieży poprzez ułatwienie dostępu do informacji o zmiennym europejskim rynku pracy.

CEL REALIZACJI ZADANIA
C5 – Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
II L.O. im. S. Wyspiańskiego przy ul. Teatralnej 5
NAKŁADY DO PONIESIENIA
50.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 3
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 5

3. Kształcenie aktywności zawodowej młodzieży – e-biznes i telepraca (Teatralna 5 – kontynuacja

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA

II 4
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 6

4. ul. Teatralna 4 - „Mała Akademia Teatru"

CEL REALIZACJI ZADANIA
C5 – Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Teatr Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana
NAKŁADY DO PONIESIENIA
68.300 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 5
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 7

5. Międzynarodowy Plener Malarski - „Będzińskie Pejzaże" (ul. Małachowskiego 43)- celem projektu jest wspieranie i promowanie wartościowej twórczości artystycznej i ochrona dziedzictwa narodowego.

CEL REALIZACJI ZADANIA
C5 – Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Ośrodek Kultury w Będzinie
NAKŁADY DO PONIESIENIA
25.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 7
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 8

6. ul. Piłsudskiego - Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna - utworzenie Multimedialnego Centrum Informacji

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 15
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 9

7. ul. Krasickiego 6 (Przedszkole Nr 9) – okna do wymiany

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 16
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 10

8. ul. Zawale 7 (Przedszkole Nr 1) – okna do wymiany

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 17
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 11

9. Galeria Sztuki „Strych" (ul. Małachowskiego 43)

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 18
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 12

10. Adaptacja poddasza Ośrodka Kultury na galerię, wymiana pokrycia dachu

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 19
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 13

11. Szkoła Podstawowa Nr 10 – ul. Sportowa 2 – przebudowa basenu

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 20
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 14

12. Utworzenie Centrum Kształcenia Ustawicznego (CKU) w Będzinie przy ul. Krasickiego 17 – ułatwienie i polepszenie dostępu do rynku pracy oraz integracje z rynkiem pracy, podwyższenie i utrzymanie potencjału zatrudnieni owego osób oraz promowanie mobilności zawodowej poprzez zwiększenie dostępu do szkoleń zawodowych, edukacji oraz doradztwa.

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
II 21
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
II 15

13. Wymiana pokrycia dachowego na budynku Przedszkola Miejskiego nr 8 w Będzinie przy ul. Krasickiego 16

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

II 16

14. Remont elewacji budynku Przedszkola Miejskiego nr 8 w Będzinie przy ul. Krasickiego 16

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

II 17

15.Wymiana okien w budynku Szkoły Podstawowej nr 10 w Będzinie przy ul. Sportowej 2

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

II 18

16. Remont elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 10 w Będzinie przy ul. Sportowej 2
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

II 19

17. Remont ogrodzenia posesji Szkoły Podstawowej nr 10 w Będzinie przy ul Sportowej 2

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

II 20

21. Remont elewacji budynku Przedszkola nr 9 w Będzinie przy ul. Krasickiego 6

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

II 21

18. Remont elewacji budynku przedszkola nr 1 w Będzinie przy ul. Zawale

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

II 22

19. Przebudowa szkolnych obiektów sportowych na terenie I liceum Ogólnokształcącego w Będzinie

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

II 23

PROJEKT NR III
„ MIEJSKA ALTERNATYWA NA WYPOCZYNEK I REKREACJĘ"

1. „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i osiągnięć kulturalnych Zagłębia". Zadanie intertematyczne rozwiązujące problemy zawarte w projekcie Nr VII. To zadanie (pierwotna nazwa: *Rewaloryzacja Góry Zamkowej*) łączy dwa inne zadania pierwotnie zapisane do Programu Rewitalizacji Miasta Będzina, tj.: *Udostępnienie podziemi Wzgórza Zamkowego* (zadanie III 3), *Remont murów miejskich* (VII 1).

CEL REALIZACJI ZADANIA
C4 – Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i kulturowego
C5 - Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
20 000 000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
III 2, III 3, VII 1
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
III 2

2. Zagospodarowanie wałów nad Czarną Przemszą od mostu przy ul. Słowiańskiej do ul. Piłsudskiego i przedłużenie od Al. Kołłątaja do ul. Reja (bulwary spacerowo-rekreacyjne)

CEL REALIZACJI ZADANIA
C5 – Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
130.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
III 4

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
III 3

PROJEKT NR IV
„REAKTYWACJA FUNKCJI CENTROTWÓRCZYCH"

1. Remont obiektów pod potrzeby Będzińskiego Inkubatora Przedsiębiorczości (etap II), Będzin ul. Sielecka 11

CEL REALIZACJI ZADANIA
C3. Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta
C1. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i socjalnego mieszkańcom miasta

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Starostwo Powiatowe w Będzinie
NAKŁADY DO PONIESIENIA
1.000.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
IV 3
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
IV 1

2. ul. Małachowskiego 27, 29 - przebudowa obszaru, poprzez likwidację pawilonu sklepowego, lokalizację zabudowy usługowej o większych gabarytach i stworzenie placu miejskiego. na tyłach działki budowa parkingu płaskiego lub wielopoziomowego

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
IV 6
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
IV 2

PROJEKT NR V
„ NOWE PRZESTRZENIE MIEJSKIE"

1. Kościuszki - dworzec autobusowy - kompleksowa przebudowa dworca i stworzenie lokalnego centrum przesiadkowego komunikacji autobusowej

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
V 8
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
V 1

2. ul. Modrzejowska 63 - zabudowa pustego placu budynkiem usługowo-mieszkalnym

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
V 9
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
V 2

3. ul. Jasna 10, 12, 14 – zabudowa pustej przestrzeni obiektem usługowo mieszkalnym

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
V 10
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
V 3

4. ul. Zawale 24 - zabudowa pustej przestrzeni obiektem usługowo mieszkalnym, domknięcie pierzei ul. Zawale

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
V 11
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
V 4

5. ul. Joselewicza 14 - zabudowa pustej przestrzeni obiektem usługowo - mieszkalnym

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
V 12
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
V 5

6. Podwale 6 - teren do zabudowy, uzupełnienie pierzei

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
V 17
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
V 6

7. Modernizacja Targowiska Miejskiego przy ul. Świerczewskiego

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

V 7

8. Przebudowa przestrzeni publicznej przed Starostwem Powiatowym w Będzinie przy ul. Sączewskiego 6 /rewitalizacja skweru miejskiego /.

V 8

9. Odnowa przestrzeni miejskiej Starego Miasta: I etap – modernizacja ulicy Modrzejowskiej; / wyłączenie z ruchu części ulicy, remont na nawierzchni i infrastruktury/.

V 9.

PROJEKT NR VI
„WYSOKA JAKOŚĆ WARUNKÓW ZAMIESZKANIA"

1. Modernizacja substancji mieszkaniowej na terenie objętym rewitalizacją - kontynuacja

CEL REALIZACJI ZADANIA
C2 – Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
VI 5

2. „Modernizacja i przebudowa układu komunikacyjnego o znaczeniu regionalnym – etap I Miasto Będzin 2005/2006 Porozumienie z Powiatem Będzińskim"

CEL REALIZACJI ZADANIA
C2 – Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Starostwo Powiatowe w Będzinie
NAKŁADY DO PONIESIENIA
1.388.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
VI 2
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
VI 6

3. ul. Krasickiego - Zabudowa terenu obiektami usługowymi, wykonanie przepompowni i zbiornika retencyjnego dla centrum miasta

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
VI 28
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

VI 7

4. Zastąpienie azbestowych pokryć dachów budynków mieszkalnych wielorodzinnych Osiedla Zamkowe na pokrycia z czerwonego gontu papowego
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

VI 8

5. Zastąpienie elewacyjnych płyt azbestowo – cementowych budynków wielorodzinnych Os. Zamkowe na ocieplenie ekologiczne
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

VI 9

6. Renowacja pokrycia dachowego wielorodzinnego budynku mieszkalnego z płyt azbestowo – cementowych (eternit) przez wymianę na pokrycie z blachy stalowej powlekanej (blacho dachówka) przy ul. Gawlika 3.
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

VI 10

7. Renowacja pokrycia dachowego wielorodzinnego budynku mieszkalnego z płyt azbestowo – cementowych (eternit) przez wymianę na pokrycie z blachy stalowej powlekanej (blacho dachówka) przy ul. Gawlika.
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

VI 11

8. Utylizacja powłok azbestowych oraz wykonanie nowego docieplenia budynków Wspólnoty Mieszkaniowej „Paryż" ul. Żwirki i Wigury 3, 24A, 28A.
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

VI 12

9. Remonty budynków administrowanych przez Zakład Administracji Budynków „Grodziec" Sp. z o.o. zlokalizowanych przy ul. Barlickiego (numery budynków: 16, 18, 20, 22, 24), ul. Górniczej (numery budynków: 1, 2, 4) oraz ul. Konopnickiej (numery budynków: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 28, 30).
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

VI 13

10. Modernizacja ulicy Modrzejowskiej.

VI 14.

PROJEKT NR VII
„REWALORYZACJA HISTORYCZNEGO ŚRÓDMIEŚCIA”

1. „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i osiągnięć kulturalnych Zagłębia”

CEL REALIZACJI ZADANIA
C4 – Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i kulturowego
C5 - Kompleksowa oferta oraz baza kulturalna, edukacyjna i sportowo-rekreacyjna
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
20 000 000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
III 2, III 3, VII 1
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
III 2

2. Plebańska 2a Kościół św. Trójcy - Remont zabytkowego kościoła

CEL REALIZACJI ZADANIA
C2.Dobry stan infrastruktury technicznej oraz substancji budowlanej i jej otoczenia
C3. Aktywizacja i wzrost konkurencyjności miasta
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Rzymsko-Katolicka Parafia Św. Trójcy
NAKŁADY DO PONIESIENIA
300.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
VII 5
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
VII 1

3. Remont budynku „Dom Wójta” z kreacją nowej funkcji

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
VII 9
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA”
VII 2

4. Kreacja nowej funkcji dla budynku czworaków przy Pałacu w Będzinie (obiekt hotelowo-konferencyjny)

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA

VII 12
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
VII 3

5. Działania konserwatorskie w obiekcie: „Dom Modlitwy - sali męskiej synagogi Mizrachi w Będzinie przy ulicy Ignacego Potockiego 3".

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"

VII 4

PROJEKT NR VIII
„SPINACZE MIEJSKIE"

1. ul. Kościuszki - dworzec autobusowy - kompleksowa przebudowa dworca i stworzenie lokalnego centrum przesiadkowego komunikacji autobusowej

OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA
V 8
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
V 1

2. Budowa kładki dla pieszych w ciągu ul. Krasickiego

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ
Gmina Będzin
NAKŁADY DO PONIESIENIA
500.000 zł
OZNACZENIE ZADANIA WEDŁUG „AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA"
VIII 4

5.4. Działania wyłączone z planu zadań pierwotnie przewidzianych do realizacji

W niniejszym punkcie znalazły się zadania pierwotnie zapisane w Programie Rewitalizacji Miasta Będzina z 2005 roku oraz jego uzupełnieniu z 2007 r., które zostały wyłączone z planu rewitalizacji na lata 2007-2013. Realizacja części zadań, ze względu na zmianę uwarunkowań, nie jest możliwa do przeprowadzenia. Natomiast część zadań została zaplanowana do realizacji po 2013 r. (co zostało zaznaczone w poniższej tabeli).

Tabela 76: Pierwotne działania rewitalizacyjne nie zrealizowane w latach 2005-2006 oraz wyłączone z realizacji w latach 2007-2013.

Pierwotne oznaczenie zadania	Nazwa zadania	Powód wyłączenia działania
I 8	Adaptacja budynku Powiatowego Szpitala Dziecięcego przy ul. Sienkiewicza 17 na siedzibę PUP	Obiekt sprzedano
IV 5	ul. Modrzejowska 53, 79 – pasaż handlowy	Inwestycja nie ujęta w planach
IV 7	ul. Sączewskiego 13 – przekształcenie piętra na lokale użytkowe, ociepłownienie	nie przewiduje się wykonania do 2013 roku
IV 9	ul. Sączewskiego 13 – przekształcenie piętra na lokale użytkowe, ociepłownienie	nie przewiduje się wykonania do 2013
V I	ul. Małachowskiego, Plac 3 Maja	inwestycja nie ujęta w planach
V 6	Zabudowa el. małej architektury przestrzeni publicznej Rynku Rybnego	inwestycja nie ujęta w planach
V 7	Zagospodarowanie terenu na działkach nr 10, 11/8, 11/3, 1/6, 11/4 w okolicy ul. Małachowskiego tzw. „Stary Browar”	inwestycja nie ujęta w planach
V 13	ul. Krótka – przebudowa przestrzeni na „zaułek” miejski	inwestycja nie ujęta w planach
V 14	Bulwar za biblioteką - wykonanie bulwaru i małej architektury, wraz z kładką na rzece Przemszy "spinacze miejskie" łączącą Centrum z dzielnicą Małobądz	inwestycja nie ujęta w planach
V 20	Plac Kazimierza Wielkiego – Przebudowa przestrzeni publicznej	realizacja przeniesiona na lata 2014 – 2020
VI 4 część zadania	Małachowskiego 60	zabudowa nie stanowi zasobu mieszkalnego gminy Będzina
VI 4 część zadania	Kościuszki 2	nie przewiduje się do 2016.
VI 7	ul. Małachowskiego 1 – ociepłownienie	brak możliwości do 2013
VI 10	ul. Sączewskiego 1/Al.Kołłątaja 46 - remont elewacji frontowej,	nieruchomość sprzedana budynki wyburzone w 2008

	zabudowa działki nowym obiektem o funkcji usługowej	
VI 22	ul. Jasna 4 - budowa parkingu	inwestycja nie ujęta w planie
VI 23	ul. Promyka - przebudowa ulicy wraz z infrastrukturą, ujednolicenie zabudowy i remonty budynków	inwestycja nie ujęta w planach

6. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2007 – 2013 i lata następne

Projekty rewitalizacyjne zostały wypracowane przez różne podmioty sektora publicznego i prywatnego i głównie przez nich będą realizowane, zgodnie z przyjętymi kryteriami programowymi tzn. o kolejności ich wykonywania będą decydować dostępne środki finansowe określone w pierwszej kolejności w budżecie gminy, powiatu i innych podmiotów oraz Wieloletnim Programie Inwestycyjnym. Z pewnością realizacja części zaplanowanych zadań będzie finansowana w całości z budżetu gminy, a realizacja pozostałych będzie uzależniona od odpowiedniego montażu finansowego środków pochodzących z różnych źródeł: środków krajowych publicznych i prywatnych, funduszy strukturalnych oraz innych dostępnych w danym czasie środków zewnętrznych. Nie bez znaczenia będzie tu kształtowanie pozytywnego klimatu wokół Programu oraz akceptacji społecznej dla planowanych projektów, co wymaga zastosowania odpowiednich metod komunikacji i integracji społecznej.

Finansowanie zadań rewitalizacyjnych będzie się opierało na montażu finansowym obejmującym:

- środki gminne,
- środki powiatowe,
- środki unijne,
- środki budżetu państwa,
- kapitał prywatny,
- kredyty,
- emisje obligacji,
- środki Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

– inne źródła.

Tabela 77: Wykaz zadań będących w trakcie realizacji, których zakończenie zaplanowano na 2013.

Nazwa (nr) zadania	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Kwota
I 7	Zmiana funkcji Dworca Kolejowego – Będzin Miasto na administracyjno-handlową wraz z pełną modernizacją budynku	Gmina Będzin	840 000,00
I 8	Uwierz w siebie i zdobądź zatrudnienie	Powiatowy Urząd Pracy	
I 9	Inwestycja w kadrę	Powiatowy Urząd Pracy	
III 1	Budowa Centrum Sportowego-modernizacja basenu krytego,- Budowa boiska, modernizacja „Domu Turysty”	Gmina Będzin	1 777 500,00
VI 3	Modernizacja substancji mieszkaniowej na terenie objętym rewitalizacją	Gmina Będzin	
VI 4	ul. Piłsudskiego 25 - ujednolicenie zabudowy, remonty elewacji, przekształcenie obiektów na usługowe		
VIII 3	Budowa dwóch kładek pieszych przy ul. Podzamcze w okolicy starej ul. Browarnej oraz na przedłużeniu ul. Bema /w osi ulicy/	Gmina Będzin	100 000,00

Tabela 78: Wykaz zadań do realizacji w ramach w/w projektu w latach 2010- 2013

Nazwa (nr) zadania	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Kwota
I 11	Monitoring wizyjny oraz rozbudowa Centrum monitoringu	Gmina Będzin	100 000,00
I 12	Unowocześnienie i rozbudowanie stanowisk komputerowych podłączonych do Policyjnej Sieci Transmisji Danych oraz stanowisk komputerowych do obsługi systemu „Niebieskie karty” dot. przemocy w rodzinie, unowocześnienie systemu łączności bezprzewodowej, poprawa wizerunku Komendy poprzez wykonanie prac termo modernizacyjnych polegających na wymianie okien, ociepleniu ścian, wykonaniu zewnętrznej izolacji.	Komenda Powiatowa Policji w Będzinie	1 240 000,00
I 13	Adaptacja budynku przy ul. Sienkiewicza 31 na świetlicę środowiskową dla dzieci ze środowisk zagrożonych patologią		

	społeczną i ich rodzin oraz Młodzieżowy Klub Środowiskowy		
I 14	Profesjonalizm i bezpieczeństwo		
I 15	Termomodernizacja budynku Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Będzinie	Gmina Będzin	
II 4	Klub Aktywnego i Przedsiębiorczego Absolwenta	II L.O. im. S. Wyspiańskiego przy ul. Teatralnej 5	50 000,00
II 5	Młodzież na europejskim rynku pracy (ul. Teatralna 5)	II L.O. im. S. Wyspiańskiego przy ul. Teatralnej 5	50 000,00
II 6	Kształcenie aktywności zawodowej młodzieży – e-biznes i telepraca (Teatralna 5		
II 7	„Mała Akademia Teatru" - ul. Teatralna 4	Teatr Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana	68 300,00
II 8	Międzynarodowy Plener Malarski - „Będzińskie Pejzaże" (ul. Małachowskiego 43)	Ośrodek Kultury w Będzinie	25 000,00
II 9	ul. Piłsudskiego - Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna - utworzenie Multimedialnego Centrum Informacji		
II 10	ul. Krasickiego 6 (Przedszkole Nr 9) – okna do wymiany		
II 11	ul. Zawale 7 (Przedszkole Nr 1) – okna do wymiany		
II 12	Galeria Sztuki „Strych" (ul. Małachowskiego 43)		
II 13	Adaptacja poddasza Ośrodka Kultury na galerię, wymiana pokrycia dachu		
II 14	Szkoła Podstawowa Nr 10 – ul. Sportowa 2 – przebudowa basenu		
II 15	Utworzenie Centrum Kształcenia Ustawicznego (CKU) w Będzinie przy ul. Krasickiego 17		
II 16	Wymiana pokrycia dachowego na budynku Przedszkola Miejskiego nr 8 w Będzinie przy ul. Krasickiego 16		
II 17	Remont elewacji budynku Przedszkola Miejskiego nr 8 w Będzinie przy ul. Krasickiego 16		
II 18	Wymiana okien w budynku Szkoły Podstawowej nr 10 w Będzinie przy ul. Sportowej 2		
II 19	Remont elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 10 w Będzinie przy ul. Sportowej 2		
II 20	Remont ogrodzenia posesji Szkoły Podstawowej nr 10 w Będzinie przy ul Sportowej 2		
II 21	Remont elewacji budynku Przedszkola nr 9 w Będzinie przy ul. Krasickiego 6		
II 22	Remont elewacji budynku przedszkola nr 1 w Będzinie przy ul. Zawale		
II 23	Przebudowa szkolnych obiektów sportowych na terenie I liceum Ogólnokształcącego w Będzinie		
III 2	„Zachowanie dziedzictwa kulturowego i osiągnięć	Gmina Będzin	20 000 000,00

	kulturalnych Zagłębia”		
III 3	Zagospodarowanie wałów nad Czarną Przemszą od mostu przy ul. Słowiańskiej do ul. Piłsudskiego i przedłużenie od Al. Kołłątaja do ul. Reja (bulwary spacerowo-rekreacyjne)	Gmina Będzin	130 000,00
IV 1	Remont obiektów pod potrzeby Będzińskiego Inkubatora Przedsiębiorczości (etap II), Będzin ul. Sielecka 11	Starostwo Powiatowe w Będzinie	1 000 000,00
IV 2	ul. Małachowskiego 27, 29 - przebudowa obszaru, poprzez likwidację pawilonu sklepowego, lokalizację zabudowy usługowej o większych gabarytach i stworzenie placu miejskiego. na tyłach działki budowa parkingu płaskiego lub wielopoziomowego		
V 1	Kościuszki - dworzec autobusowy - kompleksowa przebudowa dworca i stworzenie lokalnego centrum przesiadkowego komunikacji autobusowej		
V 2	ul. Modrzejowska 63 - zabudowa pustego placu budynkiem usługowo-mieszkalnym		
V 3	ul. Jasna 10, 12, 14 – zabudowa pustej przestrzeni obiektem usługowo mieszkalnym		
V 4	ul. Zawale 24 - zabudowa pustej przestrzeni obiektem usługowo mieszkalnym, domknięcie pierzei ul. Zawale		
V 5	ul. Joselewicza 14 - zabudowa pustej przestrzeni obiektem usługowo - mieszkalnym		
V 6	Podwale 6 - teren do zabudowy, uzupełnienie pierzei		
V 7	Modernizacja Targowiska Miejskiego przy ul. Świerczewskiego		
V 8	**1. Przebudowa przestrzeni publicznej przed Starostwem Powiatowym w Będzinie przy ul. Sączewskiego 6** – przebudowa placu, chodników, dróg wew. – schody terenowe wraz z murkami /przychodnikowe, oporowe, kamienne/ – fontanna – zadaszenia systemowych wiat – odwodnienie nawierzchni utwardzonych – el. małej architektury, zieleń urządzona	Starostwo Powiatowe w Będzinie	5 850 000.00
V 9	**2. Modernizacja ulicy Modrzejowskiej** -nowa nawierzchnia ulicy i chodnika, nowe zatoczki parkingowe, el. małej architektury -wymiana sieci i el. Infrastruktury technicznej /oświetlenie/	Gmina Będzin	ok. 3 000. 00
VI 5	Modernizacja substancji mieszkaniowej na terenie objętym rewitalizacją.	Gmina Będzin	
VI 6	„Modernizacja i przebudowa układu komunikacyjnego o znaczeniu regionalnym – etap I Miasto Będzin 2005/2006 Porozumienie z Powiatem Będzińskim”	Starostwo Powiatowe w Będzinie	1 388 000,00
VI 7	ul. Krasickiego - Zabudowa terenu obiektami usługowymi, wykonanie przepompowni i zbiornika retencyjnego dla		

	centrum miasta		
VI 8	Zastąpienie azbestowych pokryć dachów budynków mieszkalnych wielorodzinnych Osiedla Zamkowe na pokrycia z czerwonego gontu papowego		
VI 9	Zastąpienie elewacyjnych płyt azbestowo cementowych budynków wielorodzinnych Os. Zamkowe na ocieplenie ekologiczne		
VI 10	Renowacja pokrycia dachowego wielorodzinnego budynku mieszkalnego z płyt azbestowo-cementowych (eternit) przez wymianę na pokrycie z blachy stalowej powlekanej (blacho dachówka) przy ul. Gawlika 3		
VI 11	Renowacja pokrycia dachowego wielorodzinnego budynku mieszkalnego z płyt azbestowo-cementowych (eternit) przez wymianę na pokrycie z blachy stalowej powlekanej (blacho dachówka) przy ul. Gawlika		
VI 12	Utylizacja powłok azbestowych oraz wykonanie nowego docieplenia budynków Wspólnoty Mieszkaniowej „Paryż" ul. Żwirki i Wigury 3, 24A, 28A		
VI 13	Remonty budynków administrowanych przez Zakład Administracji Budynków „Grodziec" Sp. z o.o. zlokalizowanych przy ul. Barlickiego (numery budynków: 16, 18, 20, 22, 24), ul. Górniczej (numery budynków: 1, 2, 4) oraz ul. Konopnickiej (numery budynków: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 28, 30).		
VI 14	Modernizacja ulicy Modrzejowskiej	Patrz j.w. w p. V9	
VII 1	ul. Plebańska 2a – remont zabytkowego Kościoła Św. Trójcy	Rzymsko – katolicka Parafia Św. Trójcy	300 000,00
VII 2	Remont budynku „Dom Wójta" z kreacją nowej funkcji		
VII 3	Kreacja nowej funkcji dla budynku czworaków przy Pałacu w Będzinie (obiekt hotelowo-konferencyjny)		
VII 4	Działania konserwatorskie w obiekcie: "Dom Modlitwy - sali męskiej synagogi Mizrachi w Będzinie przy ulicy Ignacego Potockiego 3"	Gmina Będzin	
VIII 4	Budowa kładki dla pieszych w ciągu ul. Krasickiego	Gmina Będzin	500 000,00

7. System wdrażania

Niniejsza „Aktualizacja Programu Rewitalizacji Miasta Będzina" opisuje zestaw działań przewidzianych do realizacji przez różne podmioty, w różnym czasie i w różnych miejscach (Kwartałach). Prawidłowa koordynacja przewidzianych w programie zadań, jak również właściwe zarządzanie, możliwe jest poprzez przyjęcie odpowiedniego systemu wdrażania.

W myśl wytycznych IZ RPO WSL wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji (dla miasta Będzina dokumentem tym jest „Aktualizacja Programu Rewitalizacji Miasta Będzina") jest procesem etapowym. Rozpoczyna się w momencie zatwierdzenia LPR przez Radę Miasta. Kolejnym krokiem jest przeprowadzenie oceny zgodności LPR z wymogami RPO. Oceny tej dokonuje IZ RPO. Po wydaniu pozytywnej opinii można przystąpić do kolejnego etapu wdrażania. Etapem tym będzie składanie wniosków na realizację projektów określonych w planie zgodnie z harmonogramem naborów, w drodze procedury konkursowej na zasadach określonych w Uszczegółowieniu RPO Województwa Śląskiego wg wytycznych ogłoszonego naboru. W proces wdrażania LPR włączone zostaną bezpośrednio odpowiednie komórki urzędu, firmy, instytucje i organizacje zewnętrzne odpowiedzialne za realizacje określonych projektów.

Z uwagi na wielkość miasta, jak i stopień złożoności zadań przewidzianych do realizacji na terenach wskazanych do rewitalizacji odpowiedzialnym za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie przede wszystkim Prezydent Miasta Będzina we współpracy z kierownikami niektórych wydziałów i komórek organizacyjnych.

7.1. Wybór prawnej formy zarządzania programem

Operatorem niniejszej Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina jest Miasto Będzin (jednostka samorządu terytorialnego).

W celu sprawnego wdrażania i realizacji całego programu oraz poszczególnych projektów, rekomenduje sie powołanie w każdej zainteresowanej instytucji wnioskującej o dofinansowanie projektu osoby odpowiedzialnej za przygotowanie kompletnej dokumentacji aplikacyjnej o dofinansowanie inwestycji ze środków funduszy europejskich.

Wdrożenie programu rewitalizacji będzie polegało na realizacji zadań i projektów określonych w niniejszym dokumencie. Beneficjenci projektów (np. Urząd Miasta, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, spółki, jednostki organizacje i stowarzyszenia), będą odpowiedzialni za przygotowanie dokumentacji potrzebnej do wniosku, realizację projektu oraz współfinansowanie inwestycji w części przypadającej na udział własny.

W przypadku zadań wpisanych do niniejszego dokumentu, głównym odpowiedzialnym za wdrożenie i realizację programu będzie Urząd Miasta Będzina, a w konsekwencji Prezydent, kierujący urzędem, posiadający w swej strukturze odpowiednie

komórki organizacyjne i pracowników oraz doświadczenie w realizacji inwestycji współfinansowanych ze środków funduszy europejskich.

W strukturze organizacyjnej Miasta Będzina osobą bezpośrednio koordynującą program rewitalizacji jest Pełnomocnik ds. rewitalizacji. Na mocy Zarządzenia nr 0151/460/2003 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 24 listopada 2003 r. rolę Pełnomocnika pełni Naczelnik Wydziału Rozwoju Lokalnego Urzędu Miejskiego. W procesie wdrażania Programu pomaga mu m.in. Rada ds. Rewitalizacji, powołana do życia na mocy Zarządzenia Nr 0151/4/2005 prezydenta Miasta Będzina z dnia 10.01.2005 roku.

8. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Program Rewitalizacji, podobnie jak inne dokumenty planistyczne, jest dokumentem otwartym, a zadania w nim określone powinny dążyć do realizacji założonych celów Programu Rewitalizacji powiązanych z celami strategicznymi oraz misją miasta Będzina. Ważne jest więc aktywne wdrożenie, bieżący monitoring i ocena realizacji, której celem powinna być szybka reakcja na mogące wystąpić problemy. Ponieważ dokument ten ma charakter otwarty może być poddany częściowej modyfikacji pod kątem dostosowania do zmieniających się warunków otoczenia w zakresie społecznym, gospodarczym czy też przestrzennym.

8.1.System monitorowania programu rewitalizacji

Obowiązek monitoringu wydatków i efektów rzeczowych wynika z obowiązku Unii Europejskiej nałożonego na państwa, które aplikują o środki z funduszy strukturalnych. Celem monitoringu jest zapewnienie efektywnego wykorzystania środków strukturalnych.

Monitorowanie każdego projektu w ramach Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina polegać będzie na systematycznym gromadzeniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych oraz finansowych w postaci ustalonych wskaźników, opisujących jego postęp i efekty. Monitoring ma na celu:

- zapewnienie prawidłowego przebiegu procesu realizacji projektu,

- wypracowanie systemu wczesnego ostrzegania i informacji o ewentualnych nieprawidłowościach.

W zależności od dostarczanych danych przeprowadza się monitoring finansowy i rzeczowy. Monitoring finansowy Programu służy zagwarantowaniu pełnej absorpcji wydawanych środków. Jego przeprowadzenie umożliwi dokonanie oceny poprawności wydatkowania środków finansowych. Monitoring rzeczowy służy zagwarantowaniu realizacji celów strategicznych i cząstkowych określonych w Programie.

Dla przedmiotowego Programu monitorowanie przebiegu procesu rewitalizacji odbywa się poprzez system współpracy wszystkich uczestników – aktorów omawianego procesu, którymi są:

- Pełnomocnik ds. Rewitalizacji,
- Rada ds. Rewitalizacji
- właściciele budynków i mieszkań,
- lokatorzy,
- dzierżawcy i użytkownicy powierzchni użytkowych (handlowych i użytkowych),
- mieszkańcy miasta,
- przedstawiciele administracji,
- eksperci,
- organizacje pozarządowe.

Proces monitorowania i podziału zadań przedstawia poniższa tabela.

Tabela 79: Podział zadań w procesie monitoringu LPR

Lp.	ZADANIA	ODPOWIEDZIALNI
1	Koordynowanie monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina	Pełnomocnik ds. Rewitalizacji
2	Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów	Koordynatorzy projektów
3	Ocena realizacji LPR	Rada Miejska

Każdy projekt powinien posiadać własną kartę realizacyjną, na podstawie której dokonywana będzie analiza postępu realizacji danego zadania i która pozwoli na zbadanie przyczyn rozbieżności między zaplanowanymi efektami, a rzeczywiście osiągniętymi.

Przedmiotowa karta (wzór w poniższej tabeli), powinna zawierać planowane efekty realizacji projektu w postaci wskaźników ilościowych takich jak np.: czas realizacji, planowane efekty.

Tabela 80:. Karta oceny realizacji projektu

A. NAZWA PROJEKTU:
B. PROJEKT PROWADZI DO OSIĄGNIĘCIA CELU
C. ETAPY REALIZACJI PROJEKTU
D. TERMIN ROZPOCZĘCIA I ZAKOŃCZENIA REALIZACJI PROJEKTU
E. PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA WYKONANIE ZADANIA ORAZ PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE I WSPÓŁODPOWIEDZIALNE
F. KOSZTY FINANSOWE, SPOŁECZNE I EKOLOGICZNE ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ PROJEKTU
G. SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU – wskaźniki produktu – wskaźniki rezultatu – wskaźniki oddziaływania

8.2.Sposoby oceny programu rewitalizacji

Ocena Programu Rewitalizacji będzie przeprowadzana w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów w ramach Programu. Ocenie powinny podlegać następujące kryteria:

- skuteczność – należy ustalić czy zostały osiągnięte cele Programu, określone na etapie programowania,
- efektywność – należy porównać zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji Programu z rzeczywistymi osiągnięciami Programu na poziomie produktu i rezultatu,

- użyteczność - ocenie podlegają faktyczne efekty Programu na poziomie produktu i rezultatu w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Programie Rewitalizacji potrzeb i problemów.

Głównym koordynatorem monitoringu i ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji jest Pełnomocnik ds. Rewitalizacji. Odpowiedzialność za prowadzenie monitoringu spoczywa na koordynatorach realizujących poszczególne projekty. Ocena realizacji Programu dokonuje się w okresie rocznym w postaci całościowego raportu prezentowanego na sesji Rady Miejskiej oraz poprzez sporządzanie cyklicznych raportów z realizacji poszczególnych projektów.

8.3.Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Wielopłaszczyznowa współpraca jest istotnym czynnikiem w procesie wdrażania Programu Rewitalizacji. Dobra współpraca wszystkich partnerów (sektora publicznego, prywatnego, organizacji pozarządowych oraz innych zainteresowanych) stanowi jeden z ważniejszych czynników mających wpływ na osiągnięcie zamierzonych efektów, a tym samym sukces lub niepowodzenie w realizacji przedsięwzięcia.

Inicjowaniu współpracy pomiędzy różnymi partnerami działań rewitalizacyjnych służy dobra komunikacja społeczna. Najważniejszym zadaniem komunikacji społecznej jest:

- zapewnienie dostępu do informacji na temat celów i problemów rewitalizacji,
- pobudzenie społeczności do wyrażania własnych opinii,
- nawiązanie porozumienia pomiędzy partnerami procesu.

Efektywność systemu komunikacji społecznej zależy od doboru odpowiedniej formy i metody informacji. Każdy etap budowy i realizacji Programu wymagać będzie zastosowania innego sposobu przekazu informacji. Warunkiem koniecznym powodzenia przedsięwzięcia jest prowadzenie otwartej polityki informacyjnej, bowiem im więcej rzeczowych informacji tym większe zaufanie społeczne dla prowadzonych działań. Wobec tego okresowi realizacji procesu rewitalizacji towarzyszyć będzie stosowanie następujących metod komunikacji społecznej:

- informacje internetowe, specjalnie wydawane materiały (rysunki, plany, schematy, dane statystyczne, koncepcje, informacje wizualne), ogłoszenia prasowe, broszury

informacyjne, ulotki. Czytelna i precyzyjna informacja jest niezbędnym elementem Programu Rewitalizacji tkanki miejskiej. Treść i sposób podania informacji może stymulować zaangażowanie ekonomiczne i zainteresowanie bezpośrednim uczestnictwem w planowanych przedsięwzięciach. W związku z tym materiały informacyjne winny koncentrować się głównie na prezentacji i analizie terenu i nieść możliwie wiele informacji o problemach społeczno-ekonomicznych obszaru kryzysowego celem uświadomienia mieszkańcom, że głównym celem wszelkich działań będzie przede wszystkim poprawa ich sytuacji. Ponadto materiały informacyjne będą wskazywać zamiary i koncepcje rozwoju rewitalizowanego obszaru oraz zasady funkcjonowania Programu. Rzetelne informowanie lokalnej społeczności o zakresie i kolejności planowanych działań może zapobiec nieporozumieniom, tworzeniu się swoistych mitów oraz niepotrzebnych obaw lub nadmiernych oczekiwań co do procesu przekształceń i jego efektów.

-warsztaty społeczne jako konfrontacja poszczególnych grup i sposób uzyskania konsensusu między poszczególnymi aktorami rewitalizacji,

- zebrania z mieszkańcami służące wyjaśnianiu zasad i procedur rewitalizacyjnych jak i przyjmowaniu informacji i uwag właścicieli, mieszkańców i użytkowników,

-ankietyzacja mieszkańców oraz środowiska gospodarczego, wywiad kwestionariuszowy i telefoniczny,

- dokumenty formalne (uchwały Rady Miejskiej, Zarządzenia Prezydenta Miasta).

8.4.*Public Relations* programu rewitalizacji

W procesie wdrażania programu rewitalizacji *Public Relations* (PR) odgrywa bardzo istotną rolę. Polega bowiem na uświadomieniu społeczności lokalnej jej wiodącej roli w procesie rewitalizacji zdegradowanych obszarów miasta i uzyskaniu maksymalnej ilości informacji zwrotnej od społeczności lokalnej uczestniczącej w realizacji zadań. Wymaga aktywizacji potencjałów innowacyjności i przedsiębiorczości mieszkańców, środowisk gospodarczych i społecznych. *Public Relations* dla niniejszej Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina zakłada:

- informowanie mieszkańców o planowanych działaniach oraz o postępach we wdrażaniu projektów,

- pobudzanie zbiorowości mieszkańców, instytucji i organizacji do działań samorządowych i podejmowania inicjatyw w celu rozwoju gminy,
- podniesienie świadomości opinii publicznej o rezultatach zaangażowania samorządu lokalnego w działania służące rozwojowi gminy,
- informowanie społeczeństwa o aktywności władz lokalnych w pozyskiwaniu środków Unii Europejskiej.

Realizacja powyższych zamierzeń będzie osiągana poprzez:

- współpracę z mediami - telewizją i radiem,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej,
- zamieszczanie informacji w prasie,
- organizowanie spotkań z środowiskami gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi zaangażowanymi w rozwój gminy.

Zgodnie z wymaganiami związanymi z promocją unijnego źródła dofinansowania wszystkie materiały informacyjne i promocyjne, a także dokumenty stosowane podczas realizacji projektów współfinansowanych ze środków ZPORR w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, będą zawierały logo Unii Europejskiej, logo Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz tekst opisujący fundusz zaangażowany w projekt. W szczególności zakłada się stosowanie następujących narzędzi informacji, promocji i komunikacji społecznej:

- tablice pamiątkowe,
- broszury i ulotki,
- ogłoszenia,
- materiały multimedialne,
- bilbordy,
- materiały prasowe,
- plakaty,
- strona internetowa

8.5.Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Po opracowaniu Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina Urząd Miasta Będzina wystąpi do właściwego organu ochrony środowiska oraz Państwowej Inspekcji

Sanitarnej o ustalenie czy dla przedmiotowego dokumentu należy przeprowadzić postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz jeśli zostanie stwierdzona potrzeba sporządzenia takiej prognozy, w jakim zakresie należy ją sporządzić. W przypadku gdy przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko stanie się konieczne, projekt Aktualizacji Programu Rewitalizacji Miasta Będzina wraz z prognozą oddziaływania na środowisko poddane zostaną opiniowaniu przez organ ochrony środowiska, tj. Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska oraz Państwową Inspekcję Sanitarną, zapewniając jednocześnie udział społeczeństwa.

W ramach zmiany w roku 2010 /maj/ polegającej na zmianie terminu realizacji dworca wskazuje się, iż nie będzie żadnych negatywnych skutków dla środowiska– skutki wywołane bezpośrednią realizacją inwestycji będą przesunięte w czasie.

Teren inwestycji posiada plan miejscowy – gdzie w w/w planie wprowadzono szczegółowe zapisy mające na celu zapobieganie, ograniczanie i rekompensatę „czasowo" występujących negatywnych wpływów na środowisko bądź ludzi.

Przewiduje się skutki wyłącznie chwilowe związane z realizacją inwestycji – takie jak : powstanie odpadów budowlanych, zwiększenie natężenia ruchu, krótkoterminowe, takie jak: hałas budowlany, zanieczyszczenie powietrza związane z pracami budowlanymi – w/w nie powodują znaczących oddziaływań.

W ramach zmiany w roku 2010 /czerwiec/ polegającej na realizacji dwóch zadań

1. Przebudowa przestrzeni publicznej przed Starostwem Powiatowym w Będzinie przy ul. Sączewskiego 6

2. Modernizacja ulicy Modrzejowskiej wskazuje się, iż nie będzie **trwałych** negatywnych skutków dla środowiska– skutki będą tylko **czasowe** jako efekt realizacji inwestycji .

Teren inwestycji posiada plan miejscowy – gdzie w w/w planie wprowadzono szczegółowe zapisy mające na celu zapobieganie, ograniczanie i rekompensatę „czasowo" występujących negatywnych wpływów na środowisko bądź ludzi. Inwestycje nie znajdują się na terenie obszaru Natura 200, nie są zakwalifikowane jako mogące pogorszyć stan środowiska.

Przewiduje się skutki wyłącznie chwilowe związane z realizacją poszczególnych inwestycji – takie jak: powstanie odpadów budowlanych, zwiększenie natężenia ruchu, krótkoterminowe, takie jak: hałas budowlany, zanieczyszczenie powietrza związane z pracami budowlanymi – w/w nie powodują stałych znaczących oddziaływań.

9. Spis tabel, rysunków i wykresów

I. SPIS TABEL

Tabela 1: Bilans terenów zieleni miasta Będzina (stan na koniec 2007 roku)
Tabela 2: Bilans terenu chronionego miasta Będzina (dane za 2008 rok)
Tabela 3: Wykaz pomników przyrody na terenie miasta
Tabela 4: Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności dla miasta Będzina na koniec 2007 roku (1 dam³ = 1 000 m³)
Tabela 5: Gospodarka wodno – ściekowa dla przemysłowych oczyszczalni ścieków miasta Będzina. Dla wielkości objętościowych podanych w dam³ (1 dam³ = 1 000 m³); stan na koniec 2008 roku
Tabela 6: Struktura własności gruntów Kwartału „Zamkowe" w ujęciu procentowym
Tabela 7: Urządzenia sieciowe oraz liczba osób korzystających z tych urządzeń w mieście Będzinie według stanu na koniec 2007 roku
Tabela 8: Urządzenia sieciowe w mieście Będzinie w latach 2004 - 2008
Tabela 9: Trasy komunikacyjne miasta Będzin (stan na koniec 2007 roku)
Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2004 – 2008 (stan w dniu 31 XII, bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie). Sektor prywatny
Tabela 11. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2004 – 2008 (stan w dniu 31 XII, bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie). Sektor publiczny
Tabela 12: Ewidencja Działalności Gospodarczej prowadzona przez Urząd Miejski w Będzinie w latach 2005 – 2007
Tabela 13: Pracujący w gminie Będzin (według faktycznego miejsca pracy, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie) w latach 2004 – 2007 na tle danych z powiatu będzińskiego
Tabela 14: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy, wieku, wykształcenia, stażu pracy w gminie Będzin na koniec 2008 roku i koniec czerwca 2009
Tabela 15: Liczba bezrobotnych w latach 2006 – 2009. Dane na koniec grudnia (w przypadku danych za rok 2009 na koniec czerwca)
Tabela 16: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla miasta Będzina na tle danych regionalnych
Tabela 17: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD w Będzinie (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie) na przestrzeni ostatnich 5 lat
Tabela 18: Ludność gminy Będzin w latach 2004 – 2008
Tabela 19. Liczba i struktura ludności ze względu na stałe miejsce zameldowania wg płci i wieku w latach 2004 – 2008

Tabela 20: Struktura ludności Będzina według grup ekonomicznych (stan na 31 XII, wg. miejsca zamieszkania)
Tabela 21: Obciążenia demograficzne wśród mieszkańców gminy Będzin
Tabela 22: Ruch naturalny ludności Będzina na tle powiatu będzińskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008
Tabela 23: Prognoza ludności dla miasta Będzina do 2030 r.
Tabela 24: Szkolnictwo podstawowe w gminie Będzin w latach 2004 – 2008 (ogółem)
Tabela 25: Sieć szkół gimnazjalnych Będzina w latach 2004 – 2008
Tabela 26: Uczniowie szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych w Będzinie w latach 2004 – 2008
Tabela 27: Liczba dzieci objętych opieką przedszkolną w latach 2004 – 2008. Dane roczne
Tabela 28: Mieszkania zamieszkane wg okresu budowy budynków
Tabela 29: Budynki i mieszkania oddane do użytkowania w latach 2004 – 2007 (dane w szt.)
Tabela 30: Zasoby mieszkaniowe w gminie Będzin w latach 2004 – 2007
Tabela 31: Zasoby mieszkaniowe w gminie Będzin według form własności w latach 2005 – 2007
Tabela 32: Infrastruktura w zasobach mieszkalnictwa (lata 2005 – 2007)
Tabela 33: Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań
Tabela 34: Kultura i sztuka w Będzinie (lata 2004 – 2008)
Tabela 35: Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie miasta Będzin w latach 2004 – 2005
Tabela 36: Rozmiar pomocy społecznej w Będzinie w latach 2004 – 2007
Tabela 37. Charakterystyka rejonów opiekuńczych miasta Będzina w roku 2007
Tabela 38: Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych
Tabela 39: Przestępczość na terenie miasta Będzina w latach 2006-2008
Tabela 40: Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. nieletnich w gminie Będzin w latach 2006 – 2008
Tabela 41: Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych
Tabela 42: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto za 2007 rok
Tabela 43: Analiza SWOT dla miasta Będzina
Tabela 44: Pożądane zmiany w priorytetowych dziedzinach rozwoju Miasta Będzin
Tabela 45: Kryteria, wskaźniki i ich wartości referencyjne dla woj. śląskiego
Tabela 46: Skala problemów występujących w mieście Będzinie
Tabela 47: Zasoby mieszkalne na obszarze rewitalizowanym Kwartału Ksawera
Tabela 48: Budynki administrowane przez Spółkę Mieszkaniową „Paryż" w Kwartale Ksawera (stan na koniec 2008 roku)
Tabela 49: Informacja o wielkości wyrobów zawierających azbest w obiektach mieszkaniowych wielorodzinnych położonych w Kwartale Ksawera, w których podejmowane będą działania rewitalizacyjne
Tabela 50: Zmiany demograficzne w Kwartale Ksawera w latach 2004 – 2008 (zestawienie zbiorcze obszaru Kwartału powiększonego o ulice: Paryską, Spacerową i Stawową)
Tabela 51: Liczba ludności w Kwartale Ksawera w latach 2007-2008
Tabela 52: Ludność w Kwartale Ksawera według grup ekonomicznych (stan na 31.12.2008 r.)
Tabela 53: Osoby bezrobotne oraz długotrwale bezrobotne zamieszkałe na obszarze Kwartału Ksawera (dane za lata 2007 – 2008; stan na koniec 31.12)
Tabela 54: Skala pomocy społecznej w Kwartale Ksawera w latach 2007 – 2008
Tabela 55: Przestępstwa na przestrzeni lat 2006 – 2008

Tabela 56: Liczba osób fizycznych pozostająca w rejestrze EDG Urzędu Miejskiego w Będzinie (dane dla Kwartału Ksawera według ulic, za okres 2004 – 2008)
Tabela 57: Liczba przestępstw odnotowanych w latach 2006 – 2008 na Targu Miejskim przy ul. Świerczewskiego
Tabela 58: Zasoby mieszkaniowe w Kwartale Grodziec
Tabela 59: Budynki mieszkalne zgłoszone do programu rewitalizacji w Kwartale Grodziec zarządzane przez Z.A.B. „Grodziec" Sp. z o.o. w Będzinie (dane wg. stanu na koniec czerwca 2009 r.)
Tabela 60: Pozostałe budynki zarządzane przez Z.A.B. „Grodziec" Sp. z o.o. w Będzinie na obszarze Kwartału Grodziec (stan na koniec czerwca 2009 r.)
Tabela 61: Wykaz wybranych zabytkowych obiektów zlokalizowanych w Dzielnicy Grodziec (pogrubiono te obiekty, które zlokalizowane są w Kwartale Grodziec)
Tabela 62: Liczba ludności Kwartału Grodziec według ulic (zameldowania stałe, dane na koniec 2008 r.)
Tabela 63: Ludność w Kwartale Grodziec na koniec grudnia 2008 r. z podziałem na grupy ekonomiczne i płeć (dane wg. adresu zameldowania dla poszczególnych ulic)
Tabela 64: Osoby bezrobotne oraz długotrwale bezrobotne zamieszkałe na obszarze Kwartału Grodziec
Tabela 65: Korzystający z zasiłków pomocy społecznej w Kwartale Grodziec w latach 2007 – 2008
Tabela 66: Cele główne rewitalizacji Będzina
Tabela 67: Cele szczegółowe
Tabela 68: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć
Tabela 69: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć
Tabela 70: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć
Tabela 71: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć
Tabela 72: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć
Tabela 73: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć
Tabela 74: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć
Tabela 75: Oczekiwane wskaźniki osiągnięć
Tabela 76: Pierwotne działania rewitalizacyjne nie zrealizowane w latach 2005-2006 oraz wyłączone z realizacji w latach 2007-2013
Tabela 77: Wykaz zadań będących w trakcie realizacji, których zakończenie zaplanowano na 2009 rok
Tabela 78: Wykaz zadań do realizacji w ramach w/w projektu w latach 2010- 2013
Tabela 79: Podział zadań w procesie monitoringu LPR
Tabela 80:. Karta oceny realizacji projektu

II. SPIS RYSUNKÓW

Rys 1: Będzin na mapie województwa śląskiego i w powiecie będzińskim (w lewym górnym rogu lokalizacja województwa śląskiego na mapie Polski)
Rys. 2: Plan miasta Będzina z zaznaczeniem największych dzielnic
Rys. 3: Zamek obronny z XIV wieku
Rys. 4: Kościół parafialny pod wezwaniem Świętej Trójcy
Rys. 5: Pałac rodu Ciechanowskich położony w Grodźcu

Rys. 6: Zespół pałacowo-parkowy Mieroszewskich w Gzichowie z pocz. XVIII w. (ul. Świerczewskiego)
Rys. 7: Tereny poeksploatacyjne i poprzemysłowe miasta Będzina zrekultywowane i przeznaczone do rekultywacji
Rys 8: Zasięg terytorialny Kwartałów I – XIX
Rys. 9: Granice Kwartału Ksawera (20) i Kwartału Targowy (21) na Planie Miasta Będzina
Rys. 10: Lokalizacja Kwartału Grodziec (22) na mapie Będzina
Rys. 11: Kwartał Ksawera z lotu ptaka
Rys. 12: Kwartał Targowy (widok na Targ Miejski z lotu ptaka po prawej) i jego umiejscowienie na mapie Będzina (po lewej)
Rys. 13: Granice Kwartału Grodziec
Rys. 14: Widok wiat handlowych na Placu Targowym w Będzinie

III. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1: Struktura własności gruntów na terenie Śródmieścia
Wykres 2: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2004 – 2008 (ogółem)
Wykres 3: Udział osób bezrobotnych z gminy Będzin wśród ogółu mieszkańców powiatu będzińskiego (dane na koniec 2008 roku)
Wykres 4: Bezrobocie w gminie Będzin w latach 2006-2008, porównanie miesiąc do miesiąca (w liczbach bezwzględnych zarejestrowanych bezrobotnych)
Wykres 5: Tendencje wewnątrz populacji bezrobotnych w gminie Będzin w latach 2006-2008. Udział procentowy wyszczególnionych kategorii w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych
Wykres 6: Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat 2006 – 2008 w mieście Będzinie
Wykres 7: Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej w mieście Będzinie (liczba podmiotów na 100 osób w %)
Wykres 8: Liczebności grup wiekowych ludności Będzina ogółem i w podziale na płeć (w liczbach bezwzględnych) stan w 2008 r.
Wykres 9: Struktura procentowa grup wiekowych ludności Będzina w 2008 r. ze względu na płeć
Wykres 10: Struktura populacji kobiet i mężczyzn w Będzinie według grup ekonomicznych (w %)
Wykres 11: Mieszkania zamieszkane. Udział wg okresu budowy budynków dla miasta Będzina (dane % w zaokrągleniu).
Wykres 12: Liczba osób korzystających w gminie Będzin z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności (dane za lata 2003-2007)
Wykres 13. Odsetek środowisk, które otrzymały pomoc z określonego tytułu wśród ogólnej liczby środowisk objętych pomocą
Wykres 14: Liczba przestępstw na 1 tys. ludności (dane za lata 2006-2008, ludność wg. miejsca zamieszkania).
Wykres 15: Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. nieletnich
Wykres 16: obszary działań organizacji pozarządowych na terenie miasta Będzina (stan na 2008 rok)

Wykres 17: Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca
Wykres 18: Pracujący w Będzinie na przestrzeni lat 1995 – 2007
Wykres 19: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w Będzinie w latach 1995 – 2007
Wykres 20: Obszary miasta, które powinny być poddane procesowi rewitalizacji (najczęściej typowane obszary podczas ankietyzacji)
Wykres 21: Ocena społeczna wybranych w czasie ankietyzacji elementów
Wykres 22: Ocena poziomu działania wybranych podmiotów w sferze przestrzennej
Wykres 23: Ocena poziomu działania wybranych podmiotów w sferze gospodarczej
Wykres 24: Ocena poziomu działania wybranych podmiotów w sferze gospodarczej
Wykres 25: Ocena poziomu działania wybranych podmiotów w sferze społecznej
Wykres 26: Udział budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych w Kwartale Ksawera
Wykres 27: Udział mieszkań w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych w Kwartale Ksawera
Wykres 28: Udział podmiotów zarządzających zasobami mieszkaniowymi w Kwartale Ksawera
Wykres 29: Udział budynków wybudowanych przed 1989 rokiem do ogólnej liczby budynków w Kwartale Ksawera
Wykres 30: Liczba bezrobotnych mieszkańców Kwartału Ksawera znajdujących się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie w latach 2004 – 2008
Wykres 31: Liczba bezrobotnych mieszkańców Kwartału Grodziec znajdujących się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie w latach 2004 – 2008